

17^η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ της Ο.Κ.Δ.Ε.

Αθήνα, 13-14 Φεβρουαρίου 2010

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

- Παγκόσμια Οικονομική και Πολιτική Κατάσταση
- Οικοδόμηση της Οργάνωσης
- Αγώνας για την Αναγέννηση της 4ης Διεθνούς
- Η Οικολογική Κρίση και τα Καθήκοντα των Επαναστατών Μαρξιστών

Οργάνωση Κομμουνιστών Διεθνιστών Ελλάδας

Εκδόσεις ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΑΛΗ

17η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Δ.Ε.

Αθήνα, 13-14 Φλεβάρη 2010

ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- A. Παγκόσμια Οικονομική και Πολιτική Κατάσταση *σελ. 1*
B. Εργατικό και Επαναστατικό κίνημα *σελ. 12*
Γ. Οικονομική και Πολιτική Κατάσταση στην Ελλάδα *σελ. 18*
Δ. Συνδικαλιστικό και εργατικό κίνημα *σελ. 30*
E. Η Παρέμβασή μας *σελ. 43*

2. ΚΕΙΜΕΝΟ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Δ.Ε. *σελ. 47*

3. ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ 4ης ΔΙΕΘΝΟΥΣ *σελ. 73*

4. Συνοδευτικό Κείμενο: Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ ΜΑΡΕΙΣΤΩΝ *σελ. 81*

Εκδόσεις Εργατική Πάλη

Διεύθυνση: Αθήνα, Αγίου Κωνσταντίνου 57, τηλ. 210 5247227

Θεσσαλονίκη, Κλεισούρας 4, τηλ. (2310) 237938

Ιστοσελίδα: www.okde.gr

e-mail: ergatikipali@okde.gr

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Α. Παγκόσμια Οικονομική και Πολιτική Κατάσταση

1. Η παγκόσμια οικονομική κρίση που έχει ξεσπάσει εδώ και δυο χρόνια-αρχίζοντας από την κατάρρευση της φούσκας των ενυπόθηκων δανείων των ακινήτων-συνεχίζεται. Το παγκόσμιο ΑΕΠ, το παγκόσμιο εμπόριο, το ΑΕΠ όλων των ιμπεριαλιστικών χωρών, κ.λπ., παρουσιάζουν αρνητικό πρόσημο το 2009 και κατά πάσα πιθανότητα το ίδιο θα συμβεί και το 2010. Σημαντική πτώση στους οικονομικούς ρυθμούς παρουσιάζουν και οι αναδυόμενες χώρες (Κίνα, Ινδία, Βραζιλία, κ.λπ.), ενώ μια σειρά από χώρες είτε του πρώην ανατολικού μπλοκ είτε της Αφρικής κ.λπ., βρίσκονται στα πρόθυρα της κατάρρευσης και της χρεοκοπίας.

Τα μέτρα που πήραν οι καπιταλιστικές κυβερνήσεις όλου του κόσμου και κυρίως οι κυβερνήσεις των ιμπεριαλιστικών χωρών (διαθέτοντας τα μυθώδη ποσά των 10-15 τρις ευρώ, ασύλληπτη επέκταση της πίστης, των ελλειμμάτων και των χρεών, αύξηση της ανεργίας, συρρίκνωση του βιοτικού επιπέδου, διάλυση των εργασιακών σχέσεων, των κατακτήσεων των εργαζομένων, της κοινωνικής ασφάλισης, κ.λπ.), ίσως να επιβράδυναν κάπως την κρίση αλλά σε καμιά περίπτωση δε θεράπευσαν τις αιτίες της (πτώση του ποσοστού του κέρδους, υπερπαραγωγή εμπορευμάτων, υπερσυσσώρευση κεφαλαίων, κ.λπ.). Εκείνο που έκαναν τα μέτρα των καπιταλιστικών κυβερνήσεων είναι η όξυνση όλων των αιτιών της κρίσης και μ' αυτήν την έννοια αυτό που πρέπει να αναμένεται-ακόμη και αν υποθέσουμε ότι θα έχουμε μια σύντομη σταθεροποίηση της ύφεσης-μια νέα σφοδρότατη και ενδεχόμενα καταστροφική όξυνσή της. Άλλωστε αυτά τα μέτρα σταδιακά τα έχουν χρησιμοποιήσει από την αρχή του μακρού κύματος κάμψης (τέλη της δεκαετίας του '60 αρχές της δεκαετίας του '70).

2. Ωστόσο η κρίση που αντιμετωπίζει το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα δεν είναι μονάχα οικονομική ή στενά οικονομική, ούτε πρόκειται για την κυκλική ή την κρίση του βιομηχανικού κύκλου. Είναι κρίση δομική του παγκόσμιου καπιταλιστικού/ιμπεριαλιστικού συστήματος, που οξύνει τα αδιέξοδα και την ανισορροπία του (τα μεγαλύτερα στην ιστορία του και κατά πολύ μεγαλύτερα από την κρίση του '29) σαν αποτέλεσμα της κρίσης ή και της αποτυχίας όλων των στρατηγικών επιλογών που υιοθετήθηκαν από την αρχή του μακρού κύματος κάμψης και διαμορφώθηκαν στην πορεία, ειδικά μετά τις διεθνείς εξελίξεις 1989-90 (κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού», ιδεολογική και πολιτική διάλυση της σοσιαλδημοκρατίας, κ.λπ. που σήμαναν μια ήττα ιστορικής σημασίας και μια απότομη χειροτέρευση του συσχετισμού των ταξικών δυνάμεων σε βάρος του προλεταριάτου), καθώς επίσης και μετά την 11^η Σεπτεμβρίου 2001.

α) Ο νεοφιλελευθερισμός σε πλήρες αδιέξοδο

Η πολιτική του νεοφιλελευθερισμού που υιοθετήθηκε σχεδόν ενιαία και σαν το μοναδικό «φάρμακο» απέναντι στην κρίση, από την παγκόσμια μπουρζουαζία, αφήνει πίσω της, μετά 35 χρόνια εφαρμογή της, ερείπια οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά, περιβαλλοντολογικά και τεράστια αδιέξοδα για το παγκόσμιο καπιταλιστικό/ιμπεριαλιστικό σύστημα.

Ο νεοφιλελευθερισμός ή οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές ουσιαστικά ποτέ δεν νομιμοποιήθηκαν από τις εργαζόμενες μάζες αν και για κάποια μικρή περίοδο είχαν την ανοχή τους λόγω κυρίως της σύγχυσης που προκάλεσε η κατάρρευση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» ή και του σοσιαλδημοκρατικού «σοσιαλισμού» που στα μάτια τους θεωρήθηκαν σαν κατάρρευση ή αποτυχία του σοσιαλισμού ή γενικότερα της εναλλακτικής λύσης απέναντι στον καπιταλισμό.

Τα αποτελέσματά του και η έντονη αμφισβήτησή του, όχι μόνο από τους εργαζόμενους αλλά και από μικροαστικά τμήματα ή και κομμάτια της μεσαίας αστικής τάξης έχουν προκαλέσει σοβαρά χτυπήματα στην άλλοτε αδιαμφισβήτητη ισχύ του. Ωστόσο θα ήταν λάθος να συμπεράνουμε ότι βρισκόμαστε μπροστά στην εγκατάλειψή του ή στην επιστροφή σ' ένα είδος κείνσιανισμού. Κάτι τέτοιο εκτός τού ότι απαιτεί μια πολύ μεγαλύτερη πίεση από τις εργαζόμενες μάζες **αποτελεί και ένα ερωτηματικό** κατά πόσο είναι δυνατό με την σημερινή κατάσταση της

οικονομίας: βουνά από χρέη, ελλείμματα και πλασματικά κεφάλαια και κυρίως συρρίκνωση της παραγωγικής βάσης της οικονομίας, υπερβολική διόγκωση του χρηματοπιστωτικού και εν πολλοίς παρασιτικού τομέα όλων-με κάποιες διαβαθμίσεις-των ιμπεριαλιστικών χωρών. Τα μέτρα που πάρθηκαν και παίρνονται από τις καπιταλιστικές κυβερνήσεις και που σ' αυτά περιλαμβάνονται και ορισμένες κρατικοποιήσεις-πρόκειται ουσιαστικά για κρατικοποίηση των χρεών/ζημιών και τεράστιες επιδοτήσεις του μεγάλου κεφαλαίου-βρίσκονται μέσα στη λογική των πιο ακραίων νεοφιλελεύθερων πολιτικών, για να μην μιλήσουμε για την αντιμετώπιση της εργασίας και τις συστάσεις του ΔΝΤ και των άλλων ιμπεριαλιστικών οργανισμών. Αλλά ταυτόχρονα αποτελούν και ένα χτύπημα στα νεοφιλελεύθερα ιδεολογήματα περί «ελεύθερης οικονομίας», «αυτορύθμισης των αγορών» κλπ. Έτσι, αυτό που **υπάρχει στον ορίζοντα είναι μια ακόμη σκληρότερη νεοφιλελεύθερη επίθεση** ενάντια στον σκληρό πυρήνα των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας.

β) Η παγκοσμιοποίηση σε περίοδο κρίσης

Μετά την κατάρρευση των χωρών του λεγόμενου «υπαρκτού σοσιαλισμού» αλλά και της οικονομικής και πολιτικής του περιφέρειας (διάφορα εθνικιστικά μικροαστικά αντιιμπεριαλιστικά καθεστάτα), η παγκοσμιοποίηση αποτέλεσε το κατάλληλο όχημα πολιτικής για μια επανενσωμάτωση (και εν μέρει για μια επανένωση), περίπου του 1/3 του πλανήτη, στην παγκόσμια καπιταλιστική αγορά. Αυτή η τεράστια γεωγραφική επέκταση της παγκόσμιας αγοράς όπως και οι δυνατότητες που ανοίχθηκαν-και ίσχυσαν για μια ορισμένη περίοδο-ακόμη μεγαλύτερης υπερεκμετάλλευσης και έλεγχου της οικονομίας των εξαρτημένων χωρών λόγω των αποκρατικοποιήσεων/ιδιωτικοποιήσεων, των εξευτελιστικών τιμών των πρώτων υλών, του μονοπωλίου της διεθνούς πίστης κλπ, θεωρητικά δημιούργησε βασικές προϋποθέσεις για μια ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, αν όχι για μια διέξοδο από την κρίση, και σίγουρα πάντως μια πλήρη κυριαρχία και ανάκαμψη των οικονομικών των ιμπεριαλιστικών χωρών και πρώτα απ' όλα των ΗΠΑ (μιλούσαν για έναν νέο χρυσό αιώνα).

Στην πραγματικότητα εκείνο που συνέβη ήταν το ακριβώς αντίθετο. **Πρώτον**, όχι μόνο η παγκόσμια καπιταλιστική οικονομία δεν ανέκαμ-

ψε-έστω αν για λίγο διάστημα είχαμε μια μικρή ανάκαμψη ή καλύτερα μετάθεση της κρίσης-παρά τις όποιες τεχνικές/μέσα χρησιμοποιήθηκαν (ασύλληπτη επέκταση της πίστης, τεράστια συγχώνευση επιχειρήσεων, εισαγωγή νέων καινοτομιών στην παραγωγή, διόγκωση των πλασματικών κεφαλαίων και δημιουργία μια εικονικής οικονομίας/φούσκας, κ.λπ.)-δείχνοντας ταυτόχρονα πόσο βαθιά είναι η κρίση του συστήματος-αλλά είχαμε όλο και πιο συχνές χρηματιστηριακές κρίσεις και μια απότομη χειροτέρευση της από τις αρχές του 2000 για να φτάσουμε στη σημερινή εκρηκτική κατάσταση. **Δεύτερον**, οι οικονομίες των ιμπεριαλιστικών χωρών, των ΗΠΑ, της Ε.Ε. θα αδυνατίσουν ακόμη περισσότερο έναντι των νέων ανταγωνιστών τους, Κίνας, Ινδίας, Βραζιλίας, κ.λπ..

Τρίτον, όταν ξεκίνησε η παγκοσμιοποίηση οι ιμπεριαλιστικές χώρες είχαν το μονοπώλιο της πίστης, μια τεράστια πολιτική υπεροχή/πίστωσή και βέβαια ένα τεράστιο στρατιωτικό μηχανισμό που θεωρητικά και πρακτικά μπορούσε να τους εξασφαλίσει με την βία την παράκαμψη/εξολόθρευση οποιονδήποτε εμποδίων (Νέα Τάξη), την «ελευθερία των αγορών» και της λεγόμενης «ελεύθερης οικονομίας», δηλαδή την αύξηση της ζήτησης των εμπορευμάτων τους και κατά συνέπεια την αύξηση των κερδών και του ποσοστού του κέρδους. Σήμερα έχουμε και εδώ σημαντικές αλλαγές: Όσον αφορά την πίστη έχουμε σχεδόν μια αντιστροφή της κατάστασης, με τις αναπτυσσόμενες χώρες να έχουν γίνει οι πιστώτριες δυνάμεις και να διαθέτουν τα μεγαλύτερα συναλλαγματικά αποθέματα (με μακράν επικεφαλής την Κίνα), να έχει αδυνατίσει η πολιτική υπεροχή των ιμπεριαλιστών και να αμφισβητείται μόνιμα και βαθμιαία από τις ίδιες δυνάμεις και τη Ρωσία, ενώ και στον στρατιωτικό τομέα μπορεί η κυριαρχία των ΗΠΑ να παραμένει αδιαμφισβήτητη ωστόσο αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις σε περιφερειακό επίπεδο, ιδιαίτερα από Ρωσία, Κίνα και εν μέρει από Ινδία, Βραζιλία-με την Ρωσία να παραμένει πάντοτε, λόγω του τεράστιου πυρηνικού οπλοστασίου της, η μοναδική δύναμη που μπορεί να πλήξει θανάσιμα τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό.

Τέταρτον, όπως ήταν φυσικό το αδυνάτισμα της οικονομίας, κ.λπ., των ΗΠΑ, αργά η γρήγορα θα προκαλούσε γενικά και το αδυνάτισμα του δολαρίου και ειδικά της κυριαρχίας του πάνω στην παγκόσμια αγορά. Η κρίση και η όξυνση των ανταγωνισμών έφεραν με μεγαλύτερη σφοδρότητα στην επιφάνεια αυτή την κατάσταση. Μπορεί αυτή τη στιγμή να μην υπάρχει στον ορίζοντα κανένα άλλο νόμισμα που να μπο-

ρεί να παίξει το ρόλο του δολαρίου στην παγκόσμια αγορά, ωστόσο η αμφισβήτησή του έχει αρχίσει από πολλές πλευρές και πρώτα και κύρια από τις αναδυόμενες δυνάμεις. Βέβαια, ο ρόλος του δολαρίου δε συνδέεται μόνο με την οικονομική δύναμη των ΗΠΑ, σχετίζεται κυρίως με τον ρόλο τους σαν ηγέτιδα δύναμη του ιμπεριαλισμού και παγκόσμιου χωροφύλακα, και εδώ τα πράγματα γίνονται δυσκολότερα και γενικά και ειδικά για όλους τους αμφισβητίες.

γ) Η Νέα Τάξη έχει βαλτώσει

Ο καλύτερος καθρέπτης της δύναμης ή της αδυναμίας και γενικότερα της κρίσης του καπιταλισμού εμφανίζεται στις ιμπεριαλιστικές του δυνατότητες. Έτσι, η αναβάθμιση του καπιταλισμού λόγω της υποχώρησης του εργατικού και επαναστατικού κινήματος, της κατάρρευσης των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού», κ.λπ., αναβάθμισαν και τις δυνατότητες και την επιθετικότητα του ιμπεριαλισμού γενικά και ειδικά των ΗΠΑ. Αυτή ακριβώς η αναβάθμιση εκφράστηκε με την πολιτική της Νέας Τάξης, που σήμαινε την κατάργηση όλων των δικαιωμάτων λαών και κρατών απέναντι στα ιμπεριαλιστικά συμφέροντα και τα συμφέροντα των ιμπεριαλιστικών μονοπωλίων.

Στη δεκαετία του '90 και στις αρχές της δεκαετίας του 2000 η ανθρωπότητα θα γευτεί τη Νέα Τάξη με 4 περιφερειακούς πολέμους (Περσικός Κόλπος, Γιουγκοσλαβία, Αφγανιστάν, Ιράκ), με δεκάδες ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και μικρούς πολέμους, με απειλές εναντίον πλήθος χωρών και κυρίως εναντίον αυτών που ονομάστηκαν «άξονας του κακού» (Συρία, Ιράν, Βόρεια Κορέα, Λιβύη), με αλαζονικά δόγματα (αμφισβήτηση ή περιορισμένη ισχύ των διεθνών συνθηκών, του ΟΗΕ, για προληπτικούς πολέμους ακόμη και την χρήση πυρηνικών όπλων κ.λπ.), με την επέκταση των στρατιωτικών βάσεων, των εκστρατευτικών ιμπεριαλιστικών αποστολών και την αύξηση των στρατιωτικών και πολεμικών δαπανών. Αναμφισβήτητη η Νέα Τάξη επέφερε στους ιμπεριαλιστές, τουλάχιστον στην αρχή, ορισμένα κέρδη που ωστόσο περιορίζονται στη Κεντρική Ευρώπη, στα Βαλκάνια και σε ένα ή δύο άλλα σημεία του κόσμου.

Ωστόσο, κάνοντας ένα απολογισμό αυτής της πολιτικής και της πιο επιθετικής έκφρασής της που επιχειρήθηκε από τους νεοσυντηρητικούς και το επιτελείο Μπους, μπορούμε να πούμε ότι τα αποτελέσμα-

τα είναι αρνητικά και σε κάθε περίπτωση πολύ κάτω από τις προσδοκίες και τα σχέδια των ιμπεριαλιστών. Οι στρατιωτικές τους νίκες στο Ιράκ και το Αφγανιστάν τείνουν να εξελιχθούν σε στρατηγικές ήττες· ο έλεγχος που ασκούσαν στην Λ. Αμερική δεν υπάρχει ή έχει περιοριστεί σε ένα-δυο καθεστώτα και επιπλέον έχουμε εξελίξεις σε αντιιμπεριαλιστική και αριστερή κατεύθυνση (Βενεζουέλα, Βολιβία, Ισημερινός και εν μέρει Νικαράγουα) που ουσιαστικά έχουν αλλάξει το τοπίο στην άλλοτε «πίσω αυλή» των ΗΠΑ· τα κέρδη τους στις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες έχουν γίνει αμφιλεγόμενα· η Αφρική έχει πάψει να είναι το αποκλειστικό γήπεδο των ανταγωνισμών τους και συναντούν την ραγδαία αυξανόμενη οικονομική (και στρατιωτική) διεξόδου της Κίνας και άλλων αναπτυσσόμενων χωρών. Και όχι μόνο αυτά, οδήγησαν τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό σε ακόμη μεγαλύτερα χρέη και ελλείμματα (εμπορικό, δημοσιο-οικονομικό, κ.λπ.) και γενικότερα σε ένα οικονομικό αδυνάτισμα που τον ανάγκασε να εγκαταλείψει-προς το παρόν-αυτήν την πολιτική από την εποχή του Μπους ακόμη, και να αναζητήσει μια άλλη πολιτική στο πρόσωπο του Ομπάμα. Όμως, μέρα με την ημέρα η «άλλη πολιτική» του Ομπάμα αρχίζει να εγκαταλείπεται και μάλιστα σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα.

δ) Η κρίση της παγκόσμιας αστικής εξουσίας

Η κρίση της παγκόσμιας αστικής εξουσίας είναι βέβαια πρώτα και κύρια αποτέλεσμα της κρίσης του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και των ιδιαίτερα οξυμένων ανταγωνισμών που δημιουργεί, ωστόσο συνδέεται άμεσα και με το οικονομικό και πολιτικό αδυνάτισμα του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Αδιάψευστος μάρτυρας αυτής της κρίσης, η ανικανότητα επιβολής συνολικών λύσεων στο παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα, τώρα πια όχι μόνο από την ηγέτιδα δύναμη των ιμπεριαλιστών αλλά και από τα τρία ιμπεριαλιστικά κέντρα (ουσιαστικά έχουν μείνει δύο, μια που η Ιαπωνία έχει βγει από το παιχνίδι), τους G7 ή 8 και το διευρυμένο αντικαταστάτη τους G20, το ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα και βέβαια τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) που τείνει να ξεχαστεί ακόμη και η ύπαρξή του.

Το ναυάγιο του ΠΟΕ, λόγω κυρίως της αδυναμίας των ιμπεριαλιστών να ανταγωνιστούν τις αναδυόμενες χώρες και όχι μόνο, δίνει σιγά σιγά τη θέση του από τη μια μεριά σε προστατευτικές πολιτικές, είτε άμεσα

(δασμοί) είτε έμμεσα (κρατικοποιήσεις ή επιδοτήσεις τραπεζών, βιομηχανιών ή και διαφόρων προγραμμάτων αύξησης της ζήτησης π.χ. αντικατάσταση αυτοκινήτων, οικιακών συσκευών, κ.λπ.) και από την άλλη στην καταφυγή στο τυπογραφείο από τις ΗΠΑ ή στην εσκεμμένη και αυθαίρετη, ως ένα ορισμένο βαθμό, διολίσθηση του δολαρίου. Σήμερα είναι εξαιρετικά δύσκολο, λόγω της τεράστιας διεθνοποίησης του κεφαλαίου, να έχουμε προστατευτικές πολιτικές ή ακόμη και λύσεις δολαρίων του τυπογραφείου έστω και αν έχουν την εγγύηση της Κεντρικής Τράπεζας και του Ομοσπονδιακού Κράτους των ΗΠΑ. Μια τέτοια εξέλιξη έρχεται σε ευθεία αντίθεση με την σημερινή κατάσταση της οικονομίας, με τα συμφέροντα του πολυεθνικού και διεθνικού κεφαλαίου και θα οδηγούσε την παγκόσμια αγορά σ' ένα θρυμματισμό. Ωστόσο, βρισκόμαστε μακριά από την εποχή της πλήρους κατάργησης των δασμών, της απόλυτης ελευθερίας κεφαλαίων και εμπορευμάτων, του παγκοσμιοποιημένου κεφαλαίου. Τα δείγματα του οικονομικού εθνικισμού πυκνώνουν («αγοράστε αμερικανικά» ή «ευρωπαϊκά»), οι εμπορικοί πόλεμοι μεγαλώνουν, πράγμα που δημιουργεί μια πρώτη βάση για τον πολιτικό εθνικισμό. Όσο δύσκολο είναι σήμερα η εφαρμογή προστατευτικών πολιτικών ακόμη περισσότερο δύσκολο είναι να φανταστεί κανένας ότι οι αντιθέσεις που έχουν αναπτυχθεί σήμερα στην παγκόσμια οικονομική και πολιτική σκηνή είναι δυνατόν να λυθούν μέσω συζητήσεων, συμφωνιών κ.λπ.. Μια τέτοια υπόθεση εκτός τού ότι έχει τα όριά της, μπορεί να ανατραπεί εύκολα με την χειροτέρευση της κρίσης και στην ουσία της ακυρώνει την φύση του καπιταλισμού.

Η αποτυχία της πολιτικής Μπους δε σημαίνει ότι ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός δεν έχει την δυνατότητα για ακόμη σκληρότερες επιλογές. Αν αυτή την περίοδο επέλεξε τον Ομπάμα για μια πιο ήπια πολιτική (όπως τουλάχιστον φαίνεται μέχρι σήμερα) διεξόδου από την κρίση του, μια αποτυχία και αυτής της πολιτικής, που μάλλον είναι βέβαιη, το πιο πιθανό είναι να αναδείξει ακόμη συντηρητικότερες δυνάμεις από το επιτελείο Μπους. Σε κάθε περίπτωση πάντως ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός δε θα παρακολουθεί ατάραχος και άπραγος τη διαρκή υποβάθμισή του. Ήδη η κυβέρνηση Ομπάμα έχει ξεκινήσει, μ' ένα τεράστιο στρατιωτικό προϋπολογισμό 680 δις δολαρίων, νέους εξοπλισμούς που περιλαμβάνουν και νέα «ευέλικτα» πυρηνικά όπλα, εγκατάσταση νέων στρατιωτικών βάσεων και εκστρατευτικών αποστολών (Αφρική, Φιλιππίνες, Λ. Αμερική κ.α), ενίσχυση με νέα στρατεύματα και βάσεις

το λεγόμενο αφγανοπακιστανικό μέτωπο, «νέα» πιο φτηνή «αντιπυραυλική ασπίδα» και «νέα» σχέδια για τον «πόλεμο των άστρων».

3. Η σημερινή κρίση του καπιταλιστικού/ιμπεριαλιστικού συστήματος είναι βαθιά και περίπλοκη. Μπορεί να μην έχει ακόμη το βάθος της κρίσης του '29 (αυτό ισχύει για ορισμένα αριθμητικά δεδομένα αν και ακόμη βρισκόμαστε στην αρχή), ωστόσο όλα τα ποιοτικά στοιχεία είναι πολύ μεγαλύτερα από εκείνη την κρίση και το επίπεδο ανάπτυξης του καπιταλισμού εκείνης της περιόδου. Ποτέ στην ιστορία του καπιταλισμού/ιμπεριαλισμού, ιδιαίτερα των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, δεν είχαμε τόσα και τέτοιου είδους χρέη, ελλείμματα, επέκταση της πίστης, πλασματικά κεφάλαια-τοξικά ομόλογα και παράγωγα, φούσκες κ.λπ., όχι μόνο σε απόλυτους αριθμούς αλλά και σε σχέση με το μέγεθος της οικονομίας ή καλύτερα ακόμη, με την παραγωγική βάση της οικονομίας.

Και εδώ ακριβώς βρίσκεται η καρδιά του προβλήματος της σημερινής κρίσης και όχι στον χρηματοπιστωτικό τομέα ή ακόμη σε κάποιες (απολογιστικές και παιδαριώδης στην ουσία του) υπερβολές του ή αλόγιστες ενέργειες των στελεχών του (golden boys). Η κρίση πηγάζει ακριβώς από το ζσυνεχές αδυνάτισμα της παραγωγικής βάσης της οικονομίας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν πλεονάζει και δεν υπάρχει υπερσυσσώρευση κεφαλαίου. Χρόνο με το χρόνο από την αρχή του μακρού κύματος ύφεσης, τέλη της δεκαετίας του '60 αρχές της δεκαετίας του '70 η παραγωγική βάση της οικονομίας στις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες (ΗΠΑ, Ε.Ε., Ιαπωνία κ.λπ.) φθίνει και θα σημειώσει μια απότομη κάμψη από το 2000. Καπιταλιστές και κυβερνήσεις για να αντιμετωπίσουν αυτή την κατάσταση κατέφευγαν όλο και πιο πολύ στο δανεισμό, στα ελλείμματα, στα χαμηλά επιτόκια, στους επισφαλείς δανεισμούς σε νοικοκυριά και κερδοσκόπους, και τέλος στις χρηματιστηριακές φούσκες, σε μια προσπάθεια να τονώσουν τη ζήτηση και επομένως να αυξήσουν την κερδοφορία των επιχειρήσεων. Κάτι τέτοιο όμως στάθηκε αδύνατο για δυο λόγους: **Πρώτον**, γιατί ο δανεισμός δεν μπορούσε να τονώνει διαρκώς τη ζήτηση την ίδια στιγμή που οι πραγματικοί μισθοί μειώνονταν και γενικά το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων και των φτωχών λαϊκών στρωμάτων έπεφτε, και **δεύτερον**, λόγω του ανταγωνισμού από τις αναδυόμενες δυνάμεις και κυρίως από την Κίνα που διέθεταν στην αγορά τα ίδια εμπορεύματα με φθηνότερες τιμές.

Τα μέτρα που χρησιμοποιούν σήμερα όλες οι καπιταλιστικές κυβερνήσεις και κυρίως των αναπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών δε διαφέ-

ρουν σε τίποτα από αυτά που χρησιμοποίησαν συνολικά και αθροιστικά από την αρχή του μακρού κύματος ύφεσης απλά είναι πολύ πιο ενισχυμένα ποσοτικά. Τα μυθικά ποσά που διατέθηκαν το πολύ πολύ που μπορούν να προκαλέσουν είναι μια σταθεροποίηση της κρίσης ή ακόμη και μια ελάχιστη χρονική μετάθεσή της για να ξεσπάσει αργότερα με πολύ μεγαλύτερη σφοδρότητα. Η παραγωγική βάση της οικονομίας δεν έχει την ικανότητα και τη δυναμική να αντέξει όλα αυτά τα χρέη που δημιούργησε το καπιταλιστικό σύστημα και πολύ περισσότερο να τα «σβήσει» με οικονομικά μέτρα και τεχνικές, τόσο περισσότερο που φθίνει διαρκώς, που τα αποθέματα και οι μηχανισμοί αντίστασης του συστήματος έχουν εξαντληθεί και επιπλέον η παραγωγική βάση της οικονομίας μετακινείται σταθερά προς την Ν.Α. Ασία και απ' ό,τι φαίνεται, με οικονομικά μέσα, χωρίς επιστροφή.

Υπάρχει ακόμη ένα σημαντικό πρόβλημα για τη λειτουργία και την ισορροπία του παγκόσμιου καπιταλιστικού/ιμπεριαλιστικού συστήματος που στο άμεσο μέλλον μπορεί να αποδειχθεί πολύ κρίσιμο ιδιαίτερα για τις αναπτυγμένες ιμπεριαλιστικές χώρες. Σήμερα η μεταφορά υπεραξίας που γινόταν από τις καθυστερημένες εξαρτημένες χώρες προς τις αναπτυγμένες ιμπεριαλιστικές χώρες βάσει της άνισης ανταλλαγής και των πιστώσεων όχι μόνο συναντάει σοβαρά προβλήματα, αλλά τείνει να σταματήσει ή και να αντιστραφεί μερικώς. Οι εξαγωγές από τις αναδυόμενες οικονομίες ιδιαίτερα από την Κίνα προς τις αναπτυγμένες ιμπεριαλιστικές χώρες και σε προϊόντα κεφαλαιουχικού εξοπλισμού αυξάνουν διαρκώς, ενώ οι πιστώσεις έχουν αντιστραφεί πλήρως.

4. Η παρούσα κρίση που εκδηλώθηκε πρώτα στην χρηματοπιστωτική σφαίρα (Αύγουστος 2007) επεκτάθηκε γρήγορα, όπως ήταν φυσικό, στην παραγωγική βάση της οικονομίας. Η βιομηχανική παραγωγή της Ιαπωνίας το 2009 παρουσιάζει κάμψη -12% σχεδόν τόσο όσο και στις ΗΠΑ στην περίοδο της δεκαετίας του '30. Στις ίδιες τις ΗΠΑ η κάμψη της βιομηχανικής παραγωγής είναι συγκρίσιμη με την κάμψη της Μεγάλης Ύφεσης. Η κάμψη της γερμανικής οικονομίας που προβλέπεται για το 2009 στο $-5,3\%$ είναι συγκρίσιμη με την μεγαλύτερη κάμψη ($-7,5\%$) που είχε ποτέ η γερμανική οικονομία στις περιόδους 1932 και αμέσως μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο 1945-48. Τα στοιχεία είναι το ίδιο καταστρεπτικά και για τις οικονομίες των χωρών της ευρωζώνης και της Βρετανίας.

Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν και διαφωτίζουν το μέγεθος της

παρούσας κρίσης, ωστόσο η κρίση του καπιταλιστικού συστήματος δεν καταδεικνύεται πλήρως και μόνο από αυτά. Η ασύλληπτη επέκταση της πίστης, η τρομακτική διόγκωση του πλασματικού κεφαλαίου, η διαρκής υποκατάσταση της πραγματικής οικονομίας από μια εικονική οικονομία (κάθε είδους παράγωγα, φούσκες, «τοξικά» ομόλογα κλπ), έχουν γίνει σχεδόν οι μοναδικοί τρόποι αναπαραγωγής του καπιταλιστικού συστήματος, παραμερίζοντας το βασικό τρόπο αναπαραγωγής του, την άντληση υπεραξίας από την εκμετάλλευση της εργασίας. Αυτή η «αφύσικη» κατάσταση (φαινόμενο γενικά υπαρκτό ιδιαίτερα στον Ιμπεριαλισμό, δηλαδή στην εποχή της ιστορικής παρακμής του καπιταλισμού) καταστρέφει διαρκώς το θεμελιώδη κανόνα ρύθμισης της καπιταλιστικής οικονομίας το νόμο της αξίας, με αποτέλεσμα η καπιταλιστική οικονομία και γενικότερα το καπιταλιστικό σύστημα να απορρυθμίζεται, να αποσυντίθεται διαρκώς και να ξεσπά από τη μια μεριά σε όλο και συχνότερες, οξύτερες και μεγαλύτερης διάρκειας κρίσεις και από την άλλη σε όλο και μικρότερες και μικρότερης έκτασης ανακάμψεις. Αδιάψευστος μάρτυρας αυτής της κατάστασης η ίδια η πραγματικότητα της τελευταίας 35ετίας με τις αλλεπάλληλες κρίσεις, εκρήξεις και κραχ (1973-74, 1981-82, 1984, 1987, 1989, 1991-92, 1997, 2001-03 και βέβαια τη σημερινή κολοσσιαία κρίση που ξέσπασε από το 2007, χωρίς να φαίνεται το τέλος της, αν υπάρξει).

Ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής πέφτει στην κρίση ανά τακτά χρονικά διαστήματα και σχεδόν με μαθηματική ακρίβεια λόγω των αντιφάσεών του. Αυτή η κρίση (μακρό κύμα ύφεσης) είναι και ο μόνος μηχανισμός (καταστροφή κεφαλαίου, εργατικής δύναμης κλπ) που έχει το καπιταλιστικό σύστημα ώστε να δημιουργηθούν βασικές προϋποθέσεις (αναγκαίες αλλά όχι ικανές) για την έξοδο από την κρίση. Όμως η διέξοδος είναι ακαθόριστη, απροσδιόριστη και κυρίως δεν εξασφαλίζεται από εσωτερικούς νόμους του και πολύ περισσότερο από οικονομικούς μηχανισμούς ή τεχνικές (όχι ότι δεν επηρεάζουν) που αυξάνουν το ποσοστό εκμετάλλευσης και την υπεραξία, παλαιές και νέες: μείωση μισθών, ανεργία, διάλυση των εργασιακών σχέσεων και της κοινωνικής προστασίας της εργασίας (συστήματα υγείας, παιδείας, κοινωνικής ασφάλισης, πρόνοια κλπ), ελαστικές μορφές εργασίας κλπ, δημοσιονομικές πολιτικές, χαμηλά ή υψηλά επιτόκια, πληθωριστική ή αντιπληθωριστική πολιτική κλπ. Η κρίση ξεπερνιέται με πολιτικά μέσα όλων των ειδών (για να είμαστε πιο ακριβής, με αλλαγή **όλου του περιβάλλο-**

ντος που λειτουργούσε προηγούμενα, δηλαδή γεωπολιτικού, γεωοικονομικού, εργασιακές σχέσεις-οργάνωση της εργασίας, καινοτομίες και ανακαλύψεις, κοινωνικές σχέσεις, ταξική πάλη, οργάνωση του κράτους κλπ. Αυτή η διαδικασία δεν είναι απλή, είναι χαώδης, καταστροφική και αιματηρή, μπορεί να διαρκέσει μια ολόκληρη ιστορική περίοδο αλλά όχι αιώνια, στην οποία περιέχονται οξύτατοι ανταγωνισμοί και συγκρούσεις, τοπικοί, περιφερειακοί και παγκόσμιοι πόλεμοι, κοινωνικές εκρήξεις, αντεπαναστάσεις και επαναστάσεις. Τελικά και σε τελευταία ανάλυση, υπάρχουν μόνο δυο αλληλοαποκλειόμενοι διέξοδοι: ή η αυτοκαταστροφή του κεφαλαίου, καταστρέφοντας τον υλικό πλούτο και την πηγή κάθε υλικού πλούτου, την ανθρώπινη εργασία, την φύση και το περιβάλλον ή η απαλλοτρίωση του από τους εργαζόμενους και η μετατροπή του στην υλική βάση μιας νέας κοινωνίας χωρίς εκμετάλλευση και καταπίεση που έχει στο κέντρο της τις ανάγκες του ανθρώπου, της φύσης και του περιβάλλοντος.

5. Για πρώτη φορά στην ιστορία του καπιταλιστικού συστήματος έχουμε μαζί με την κρίση του και μια τεράστια οικολογική κρίση και ακόμη μια διατροφική κρίση. Η αλόγιστη εκμετάλλευση των φυσικών και οικονομικών πόρων, το διαρκές κυνήγι του κέρδους έχουν καταστρέψει το περιβάλλον σε βαθμό εξαιρετικά επικίνδυνο για την επιβίωση της ανθρωπότητας. Η μόλυνση και οι κλιματικές αλλαγές είναι οι βασικές αιτίες για τα ακραία καιρικά φαινόμενα που ξεσπούν όλο και πιο συχνά σε όλο τον πλανήτη, προκαλώντας χιλιάδες θύματα κάθε χρόνο και τεράστιες καταστροφές στην παραγωγή.

Η ακρίβεια, η ανεργία και η υποαπασχόληση, η καταστροφή των παραδοσιακών καλλιεργειών από τα μεγάλα ιμπεριαλιστικά συμφέροντα μαζί με τις οικολογικές καταστροφές έχουν επιτείνει το πρόβλημα του επισιτισμού εκατοντάδων εκατομμυρίων ανθρώπων σε μια σειρά από χώρες του Τρίτου Κόσμου και όχι μόνο.

Το δίλημμα Σοσιαλισμός ή βαρβαρότητα, ή καλύτερα καταστροφή, ποτέ δεν ήταν πιο άμεσο και πιο επίκαιρο από σήμερα.

B. Εργατικό και επαναστατικό κίνημα

6. Είναι επόμενο απέναντι σε μια τόσο βαθιά και περίπλοκη κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων που το εκπροσωπούν από τη μια μεριά και της βαθιάς κρίσης του εργατικού κινήματος σαν αποτέλεσμα της ιστορικής και όχι μόνο χρεοκοπίας της Σοσιαλδημοκρατίας, του Σταλινισμού, της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας αλλά και των αδυναμιών της άκρας και επαναστατικής αριστεράς από την άλλη, η συνείδηση των πλατειών εργαζόμενων μαζών και της νεολαίας να είναι αντιφατική, ρευστή, ένα διαρκές εκκρεμές ανάμεσα στην παθητικότητα, την αδιαφορία και την παραίτηση, την αηδία και την οργή, την αντίσταση και την εξέγερση.

Δεν πρέπει να περιμένει κανένας θεαματικές αλλαγές στην κατάσταση της συνείδησης των πλατειών εργαζόμενων μαζών και της νεολαίας, όσο η διαλεκτική των αντικειμενικών και κυρίως των υποκειμενικών παραγόντων παραμένει η ίδια. Ωστόσο, η συνείδησή τους καθημερινά μαστιγώνεται από τη δομική κρίση του καπιταλιστικού/ιμπεριαλιστικού συστήματος και των αδιεξόδων του, την αναποτελεσματικότητα και την χρεοκοπία των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, την κρίση την παγκόσμιας αστικής εξουσίας, τις βάρβαρες επιθέσεις ενάντια στα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα, τις ληστρικές ιμπεριαλιστικές επιθέσεις και πολέμους, την καταστροφή του περιβάλλοντος, των ηθικών, πνευματικών και πολιτιστικών αξιών. Αυτό δεν σημαίνει ότι η συνείδηση κινείται ενιαία, ευθύγραμμα και πάντοτε προς μια κατεύθυνση, υπάρχουν και τα μπρος και τα πίσω ή και τα δυο μαζί.

Όσο σημαντική είναι η κατάσταση των αντικειμενικών παραγόντων στην εξέλιξη της συνείδησης άλλο τόσο, και ίσως σημαντικότερη, είναι η κατάσταση των υποκειμενικών παραγόντων.

7. Η ιστορική και πολιτική χρεοκοπία των ρεφορμιστικών κομμάτων και της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας εξασθένησε την επιρροή και τον έλεγχο που ασκούσαν πάνω στην εργατική τάξη. Ωστόσο αυτό από μόνο του δεν αρκεί για να παράξει μια άλλη συνείδηση. Η άκρα και επαναστατική αριστερά ή μεγάλα κομμάτια της φανέρωσαν, σ' αυτήν την

περίοδο, όχι μόνο προγραμματικές και πολιτικές αδυναμίες αλλά ακόμη μεταλλάχθηκαν σε ρεφορμιστικά μορφώματα (η ιταλική Κομμουνιστική Επανίδρυση, η γαλλική LCR, το πορτογαλικό Μπλόκο της Αριστεράς, ένα μέρος της ελλ. άκρας αριστεράς, κ.λπ.).

Η ιστορική πείρα έχει αποδείξει ότι χωρίς την οικοδόμηση μια ισχυρής επαναστατικής τάσης μέσα στο κίνημα, η συνείδηση των εργαζομένων δεν μπορεί να ξεπεράσει ορισμένα όρια όσο και σκληρές και αν είναι οι συνθήκες που δημιουργεί το βάρβαρο καπιταλιστικό σύστημα και η κρίση του. Τόσο περισσότερο μάλιστα, όταν οι κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που εκπροσωπούν λίγο ως πολύ το εργατικό κίνημα, άλλες έχουν χρεοκοπήσει, άλλες βρίσκονται σε σύγχυση ή ακόμη έχουν αγκαλιάσει το ρεφορμισμό.

Το τελευταίο επεισόδιο, και ασφαλώς το σημαντικότερο, σ' αυτήν τη μετάλλαξη ορισμένων επαναστατικών δυνάμεων, είναι ο εκφυλισμός της ηγεσίας της Ενιαίας Γραμματείας της 4ης Διεθνούς που αφού τη διέλυσε ουσιαστικά (ιδεολογικά, πολιτικά, πρακτικά και οργανωτικά) ετοιμάζεται, σε σύντομο χρονικό διάστημα, να τη θάψει και τυπικά.

8. Η επισήμανση των παραπάνω αντικειμενικών και υποκειμενικών εξελίξεων δε σημαίνει ότι δεν μπορούμε να έχουμε μεγάλους αγώνες, εξεγέρσεις, αντιϊμπεριαλιστικούς και αντικαπιταλιστικούς αγώνες, επαναστατικά γεγονότα. Είναι τόσο μεγάλη η κρίση του καπιταλιστικού/ιμπεριαλιστικού συστήματος, η χρεοκοπία του νεοφιλελευθερισμού και του νεοφιλελεύθερου μοντέλου οργάνωσης και διαχείρισης της εργασίας και κοινωνίας και έχει συσσωρεύσει τόση εκρηκτική ύλη στα θεμέλιά του, που θα παραμερίζει την «γκρίνια» και τις απογοητεύσεις και θα επαναφέρει διαρκώς στην ημερήσια διάταξη το «αγώνας για να σωθούμε από αυτό». Υπάρχει ακόμη ένας σημαντικός παράγοντας στην παρούσα κρίση που μπορεί να αποδειχτεί καθοριστικός για το μέλλον του καπιταλισμού ή και της ανθρωπότητας: η αυξανόμενη ανεργία και μισοανεργία (μερική απασχόληση, μαύρη εργασία κλπ) με ότι σημαίνουν αυτά για το βιοτικό επίπεδο και την επιβίωση των εργαζόμενων μαζών. Στην κρίση της δεκαετίας του '30, οι επιπτώσεις από την ανεργία και την υποαπασχόληση λίγο ως πολύ μπορούσαν να απορροφηθούν ή να αμβλυνθούν από τις σχέσεις με την ύπαιθρο και την αγροτική οικονομία (σχεδόν σ' όλες τις αναπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες ο αγροτικός πληθυσμός ήταν πάνω από 30%, στη χώρα μας 70%) και από τους οικογενειακούς δεσμούς που ήταν ισχυροί. Σήμερα, δεν υπάρχουν και τα δύο,

και οι μισθωτοί είναι πάνω από 90% και στη χώρα μας κοντά στο 65% και τα όποια αποθέματα ατομικά ή οικογενειακά σιγά-σιγά εξαντλούνται. Μπορεί να μην μπορεί κανένας να προσδιορίσει ακριβώς την αντίδραση των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας σε μια επιδείνωση αυτής της κατάστασης που είναι βέβαιο ότι θα συμβεί στο άμεσο μέλλον, αλλά σίγουρα μπορεί να δει το σπάσιμο κάθε ισορροπίας, τους διαρκείς σπασμούς, τις άγριες καταστάσεις, τις κοινωνικές και πολιτικές μετατοπίσεις και αλλαγές, τις κοινωνικές εκρήξεις, εξεγέρσεις κλπ στις οποίες εισέρχεται η αστική κοινωνία. Αυτό είναι το υπόβαθρο των απότομων και ξαφνικών αλλαγών στην συνείδηση-που είναι βασικό χαρακτηριστικό της περιόδου-των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας.

9. Το επαναστατικό σχέδιο στηρίζεται στις αντικειμενικές συνθήκες και στην αυθόρμητη κίνηση/συνείδηση των μαζών. Ωστόσο η εκπλήρωσή του σχετίζεται με την πορεία της ταξικής πάλης, με τους αγώνες και την ποιότητά τους, με την ηγεσία τους και την ποιότητά της. Επομένως, χωρίς μια επαναστατική ηγεσία των σκληρών αγώνων, των εξεγέρσεων, των επαναστατικών γεγονότων που έρχονται, δε θα έχουμε μια σημαντική αλλαγή στη συμπεριφορά της εργατικής τάξης-αυτό δείχνει η εμπειρία των προηγούμενων 15 χρόνων. Εκτός αν έχουμε μια αλλαγή στο συσχετισμό των ταξικών δυνάμεων όπως διαμορφώθηκε την τελευταία 20, ο οποίος χωρίς αμφιβολία έχει υποστεί πολλές ρωγμές για διάφορους λόγους (κρίση, αγώνες και κινήματα, αντιστάσεις, αποτυχίες των ιμπεριαλιστών κλπ). Μια επαναστατική ηγεσία διαμορφώνει τη συνείδηση και τη συμπεριφορά της όχι από την πορεία της ταξικής πάλης και τις διακυμάνσεις της συνείδησης της εργατικής τάξης (αυτά καθορίζουν την τακτική) αλλά από τον στρατηγικό της σκοπό, τη σοσιαλιστική επανάσταση και αυτή τη συνείδηση προσπαθεί να τη μεταφέρει μέσα στο προλεταριάτο.

10. Σ' όλες τις χώρες του κόσμου έχουμε κατά καιρούς μεγάλους αγώνες, κοινωνικές εκρήξεις ακόμη και εξεγέρσεις. Όλα αυτά τα γεγονότα δεν έχουν πάντοτε επιτυχία, αλλά σίγουρα οξύνουν την πολιτική κατάσταση και την κρίση του καπιταλιστικού συστήματος από τη μια μεριά και από την άλλη διαμορφώνουν μια άλλη συνείδηση μέσα στους εργαζόμενους, στα φτωχά λαϊκά στρώματα και τη νεολαία, κοινωνικές και πολιτικές μετατοπίσεις και αλλαγές. Αυτό που πολλές φορές μπερδεύει και συσκοτίζει τα πράγματα είναι ότι αυτές οι μετατοπίσεις

και αλλαγές δεν είναι ευθύγραμμες, είναι συχνά αντιφατικές, με πολλά ζγκ-ζαγκ και παλινδρομήσεις. Στην πραγματικότητα υπάρχει μια απόρριψη της επικρατούσας πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης (που δεν περιορίζεται μόνο στα όρια του νεοφιλελευθερισμού) αυθόρμητα ή συνειδητά, μια αγωνιώδη αναζήτηση για κάτι καινούργιο και ριζικά διαφορετικό. Αυτή η γενικευμένη, λίγο ως πολύ, αναζήτηση του ριζικά διαφορετικού δεν είναι συγκεκριμένη, μορφοποιημένη ή ενιαία αλλά σε μεγάλο βαθμό έχει ένα κοινό παρονομαστή: απορρίπτει την παρούσα κατάσταση πραγμάτων και πιθανότατα δε θέλει να κυβερνιέται όπως χθες. Κανένα παράξενο δεν υπάρχει σ' αυτή την κατάσταση. Η συγκεκριμενοποίηση, η μορφοποίηση και η ενοποίηση των αναζητήσεων των μαζών ανήκει στην πρωτοπορία τους και πιο συγκεκριμένα στο επαναστατικό κόμμα ειδικά σε περιόδους σαν τη σημερινή όπου η ιστορική σύγκρουση γύρω από τη σοσιαλιστική λύση ακόμη επικρατεί.

Στην Ευρώπη είχαμε πολλούς αγώνες, ιδιαίτερα σε Γαλλία, Πορτογαλία, Γερμανία, Αγγλία κλπ, (πολλοί από αυτούς είχαν άγριο χαρακτήρα) με αποκορύφωμα την κοινωνική έκρηξη του Δεκεμβρη 2008 στην χώρα μας, που μάλλον φαίνεται να είναι ο προπομπός ανάλογων καταστάσεων στην Γηραιά Ήπειρο, όπως σωστά διαισθάνθηκαν τα επιτελεία της ευρωπαϊκής και διεθνούς μπουρζουαζία.

Στη Λ. Αμερική, όπου τις τελευταίες δυο δεκαετίες είχαμε τις πιο θεαματικές πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές σ' ολόκληρο τον κόσμο, συνεχίζεται: α) η συρρίκνωση της επιρροής και του ελέγχου που ασκούσε άλλοτε ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, β) η ριζοσπαστικοποίηση των μαζών και γ) η σύγκρουση με τα αστικά και ιμπεριαλιστικά συμφέροντα κυρίως στη Βενεζουέλα και δευτερευόντως σε Βολιβία και Ισημερινό. Ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός αφού απέτυχε να ανατρέψει αυτές τις εξελίξεις μέσω του Σχεδίου Κολόμπια, της ανακίνησης χωριστικών κινημάτων και πραξικοπημάτων (περίπτωση Βενεζουέλας και Βολιβίας), τώρα φαίνεται να εγκαινιάζει μια νέα τακτική αναβαθμίζοντας την επέμβασή του με την ανασύσταση του 4^{ου} αμερικανικού στόλου, την εγκατάσταση νέων βάσεων στη Κολομβία την οποία έχει μετατρέψει σε αντεπαναστατικό προπύργιο με κύριο στόχο τις δυο όμορες χώρες, Βενεζουέλα και Ισημερινό.

Στη Μ. Ανατολή το παλαιστινιακό αποτελεί πάντοτε ένα άλτο πρόβλημα και μια μόνιμη εστία κινδύνων για τα συμφέροντα των ιμπεριαλιστών και ιδιαίτερα των αμερικάνων, παρά το γεγονός ότι έχουν κατορ-

θώσει να διαιρέσουν το παλαιστινιακό κίνημα και να αναδείξουν στην ηγεσία της λεγόμενης παλαιστινιακής αρχής τους πράκτορές τους. Η ανάδειξη στην εξουσία του Ισραήλ της πιο ακραίας σιωνιστικής κυβέρνησης, που όχι μόνο δεν είναι διατεθειμένη να κάνει την παραμικρή παραχώρηση αλλά αντίθετα ροκανίζει και τα εναπομείναντα παλαιστινιακά εδάφη, τορπιλίζει τα σχέδια του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού για τη δημιουργία ενός «παλαιστινιακού κράτους» Μπαντουστάν που θα μπορούσε να είναι το χάπι για την εξάλειψη του παλαιστινιακού προβλήματος, τόσο αναγκαίας για τους ιμπεριαλιστές και για τα συντηρητικά καθεστώτα της περιοχής.

Η κατάσταση στο Λίβανο παραμένει ασταθής με την Χεσπολάχ να ενισχύεται διαρκώς-παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες να την σβήσουν από το χάρτη-και σε κάθε περίπτωση να αποτελεί ένα σημαντικό εμπόδιο για τα σχέδια των ιμπεριαλιστών να περικυκλώσουν και να στραγγαλίσουν την παλαιστινιακή αντίσταση καθώς επίσης και να εξαλείψουν την ιρανο-συριακή επιρροή. Στην Αίγυπτο, οι πρόσφατοι μεγάλοι εργατικοί αγώνες δείχνουν ότι έχουμε μια αναγέννηση του εργατικού κινήματος, σ' αυτή τη σημαντικότερη χώρα, από κάθε άποψη, της Μ. Ανατολής.

Χωρίς αμφιβολία το βάλτωμα των ιμπεριαλιστών και ιδιαίτερα του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στο Ιράκ και Αφγανιστάν και κατ' επέκταση στην Κ. Ασία αποτελεί όχι μόνο την πιο τρανταχτή αποτυχία της Νέας Τάξης αλλά και τη ματαίωση των σχεδίων τους-τουλάχιστον προς το παρόν-ελέγχου μιας περιοχής με τεράστια στρατηγική και οικονομική (πετρέλαιο, φυσικό αέριο και άλλες στρατηγικές πρώτες ύλες) σημασία. Ακόμη, είναι βέβαιο ότι ματαίωσε τα σχέδιά τους επίθεσης στο Ιράν ή τουλάχιστον τα ανέβαλε μια που αυτός ο κίνδυνος υπάρχει πάντοτε έστω και αμυδρός και επιπλέον συνετέλεσε στην αποσταθεροποίηση του Πακιστάν. Η σημασία αυτής της αποτυχίας τους είναι τεράστια:

- α) Καθήλωσε τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό και ματαίωσε το στόχο του για μια πλήρη παντοδυναμία και μ' αυτή την έννοια είναι μια αποτυχία στρατηγικής σημασίας,
- β) Συνετέλεσε στο παραπέρα αδυνάτισμα της αμερικανικής οικονομίας αλλά και των άλλων ιμπεριαλιστικών χωρών,
- γ) Προκάλεσε μια διαίρεση στα επιτελεία των ιμπεριαλιστικών χωρών και των αμερικανών σχετικά με τη δυνατότητα επιτυχίας και διαιώνισης του πολέμου στο Αφγανιστάν, πράγμα που αποτελεί ένα μεγάλο πονοκέφαλο για τις κυβερνήσεις και έχει οδηγήσει πολλές από αυτές να σκέ-

πτονται να αποχωρήσουν ή να μειώσουν την επέμβασή τους και σε κάθε περίπτωση να μην εμπλακούν περισσότερο.

Η κυβέρνηση Ομπάμα μπροστά στο ενδεχόμενο μιας καθαρής ήττας ακόμη και στο στρατιωτικό επίπεδο, προσπαθεί να αντιστρέψει την κατάσταση, εμπλεκόμενη ακόμη περισσότερο με την αποστολή νέων στρατευμάτων όπως ζητούν οι στρατηγοί του. Ωστόσο, όπως δείχνουν τα πράγματα είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν και τι θα μπορέσει να επιτύχει η επιθετικότερη πολιτική του. Το βέβαιο είναι ότι θα εμπλακεί σ' ένα μακροχρόνιο πόλεμο που θα χειροτερεύσει ακόμη περισσότερο τη θέση του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού.

Η αφόρητη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στον κόσμο, η δυστυχία και η πείνα δημιουργεί κοινωνικές εκρήξεις και εξεγέρσεις στις πιο εξαθλιωμένες και αδύνατες χώρες: Γουαδελούπη, Γουινέα είχε προηγηθεί η Αργεντινή. Στη χειρότερη κατάσταση από όλες τις περιοχές του κόσμου βρίσκεται η Μαύρη Αφρική όπου η οικονομική και κοινωνική καταστροφή είναι τεράστια και επιπλέον μαστίζεται από πολέμους και φυλετικές συγκρούσεις υποκινούμενες από τους ιμπεριαλιστές και από τους μεταξύ τους ανταγωνισμούς.

Γ. Οικονομική και πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα

11. Η οξύτατη κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος, που ξέσπασε από τον Αύγουστο του 2007, έφερε στην επιφάνεια τις αδυναμίες της ελλ. οικονομίας. Η αργόσυρτη αποδιάρθρωσή της των προηγούμενων ετών επιταχύνεται με ραγδαίους ρυθμούς, πράγμα που πρόκειται να έχει δραματικές επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο, στις εργασιακές σχέσεις (απασχόληση, μισθοί, ώρες εργασίας και εργάσιμος χρόνος, δικαιώματα, κατακτήσεις κ.λπ.), στην κοινωνική ασφάλιση, στις συντάξεις, στην υγεία, στην παιδεία, στις ηθικές, πνευματικές και πολιτιστικές αξίες, στο περιβάλλον.

Μια γρήγορη ματιά στην εικόνα της ελλ. οικονομίας δείχνει-εν μέρει-την κατάσταση της:

— Οι δυο, ήδη εξασθενημένοι και αδύνατοι, βασικοί παραγωγικοί τομείς (μεταποίηση, γεωργία) της οικονομίας, που συμμετέχουν όλο και λιγότερο στη διαμόρφωση του ΑΕΠ, δέχονται ακόμη ισχυρότερα πλήγματα. Η παραγωγή στην βιομηχανία σημειώνει μια δραματική πτώση, ένα μεγάλο μέρος είναι χρεοκοπημένο και ένα άλλο υπερχρεωμένο. Η γεωργία είναι ουσιαστικά διαλυμένη και κανένα σχεδόν από τα προϊόντα που παράγει δεν μπορεί να σταθεί χωρίς επιδότηση. Αυτός ο άλλοτε πλεονασματικός τομέας της οικονομίας έχει γίνει ελλειμματικός και καλύπτει μόλις και μετά βίας το 1/3 των αναγκών της ελλ. κοινωνίας.

— Υπερχρέωση της ελλ. οικονομίας λόγω αύξησης όλων των ειδών ελλειμμάτων (εμπορικού ισοζυγίου, ισοζυγίου πληρωμών, δημόσιου, ασφαλιστικών ταμείων, επιχειρήσεων, νοικοκυριών κ.λπ.). Το χρέος του δημοσίου μαζί με το κρυφό χρέος ξεπερνάει το 150% του ΑΕΠ, άλλο ένα ΑΕΠ και παραπάνω είναι το χρέος των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών (60% και 40% αντίστοιχα) σημειώνοντας τα τελευταία χρόνια μεγαλύτερη αύξηση από το αντίστοιχο του δημοσίου, και άλλο περίπου ένα ΑΕΠ είναι το αναλογιστικό χρέος των ασφαλιστικών ταμείων, που αυξάνεται ταχύτατα λόγω της κρίσης, των πολιτικών που ακολουθούνται από τα αστικά κόμματα και της λεηλασίας που υφίστανται. Συνολικά το χρέος της ελλ. οικονομίας ξεπερνάει τα 900 δις ευρώ!

— Τα τεράστια ελλείμματα και χρέη του δημοσίου συνιστούν μια πρωτοφανή δημοσιονομική κρίση ο έλεγχος της οποίας είναι εξαιρετικά αμφίβολος και σε κάθε περίπτωση θα είναι οδυνηρός για τις εργαζόμενες μάζες και επιπλέον αποτελούν μια πραγματική βόμβα στα θεμέλια της οικονομίας.

— Οι επενδύσεις έχουν μειωθεί δραματικά τόσο οι δημόσιες όσο και οι ιδιωτικές. Στην πραγματικότητα οι επενδύσεις είναι ακόμη μικρότερες από αυτές που παρουσιάζουν τα επίσημα στοιχεία γιατί οι διάφορες αποκρατικοποιήσεις/ιδιωτικοποιήσεις εμφανίζονται σαν ιδιωτικές επενδύσεις ενώ πρόκειται ουσιαστικά-πέρα όλων των άλλων-για αποεπενδύσεις. Οι όποιες επενδύσεις γίνονται-με μια δυο εξαιρέσεις, φυσικό αέριο, πετρέλαιο και κάπως τηλεπικοινωνίες-αφορούν τις υπηρεσίες, και ειδικά το λιανικό εμπόριο, από μεγάλες πολυεθνικές που κατά κανόνα διαθέτουν εισαγόμενα προϊόντα. Η φυγή ντόπιων και ξένων κεφαλαίων, ειδικά από τους παραγωγικούς τομείς, συνεχίζεται με κύρια κατεύθυνση τα Βαλκάνια.

— Αντίθετα από ότι πιστεύεται από ορισμένους, ο «επαρχιωτισμός» ή η περιθωριοποίηση του ελλ. καπιταλισμού (πρώτα και κύρια οικονομικά) συνεχίζεται μια που έμεινε-και μένει-εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων (ενέργεια) έξω από τις μεγάλες συγχωνεύσεις και συμμαχίες του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου κεφαλαίου.

— Η συσσώρευση του κεφαλαίου εξαρτάται όλο και περισσότερο πρωτογενώς από τη μείωση του κόστους εργασίας πάνω από 25% κατά τα τελευταία 20-25 χρόνια παρά την αύξηση της παραγωγικότητας κοντά στο 30% την ίδια περίοδο. Δευτερογενώς, από επιχορηγήσεις, λεηλασία της περιουσίας των άλλων (δημόσια, συλλογική, ατομική), φοροδιαφυγές και φοροκλοπές, εισφοροδιαφυγές και εισφοροκλοπές, φοροαπαλλαγές κλπ.

— Η οικονομική ζωή εξαρτάται όλο και περισσότερο «τρώγοντας το εσωτερικό της» (ιδιωτικοποιήσεις-ΠΑΣΟΚ και ΝΔ έχουν ξεπουλήσει δημόσια περιουσία πολλών δις. ευρώ-, συρρίκνωση του βιοτικού επιπέδου, περικοπές δαπανών από την υγεία, την παιδεία κλπ), τους δανεισμούς, τους κοινοτικούς πόρους κλπ. Το αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι το διαρκές αδυνάτισμα της οικονομίας και η συνεχής αποσάθρωσή της.

— Οι μισθοί έχουν κατακυλήσει στην προτελευταία θέση της ΕΕ-15, αν και εργαζόμαστε τις περισσότερες ώρες (2055 το χρόνο) απ'

όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ (34 αναπτυγμένες χώρες), περισσότερες ακόμα και από την Τσεχία (2002 ώρες) και την Πολωνία (1994 ώρες). Η σύνταξη δίνεται κατά μέσο όρο στα 61,5 χρόνια –και κινείται προς τα επάνω, πάνω από το μέσο όρο συνταξιοδότησης όλων των λαών της ΕΕ. Για την παιδεία διατίθεται κάτω από το 3,5% του ΑΕΠ, το μικρότερο ποσοστό της ΕΕ-27. Οι στρατιωτικές δαπάνες βρίσκονται στο 3,1% του ΑΕΠ-οι πραγματικές είναι ακόμη μεγαλύτερες-το μεγαλύτερο ποσοστό στην ΕΕ-27 και ένα από τα μεγαλύτερα στον κόσμο. Η ακρίβεια, ειδικά οι αυξήσεις τιμών στα βασικά αγαθά και υπηρεσίες έως και 10% (πολύ πάνω από τον επίσημο πληθωρισμό), ροκανίζουν το εργατικό και λαϊκό εισόδημα και ωθούν ακόμη περισσότερο τα νοικοκυριά στο δανεισμό και διευρύνουν τη ζώνη της φτώχειας και της εξαθλίωσης που ήδη αγκαλιάζει το 22% του πληθυσμού. Η ανεργία βρίσκεται στα ύψη, που μαζί με την «κρυφή ανεργία» και την υποαπασχόληση ξεπερνάει το 20% του πληθυσμού. Οι ανασφάλιστοι είναι περίπου το 1/5 των εργαζομένων και το ποσοστό εκτοξεύεται στο 1/3 στους νέους ηλικίας 15-29 ετών. Το 70% περίπου των συνταξιούχων έχουν κύρια σύνταξη κάτω από 600 ευρώ.

12. Οι τρεις μεγαλύτερες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις ΗΠΑ, Ε.Ε. και Ιαπωνία είναι το κέντρο της κρίσης του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος. Η δομική κρίση της Ε.Ε. κάνει ακόμη δυσκολότερα τα πράγματα για τον ελλ. καπιταλισμό. Ο ελλ. καπιταλισμός έχοντας χάσει την «αυτονομία» του, ακολουθεί αναγκαστικά την γενική πολιτική της Ε.Ε. που καθορίζεται σύμφωνα με τα συμφέροντα των κυρίαρχων δυνάμεων της (Γερμανία, Γαλλία κ.λπ.).

Η Γερμανία, άλλοτε «ατμομηχανή της Ευρώπης», είδε το ΑΕΠ της να μειώνεται κατά -6%, τη βιομηχανική της παραγωγή κατά 12%, τις εξαγωγές της να βυθίζονται κατά 25% και την ανεργία να εκτινάσσεται σε ύψη προπολεμικά-σε απόλυτους αριθμούς (πάνω από 5 εκατ.). Αυτή η άσχημη οικονομική κατάστασή της έχει μεταβάλει την στάση της σε σχέση με την ευρωπαϊκή ενοποίηση και ολοκλήρωση. Αυτή που άλλοτε πρωταγωνιστούσε, τώρα προτάσσει το «εθνικό συμφέρον», πράγμα που φάνηκε καθαρά με την επίμονη άρνησή της σε οποιοδήποτε κοινό ευρωπαϊκό σχέδιο αντιμετώπισης της κρίσης. Όχι βέβαια ότι και οι υπόλοιποι μπορούσαν να βρουν μια κοινή συνισταμένη, αλλά η στάση της Γερμανίας έχει ιδιαίτερη σημασία μια που ήταν ο χρηματοδότης της ενοποίησης. Πρόσφατα η Μέρκελ διακήρυξε ότι η χώρα δε θυσιάζει

ούτε στο ελάχιστο το «κρατικό συμφέρον» της, προκειμένου να στηρίξει εταίρους που βρίσκονται σε ανάγκη ή την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, που θεωρείται πλέον ότι δημιουργεί στη Γερμανία περισσότερο κόστος από ότι όφελος. Η οικονομική κρίση έχει προκαλέσει σοβαρότατα ρήγματα στην ενότητα και την πορεία ενοποίησης της Ε.Ε..

Η αποτυχία-ήττα της ευρωπαϊκής μπουρζουαζίας και των επιτελείων της, δυο φορές το 2005 και το 2008, να περάσουν το «Ευρωσύνταγμα», ήταν μια ήττα στρατηγικού χαρακτήρα στην πολιτική ενοποίησή της και γενικά στην ολοκλήρωσή της σαν ένα ομοσπονδιακό μισοκράτος, τόσο αναγκαίο στον ανταγωνισμό με τους άλλους ιμπεριαλιστές και τις αναδύομενες δυνάμεις (Κίνα, Ινδία, Βραζιλία, Ρωσία) αλλά και για τις ιμπεριαλιστικές της φιλοδοξίες. Το γεγονός ότι με καθαρά πολιτικά πραξικοπήματα (παράκαμψη της λαϊκής ψήφου) και κάθε είδους εκβιασμούς κατορθώνουν να «περάσουν» το «Σύνταγμα» τους όχι μόνο δεν αναιρεί τα παραπάνω αλλά δείχνει σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό την κρίση τους, την τεράστια κρίση αντιπροσώπευσης και ακόμη τις ολοκληρωτικές διαθέσεις τους. Αυτή η παρωδία δημοκρατίας την οποία δημιουργούν, αγνοώντας την λαϊκή ψήφο ή να την δέχονται μόνο όταν τους συμφέρει δεν είναι απλά μια αντιδημοκρατική πράξη ή ακόμη και ολοκληρωτική ενέργεια αλλά δείχνει και την βαθύτατη κρίση αξιών που διέρχεται το αστικοδημοκρατικό καθεστώς που στην ουσία της είναι ίσης σημασίας με την οικονομική κρίση.

Τα θεμέλια της Ε.Ε. τρίζουν από παντού και το πιο ισχυρό της βάθρο, το κοινό της νόμισμα, το ευρώ, δεν στέκει καθόλου καλά. Η τύχη του δεν είναι καθόλου ευοίωνη σε μια νέα χειροτέρευση της κρίσης. Αυτή κατάσταση της ΕΕ, η δομική της κρίση, επηρεάζει τον ελλ. καπιταλισμό μια που είναι σχεδόν απόλυτα συνδεδεμένος μαζί της.

13. Το άμεσο περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί ο ελλ. καπιταλισμός δεν είναι καθόλου ευνοϊκό. Η κατάρρευση των οικονομιών των βαλκανικών χωρών αποστερεί από τον ελλ. καπιταλισμό την όποια διέξοδο είχε βρει τα τελευταία χρόνια και οι όποιες επιχειρήσεις, και ιδίως οι τράπεζες, είχαν επενδύσει εκεί βρίσκονται αντιμέτωπες με χοντρά οικονομικά προβλήματα. Μια περαιτέρω επιδείνωση της παγκόσμιας κρίσης θα ρίξει στην άβυσσο τις οικονομίες των βαλκανικών χωρών και θα έχει ολέθρια αποτελέσματα στις ελλ. τράπεζες με τα μεγαλύτερα ανοίγματα (λίγο-πολύ έχουν όλες οι μεγάλες τράπεζες) και σε επιχειρήσεις που έχουν επενδύσει.

Το «Μακεδονικό» παραμένει ένα πρόβλημα, όπως και η αναγνώριση του Κοσόβου, τα οποία καλείται η ελλ. αστική τάξη και η όποια κυβέρνησή της να «κλείσουν» σύντομα, σύμφωνα με τις υποδείξεις των αμερικάνων ιμπεριαλιστών και της ΕΕ, καταπίνοντας τους χθεσινούς εθνικιστικούς λεονταρισμούς τους. Το όλο πρόβλημα συνίσταται στην φόρμουλα που θα βρεθεί ώστε ο επώδυνος «συμβιβασμός» να περάσει εύκολα στην κοινή γνώμη.

Ο ανταγωνισμός με την τούρκικη αστική τάξη συνεχίζεται αμείωτος παρά τις τεράστιες υποχωρήσεις που έγιναν τα τελευταία χρόνια από την ελλ. αστική τάξη και τις κυβερνήσεις της. Οι φιλοδοξίες της τούρκικης αστικής τάξης να γίνει μια σημαντική περιφερειακή δύναμη στην ευρύτερη περιοχή που περιβάλλει την Τουρκία, σημαίνει στην πράξη-ανάμεσα σ' άλλα-την επαναχάραξη του ελέγχου του Αιγαίου και τη «λύση» του Κυπριακού ακόμη ευνοϊκότερα για τα συμφέροντα της Τουρκίας από το σημερινό status quo. Η προσπάθεια της ελλ. μπουρζουαζία να «εξευμενίσει» την τούρκικη αστική τάξη «προσφέροντας» την «ένταξή της στην Ε.Ε.» από τη μια μεριά αντανακλά την αδυναμία της και τη σύμπλευσή της με τα συμφέροντα των ιμπεριαλιστών (υπάρχουν αντιθέσεις) και ιδιαίτερα των αμερικάνων και από την άλλη την αγωνιώδη προσπάθειά της να μην μείνει έξω από το παιχνίδι των μεγάλων γεωστρατηγικών και γεωοικονομικών αλλαγών που διαδραματίζονται στην ευρύτερη περιοχή. Οι τεράστιες πολεμικές δαπάνες της ελλ. αστικής τάξης (που προσηματικά λέγεται ότι οφείλονται «στον εξ ανατολών κίνδυνο») είναι προσανατολισμένες και ενταγμένες στα στρατηγικά σχέδια του ΝΑΤΟ, στα οποία τα τελευταία χρόνια ο ελλ. καπιταλισμός συμμετέχει όλο και πιο πολύ με εκστρατευτικά σώματα, πολεμικά πλοία, διευκολύνσεις κλπ.

14. Η πολιτική κατάσταση αντανακλά την άθλια κατάσταση, τις αδυναμίες και αδιέξοδα του ελλ. καπιταλισμού και επιπλέον την αναποτελεσματικότητα των νεοφιλελεύθερων πολιτικών των δυο αστικών κομμάτων (ΝΔ και ΠΑΣΟΚ). Η πολιτική αυτών των δυο κομμάτων είναι υπεύθυνη όχι μόνο για τη βαθιά κρίση της ελλ. οικονομίας αλλά και για τη συνεχή υποβάθμισή της στην παγκόσμια αγορά, για τη συσσώρευση βουρών από χρέη και ελλείμματα (δημόσια και ιδιωτικά), για τη συρρίκνωση των παραγωγικών τομέων της οικονομίας και την ενίσχυση των πιο παρασιτικών μορφών του κεφαλαίου, για την κρίση της υγείας, παιδείας, κοινωνικής ασφάλισης, των ηθικών, πνευματικών, πολιτιστικών αξιών κ.λπ..

Μια πολιτική που όχι μόνο αποτυχαίνει να βγάλει την οικονομία από την κρίση αλλά και την χειροτερεύει και της αποστειρεί από τις όποιες προοπτικές ανάπτυξης, και το μόνο που ουσιαστικά κάνει είναι να φορτώνει την αποτυχία της και την κρίση του συστήματος στις πλάτες των εργαζόμενων μαζών, βρίσκεται σε κρίση, είναι άχρηστη και καταστροφική. Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές και των δυο αστικών κομμάτων έχοντας αφήσει τη λύση όλων των προβλημάτων (οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών κ.λπ.) στον «αυτόματο πιλότο της αγοράς» αναπαράγουν στο πολιτικό επίπεδο τη σήψη, τη διαφθορά, τα σκάνδαλα, το νεποτισμό, τον ετσιθελισμό κ.λπ., δηλαδή όλα τα φαινόμενα της κρίσης της πολιτικής.

Οι εργαζόμενες μάζες μπορεί να μην έχουν μια συνολική, συνεκτική και συγκροτημένη εξήγηση των αιτιών της αποτυχίας της νεοφιλελεύθερης πολιτικής των δυο κομμάτων, ωστόσο υφίστανται τα αποτελέσματά της, την κρίνουν με πολύ σκληρούς όρους, απηδιάζουν, εξοργίζονται, χαλαρώνουν τους δεσμούς μ' αυτά τα κόμματα ακόμη και αν τα ψηφίζουν, και αμφισβητούν την πολιτική τους και συνολικά την πολιτική κατάσταση. Αυτό εκφράζεται σχεδόν μ' έναν ισορροπημένο τρόπο, δεδομένου και των αδυναμιών του εργατικού κινήματος: από τη μια μεριά με μεγάλους και μικρούς αγώνες και αντιστάσεις (ασφαλιστικό, άρθρο 16 και νόμος πλαίσιο, εκπαιδευτικοί, λιμενεργάτες, Κούνεβα, Δεκέμβρης, και αναρίθμητες μικρές αντιστάσεις στους χώρους δουλειάς) και από την άλλη με τη μείωση της επιρροής των αστικών κομμάτων, την κρίση του δικομματισμού, την απαξίωση/περιφρόνηση του πολιτικού σκηνικού όπως εκφράζεται-κατά καιρούς-με την αποχή στις διάφορες εκλογικές αναμετρήσεις και με άλλους ποικιλόμορφους τρόπους.

Το ΠΑΣΟΚ και η ΝΔ δεν έχουν μόνο το ίδιο πρόγραμμα («Στρατηγική της Λισσαβόνας» και συνολικά της Ε.Ε.) αλλά και γενικά την ίδια νεοφιλελεύθερη πολιτική και οι «διαφορές» τους είναι δευτερεύουσας σημασίας. Τα δυο κόμματα σε γενικές γραμμές έχουν την ίδια σχέση με κοινωνικά κομμάτια και με το κεφάλαιο. Υπάρχει μια διαφορά των σχέσεων του ΠΑΣΟΚ με το οργανωμένο συνδικαλιστικό κίνημα, όπου διατηρεί μια μεγάλη επιρροή. Ωστόσο οι άλλοτε σημαντικές διαφορές των συνδικαλιστικών παρατάξεων (ΠΑΣΚΕ και ΔΑΚΕ) έχουν σχεδόν εξαλειφθεί, με αποτέλεσμα να ασκούν και οι δύο, στον ίδιο περίπου βαθμό, τον κυβερνητικό συνδικαλισμό ανάλογα με το πιο κόμμα βρίσκεται

στην εξουσία ή τον κρατικό.

Όπως πάντοτε η κρίση του συστήματος, η κρίση της πολιτικής και οι αδυναμίες του εργατικού κινήματος, αφήνουν περιθώρια για λαϊκιστικές πολιτικές. Η ανεργία, η γενικευμένη ανασφάλεια, η καταστροφή της ποιότητας ζωής, η απελπισία κ.λπ., δημιουργούν πρόσφορο έδαφος ειδικά στα πιο καθυστερημένα, πληττόμενα και απογοητευμένα κομμάτια της κοινωνίας, για την ανάπτυξη ρατσιστικών, ξενοφοβικών και άλλων ψευδεπίγραφων αντιλήψεων, προκαταλήψεων και δεισδαμονιών. Αυτό είναι το γενικό υπόβαθρο της εμφάνισης και της κατά καιρούς ανάπτυξης των ακροδεξιών ρευμάτων στην Ευρώπη (η πολιτική της ιστορία είναι συνυφασμένη με αυτά) και στην χώρα μας με το ΛΑΟΣ. Αυτά τα ρεύματα και οι απόψεις τους πρέπει να χτυπιούνται αλύπητα από το εργατικό κίνημα γιατί δηλητηριάζουν την πολιτική. Ωστόσο θα ήταν λάθος να διογκώσουμε τον κίνδυνο από το ΛΑΟΣ ή και τα άλλα ακροδεξιά ρεύματα που εκμεταλλεύονται την κρίση και κυρίως την μετανάστευση και την ανασφάλεια. Η νεοφιλελεύθερη πολιτική της Ε.Ε. στο κοινωνικό επίπεδο είναι μια φασιστική πολιτική (και εξελίσσεται σαν τέτοια και στο πολιτικό επίπεδο) και απέναντι σ' αυτή πρέπει να είναι στραμμένο το κύριο μέτωπο του εργατικού και επαναστατικού κινήματος. Και αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος καταπολέμησης των ακροδεξιών ρευμάτων και όλων των ψευδεπίγραφων δοξασιών και όχι το αντίστροφο.

15. Η ελλ. οικονομία είναι χρεοκοπημένη και βρίσκεται στα όρια της πλήρους κατάρρευσης, έχει φτάσει στο κατώφλι της οικονομικής κατάρρευσης της Αργεντινής το 2001. Στην πραγματικότητα τα συνολικά χρέη της ελληνικής οικονομίας (δημόσια, ιδιωτικά, ασφαλιστικών ταμείων) είναι μεγαλύτερα από εκείνα της Αργεντινής εκείνης της περιόδου και έχουν φτάσει, αν δεν τα έχουν ξεπεράσει, στα 900 δις ευρώ και επιπλέον ο δανεισμός της συνεχίζει να αυξάνει με αλματώδεις ρυθμούς. Αυτός ο τεράστιος όγκος των χρεών είναι αδύνατο να μειωθεί ή ακόμη και να τιθασευτεί από μια παραγωγική βάση η οποία συνεχώς συρρικνώνεται, ζητάει διαρκώς την κρατική παρέμβαση ή δανείζεται για να μπορέσει να επιβιώσει. Πολλές επιχειρήσεις από διάφορους τομείς της ελλ. οικονομίας είναι έτοιμες να κλείσουν ή να μειώσουν δραματικά τις δραστηριότητές τους: Στον κλάδο των ασφαλιστικών εταιρειών και των τραπεζών, στον κατασκευαστικό τομέα, στις ακτοπλοϊκές επιχειρήσεις, στην κλωστοϋφαντουργία, στον ναυπηγοεπισκευαστικό τομέα με το πιθανό κλείσιμο ή την περαιτέρω συρρίκνωση της άλλοτε σημαντικότερης μονά-

δας των ναυπηγείων Σκαραμαγκά κλπ. Στο χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων η κατάσταση είναι δραματική και τα κλεισίματα ή η συρρίκνωση των δραστηριοτήτων τους είναι καθημερινά φαινόμενα. Πολλές από αυτές «επιζούν» χάρις στην μη εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων: μισθοί, φόροι, ΦΠΑ, εισφορές στα ασφαλιστικά ταμεία, χρέη (τράπεζες, επιταγές, συναλλαγματικές) κλπ. Κύρια πηγή των διογκούμενων χρεών είναι τα ελλείμματα που παράγει η **φθίνουσα και αποσαθρωμένη** παραγωγική βάση της οικονομίας που διαχέεται σ' όλη την οικονομική ζωή.

Ξεπερνάει τα όρια της φαντασίας ότι είναι δυνατόν να αντιστραφεί αυτή η κατάσταση, να υπάρξει μια ανάκαμψη της παραγωγικής βάσης της οικονομίας ή ακόμη και να σταθεροποιηθεί ή να πάψει να φθίνει και μάλιστα μεσούσης της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Πολύ περισσότερο αν έχουμε μια νέα επιδείνωση της, που είναι και το πιο πιθανό και που αργά ή γρήγορα θα συμβεί. Επομένως τα ελλείμματα και τα χρέη θα συνεχίσουν να υπάρχουν και να διογκώνονται. Όμως υπάρχουν όρια και στα χρέη και στα ελλείμματα και αυτά τα όρια η ελλ. οικονομία τα έχει φτάσει αν δεν τα έχει ξεπεράσει.

Αποτελεί καθαρή απάτη ότι αποτελεί διέξοδο ή άλλο «πρόγραμμα» η λεγόμενη «πράσινη οικονομία» για την οποία μιλάει το ΠΑΣΟΚ, όχι μόνο γιατί είναι ανεφάρμοστη αλλά γιατί αν μπορούσε να μπει σε εφαρμογή θα μας οδηγούσε αιώνες πίσω. Γιατί: α) μια τέτοια «οικονομία» στηρίζεται κατά βάση στην εσωτερική αγορά και αλίμονο αν συνέβαινε κάτι τέτοιο ειδικά στη σημερινή εποχή και β) απαιτούνται τεράστια κεφάλαια που αφενός δεν υπάρχουν και αφετέρου κανένας καπιταλιστής δε θα διέθετε ούτε ένα λεπτό αν δεν είχε σίγουρο κέρδος. Επίσης, αποτελεί ουτοπία αν όχι απάτη ότι η οικονομία μπορεί να αναθερμανθεί με 2,5 δις. ευρώ που δήθεν θα «ενισχύσουν» το εισόδημα και επομένως τη ζήτηση! Αν ήταν τόσο απλό το ζήτημα που αντιμετωπίζει το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα και ειδικά ο ελλ. καπιταλισμός δε θα χρειαζόταν ούτε συζήτηση. Την ίδια αξία έχουν και όσα λέγονται από τους φωστήρες του ΠΑΣΟΚ για αύξηση των εσόδων του δημοσίου (σοσιαλδημοκρατική πολιτική!), σε αντίθεση-διαφορά με την συντηρητική-νεοφιλελεύθερη πολιτική που μιλάει για περιορισμό των δαπανών! Αυτές οι οικονομικές παραδοξολογίες το μόνο που τονίζουν είναι την έλλειψη εναλλακτικών πολιτικών από τη μεριά της αστικής τάξης και των επιτελείων της.

Στο καπιταλιστικό σύστημα αυτές οι καταστάσεις αντιμετωπίζονται **με ένα και μοναδικό τρόπο**: Από τη μια μεριά, με τη συρρίκνωση του βιοτικού επιπέδου και των στάνταρ ζωής στις δυνατότητες της οικονομίας, από την άντληση εσόδων από κάθε είδους φορολογία, από τη λεηλασία της δημόσιας, συλλογικής (ασφαλιστικά ταμεία) και ατομικής περιουσίας, από τη μείωση των δαπανών για υγεία, παιδεία, κοινωνική ασφάλιση και κοινωνική πρόνοια κλπ. Και από την άλλη με την ενίσχυση του κεφαλαίου και των καπιταλιστών με κάθε τρόπο (ενισχύσεις, φοροαπαλλαγές κλπ) για αύξηση των κερδών τους. Οι περίοδοι κρίσης είναι ταυτόχρονα και οι περίοδοι βιαίας ανακατανομής του παραγόμενου πλούτου υπέρ κεφαλαίου και αύξησης των κοινωνικών ανισοτήτων. Αυτή η οικονομική και κοινωνική πολιτική της αστικής τάξης και των κυβερνήσεών της (δεξιών, σοσιαλδημοκρατικών, κεντροαριστερών) πάει μαζί με τον περιορισμό ή και τον διαρκή ακρωτηριασμό των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ατομικών ελευθεριών, με τον ευτελισμό όλων των αξιών, με τη διόγκωση της σήψης, της διαφθοράς κλπ.

16. Το ΠΑΣΟΚ θα ακολουθήσει αυτή την πολιτική για τη σωτηρία του καπιταλιστικού συστήματος. Αυτή η πολιτική ενάντια στους εργαζόμενους, τα φτωχά λαϊκά στρώματα και τη νεολαία γρήγορα, πολύ γρήγορα, θα το οδηγήσει σε μια πρωτοφανή κρίση, πολύ μεγαλύτερη από αυτή που γνώρισε την περίοδο του Σημίτη ή από αυτή που γνωρίζει τώρα η ΝΔ. Το σημερινό ΠΑΣΟΚ δεν έχει τα χρονικά περιθώρια ούτε του Σημίτη ούτε του Καραμανλή, η ιδεολογική και πολιτική του συνοχή είναι πολύ πιο αδύνατη, η κατάσταση της οικονομίας, παγκόσμια και εθνικά, είναι πολύ ασθενέστερη και χειρότερη, τα ελλείμματα και τα χρέη έχουν ξεπεράσει τα όρια και ακόμη, ίσως το σημαντικότερο, η κατάσταση των εργαζομένων-τουλάχιστον στην πλειοψηφία τους-είναι στα όρια της πλήρους ανατροπής ενός βιοτικού επιπέδου και στάνταρ ζωής που είχαν κερδίσει με αγώνες και θυσίες από την μεταπολίτευση και μετά. Η άθλια κατάσταση του ελλ. καπιταλισμού και οι αθεράπευτες ασθένειες και αρρώστιες του δεν οδηγούν μονάχα σε νέα κρίση (αν υποθέσουμε ότι αυτή τη στιγμή δεν έχει) το ΠΑΣΟΚ αλλά και ολόκληρο το πολιτικό σκηνικό και φυσικά το δικομματισμό. Η κρίση του πολιτικού συστήματος, του πολιτικού σκηνικού και του δικομματισμού, που εκδηλώνεται κατά καιρούς άλλοτε με μεγαλύτερη και άλλοτε με μικρότερη σφοδρότητα και άλλοτε στο ένα και άλλοτε στο άλλο από τα δυο αστικά νεοφιλελεύθερα κόμματα δεν είναι αποτέλεσμα των όποιων εκλογικών

αποτελεσμάτων, είναι το αποτέλεσμα της βαθιάς κρίσης του συστήματος, της αναποτελεσματικότητας της πολιτικής τους, της αποϊδεολογικοποίησης, αποπολιτικοποίησης τους κλπ.

Αυτή η κρίση των αστικών κομμάτων έχει φτάσει σε τέτοιο βαθμό ώστε να υποκαθιστούν/αντικαθιστούν την όλη ύπαρξή τους (ιδεολογία, πρόγραμμα, πολιτική και ακόμη αρετές, ηθική κλπ) με το πρόσωπο του αρχηγού. Αυτός ο πολιτικός βοναπαρτισμός μάλλον έχει ξεπεράσει τα όρια του γελοίου με τον Γ. Παπανδρέου, τον χθεσινό ανίκανο που τον παρουσιάζουν σήμερα σα σωτήρα και θαυματοποιό, όπως χθες έκαναν το ίδιο με τον Καραμανλή ή τον Σημίτη που σήμερα τους βρίζουν όλοι! Θεωρητικά είναι αδύνατο η αστική τάξη, οι ιμπεριαλιστές και τα όργανά τους να ανακάλυψαν την αξία της «πράσινης οικονομίας» ή τις αρετές του Παπανδρέου ή ακόμη να βλέπουν στο πρόσωπό του τον άνθρωπο που θα χτυπήσει το εργατικό κίνημα. Όσο και αν αυτό το τελευταίο ισχύει, ο βοναπαρτισμός αυτός καθ' εαυτός και ειδικά στη συγκεκριμένη (και συγκεκριμένες) περίπτωση αντανάκλα/επιβεβαιώνει την τεράστια κρίση στο εσωτερικό της αστικής τάξης, την πολιτική κρίση, την κρίση των αστικών κομμάτων κλπ.

17. Το ΠΑΣΟΚ θα πάρει απίστευτης σκληρότητας μέτρα-σε συνεργασία με την ΕΕ και τους διεθνείς οργανισμούς ΔΝΤ, ΠΤρ, ΟΟΣΑ, -ενάντια στους εργαζόμενους, τα φτωχά λαϊκά στρώματα και τη νεολαία για να αντιμετωπίσει την κρίση του ελλ. καπιταλισμού. Αυτή η άγρια νεοφιλελεύθερη επίθεση θα εξανεμίσει γρήγορα την εκλογική και κοινοβουλευτική του δύναμη, θα αποκαλύψει την αδύνατη ιδεολογική, προγραμματική και πολιτική του συνοχή, θα δείξει στα μάτια των μαζών την αποτυχία ακόμη μιας αστικής πολιτικής, και σ' ένα τμήμα τους την χρεοκοπία του καπιταλιστικού συστήματος ή πλευρών του. Το πόσο βαθιά θα είναι η αίσθηση της αποτυχίας της αστικής πολιτικής και πόσο μεγάλο θα είναι αυτό το τμήμα που θα δει την χρεοκοπία του συστήματος εξαρτάται από τους αγώνες, την οργάνωσή τους, την ποιότητά τους και την ηγεσία τους και γενικότερα από την ταξική πάλη μέσα στην οποία εντάσσεται και η παρέμβαση του επαναστατικού κόμματος, προγραμματικά, πολιτικά και πρακτικά. Ανεξάρτητα από τις διάφορες διαβαθμίσεις της συνείδησης των μαζών, υπάρχει ένας κοινός παρονομαστής (δυσσάρεσκεια, οργή, αηδία, απαξίωση των θεσμών αντιπροσώπευσης, κρίση των αστικών κομμάτων, της πολιτικής και των πολιτικών, αντιστάσεις και διαφόρων ειδών κοινωνικές συμπεριφορές, ξεσπάσματα κλπ) που

εδώ και αρκετά χρόνια διαμορφώνεται διαρκώς, χωρίς ωστόσο η ποσότητα να εξελίσσεται, αισθητά, σε ποιότητα ή ακολουθεί αργόσυρτους, αντιφατικούς και παλινδρομικούς ρυθμούς. Πάντως στο βάθος αυτής της αργόσυρτης, αντιφατικής και παλινδρομικής διαδικασίας πρέπει να υπάρχει το γεγονός ότι οι μάζες δεν έχουν κατανοήσει, ακόμη, τι ακριβώς φταίει για την ανεργία, την φτώχεια, τη διαρκή χειροτέρευση των εργασιακών σχέσεων και των συνθηκών εργασίας, του βιοτικού επιπέδου, την κρίση που διαπερνά όλες τις εκφράσεις της ζωής τους κλπ, φυσικά και κάποιες εκλογικές αυταπάτες.

Η κρίση του ελλ. καπιταλισμού και όχι μόνο, δεν έχει μονάχα την οικονομική της πλευρά. Υπάρχει και η πολιτική κρίση που διογκώνεται χρόνο με το χρόνο και η κρίση από την ΝΔ περνάει στο ΠΑΣΟΚ και το αντίστροφο. Κοντά στα παλιές αιτίες (αναποτελεσματικότητα της πολιτικής τους, κρίση των θεσμών αντιπροσώπευσης, κλπ) προστίθενται νέες που αποκτούν καθοριστικό χαρακτήρα όχι μόνο για το μέλλον αυτών των κομμάτων, ούτε ακόμη για τις διαστάσεις που πρόκειται να λάβει η πολιτική κρίση αλλά για το ίδιο το σύστημα. Η αποιδεολογοποίηση και αποπολιτικοποίηση των αστικών κομμάτων (ΠΑΣΟΚ και ΝΔ) παίρνει όλο και πιο ξεκάθαρες μορφές, δηλαδή παντελή **έλλειψη** προγράμματος για διέξοδο από την κρίση ή ακόμη και έλλειψη οποιασδήποτε πειστικής επιχειρηματολογίας. Το ΠΑΣΟΚ για πρόγραμμα παρουσίασε το διάλογο με τον εαυτό του, η ΝΔ δεν μπόρεσε να παρουσιάσει ούτε πέντε λέξεις τυπωμένες στο χαρτί. Αυτό δείχνει κάτι παραπάνω από την χρεοκοπία των αστικών πολιτικών, δείχνει την **παράλυση** των αστικών κομμάτων μπροστά στην κρίση και την **ανυπαρξία** εναλλακτικών αστικών πολιτικών. Ακόμη μια ένδειξη της κατάστασης στην οποία βρίσκονται ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, είναι και ο νέος τρόπος «εκλογής» του αρχηγού τους. Η εκλογή από τη «βάση», χωρίς συζήτηση πάνω σε πολιτικές και προγράμματα, δείχνει την αδυναμία τους να την ελέγξουν τουλάχιστον όπως παλιά, μια πορεία διάλυσης των κομμάτων και αντικατάστασή τους από τον αρχηγό και το επιτελείο του των «ειδικών» κατά κανόνα «ανθρώπων της αγοράς», των επιχειρήσεων, πανεπιστημιακών κλπ.

Αυτά θα έρθουν ανάγλυφα στην επιφάνεια μόλις το ΠΑΣΟΚ έρθει αντιμέτωπο με την σκληρή πραγματικότητα. Εκεί η λογοκοπία, οι αοριστίες, οι «ειδικοί», οι χιλοειπωμένες συνταγές (αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος, «τόνωση της αγοράς», περιορισμός της σπατάλης και της γραφειοκρατίας του δημοσίου, αναμόρφωση («εκσυγχροनि-

σμό» και «επανάδρυση» έλεγαν οι προηγούμενοι!) της δημόσιας διοίκησης και τώρα μείωση των μισθών των γκόλντεν μπόις! κλπ) όχι μόνο δεν έχουν καμιά πέραση αλλά είναι και οι καταλληλότερες συνταγές για την όξυνση της κρίσης στο οικονομικό και πολιτικό επίπεδο. Όλα δείχνουν ότι μπαίνουμε σε μια νέα περίοδο της πολιτικής κρίσης, της κρίσης του δικομματισμού, της κρίσης και των δυο αστικών κομμάτων και στο οργανωτικό επίπεδο, της αποσταθεροποίησης του πολιτικού σκηνικού, σε μια «νέα» φαρσοκωμωδία του πολιτικού λόγου, της αστικής δημοκρατίας, σε μια λογοκοπία χωρίς ουσία και περιεχόμενο που καταλήγουν πάντοτε στην αμήχανη έκφραση των «αναγκαίων μεταρρυθμίσεων» κλπ. Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ (και όποια άλλη κυβέρνηση ήταν στη θέση της) είναι αναγκασμένη, λόγω της όξυνσης της κρίσης και των μεγαλύτερων αδυναμιών της να παρουσιάσει ακόμη περισσότερο ενισχυμένα τα αρνητικά χαρακτηριστικά όλων των προηγούμενων κυβερνήσεων: την αντιστροφή της πραγματικότητας, το άσπρο μαύρο καταστρέφοντας το νόημα των λέξεων και τον επικοινωνιακό λόγο μεταξύ των εργαζομένων, την ανακάλυψη επιτυχιών παρόμοιες με την «ισχυρή οικονομία» του Σημίτη ή το «είμαστε θωρακισμένοι από την κρίση», τις «επιτυχίες» του αρχηγού στους διεθνείς οργανισμούς, στην ΕΕ και στην εξωτερική πολιτική... τη σήψη και τη διαφθορά, τις επιθέσεις στο μορφωτικό και τεχνικό επίπεδο των εργαζομένων και ιδιαίτερα της νεολαίας με μεγαλύτερες δόσεις αξιολόγησης σαν ένα κάλυμμα για να κρύψουν/δικαιολογήσουν τις αποτυχίες και την ανικανότητά τους... επιθέσεις στις αξίες και ιδιαίτερα του εργατικού κινήματος.

Αυτό το «νέο» πολιτικό σκηνικό είναι το περιβάλλον μέσα στο οποίο θα κινούνται οι μάζες και θα επηρεάζεται η συνείδησή τους.

Δ. Συνδικαλιστικό και εργατικό κίνημα, οι αγώνες των εργαζομένων και της νεολαίας

18. Η κρίση που ξέσπασε από τον Αύγουστο του 2007 του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος, της Ε.Ε. και του ελλ. καπιταλισμού, έχει από τη μια μεριά δραματικές επιπτώσεις στην απασχόληση, στις εργασιακές σχέσεις, στο βιοτικό επίπεδο, στα δημοκρατικά δικαιώματα και ατομικές ελευθερίες κ.λπ., των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας και από την άλλη έχει ανοίξει ένα νέο κύκλο επιθέσεων στον σκληρό πυρήνα των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων τους. Συγκεκριμένα:

α) Εργασιακές σχέσεις (μισθοί, επιδόματα, επέκταση όλων των μορφών της μαύρης/ελαστικής εργασίας (πρόσκαιρη, επισφαλής και ανασφάλιστης εργασίας, μείωση των ωρών και των ημερών εργασίας ανά εβδομάδα με παράλληλη μείωση των μισθών, διευθέτηση του χρόνου εργασίας), επέκταση της εργάσιμης βδομάδας στις 65, ή και 75 και 80 ώρες, Μπολκεστάιν κ.λπ.. Το χτύπημα των εργασιακών σχέσεων ειδικά για τους νέους (και τους δημόσιους υπάλληλους) θα είναι σκληρό και απάνθρωπο.

β) Κοινωνική ασφάλιση. Τα ασφαλιστικά ταμεία είναι στα πρόθυρα της χρεοκοπίας και είναι βέβαιο ότι η χρόνια λεηλασία τους, η καπιταλιστική κρίση και οι πολιτικές της αστικής τάξης δεν θα αργήσουν να τα οδηγήσουν στην πλήρη χρεοκοπία. Αυτή τη στιγμή είναι τόσο μεγάλα τα ελλείμματά τους, λόγω της ανεργίας και των μικρών μισθών, της εισφοροδιαφυγής και της εισφοροκλοπής, των χρεών του δημοσίου και των επιχειρήσεων, που τίποτα δεν μπορεί να αντιστρέψει αυτήν την κατάσταση, εκτός αν το καπιταλιστικό σύστημα ανάκαμψη αισθητά και αλλάξουν οι πολιτικές της αστικής τάξης. Σε κάθε περίπτωση πάντως η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στα ασφαλιστικά ταμεία θα έχει μακροχρόνιες επιπτώσεις σε βάρος των εργαζομένων.

Η κυβέρνηση ετοιμάζεται να πάρει νέα αντεργατικά μέτρα που σε

γενικές γραμμές: θα αυξάνουν τα όρια συνταξιοδότησης (στα 67, στα 68 ή και στα 70) και τις προϋποθέσεις για να βγει κάποιος στην σύνταξη, θα περικόπτον/δυσκολεύουν τις προϋποθέσεις για τις πρόωρες ή αναπηρικές συντάξεις, θα αλλάζουν τον υπολογισμό της σύνταξης (μάλλον σ' όλο τον εργάσιμο βίο και όχι όπως σήμερα στην καλύτερη τελευταία πενταετία) με δραματικές επιπτώσεις στο ύψος των συντάξεων.

— Σχεδόν πλήρη κατάργηση των ΒΑΕ (βαρέα και ανθυγιεινά)

— Εξίσωση ανδρών και γυναικών δημόσιων υπαλλήλων και κατάργηση όλων των ευεργετικών διατάξεων που αφορούν τις γυναίκες, με αποτέλεσμα να έχουν αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης από 5 έως 15 χρόνια, κατάργηση του κοινωνικού χαρακτήρα της κοινωνικής ασφάλισης που ανοίγει το δρόμο για τα ιδιωτικά κεφαλαιοποιητικά συστήματα, για κατάργηση του εφάπαξ, της δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης κ.λπ.

— Μείωση των εργοδοτικών εισφορών τουλάχιστον για τους νεοπροσλαμβανόμενους.

γ) Το σύστημα υγείας θα αλλάξει συθέμελα στο ουσιαστικό του μέρος, στο δημόσιο και κοινωνικό χαρακτήρα του, καθώς και στα δύο του βασικά βάρη: ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη. Τα μέτρα που φαίνεται άμεσα να παίρνονται είναι η άμεση σύνδεση των παροχών με τις εισφορές. Αυτό προφανώς χτυπάει τους νέους εργαζόμενους αλλά σίγουρα περιλαμβάνει και παλαιότερους.

— Διαχωρισμός του κλάδου υγείας

δ) Το φορολογικό σύστημα, σύμφωνα με τις αλλαγές που γίνονται τα τελευταία χρόνια, δηλαδή μείωση της φορολογίας του κεφαλαίου, αύξηση για τους εργαζόμενους και διεύρυνση της φορολογικής βάσης προς κατώτερα εισοδήματα. Αύξηση του ΦΠΑ τουλάχιστον των κατώτερων ποσοστών του και γενικά αύξηση των μέτρων έμμεσης φορολογίας (πετρέλαιο, ποτά, τσιγάρα διάφορα τέλη κ.λπ.).

ε) Επιτάχυνση των αποκρατικοποιήσεων/ιδιωτικοποιήσεων και γενικά ιδιωτικοποίησης των υπηρεσιών και δημόσιων αγαθών (συγκοινωνίες, επικοινωνίες, νερό και ηλεκτρικό ρεύμα, υγεία, εκπαίδευση κ.λπ.).

στ) Στην εκπαίδευση, η γενική κατεύθυνση είναι η ιδιωτικοποίηση, η εμπορευματοποίηση, η αλλαγή του χαρακτήρα της, η αυταρχικοποίηση και η ταξική διαφοροποίησή της, ο κατακερματισμός/κατάτμησή της, η αποδέσμευσή της από όποιες κατακτήσεις του παρελθόντος (πτυχία, επαγγελματικά δικαιώματα κ.λπ.). Άμεσες επιδιώξεις: εφαρμογή του

Ν-πλαίσιο, επιβολή διδάκτρων όχι μόνο στα ΑΕΙ-ΤΕΙ, «ανωτατοποίηση» των Κολεγίων, ΙΕΚ, ΚΕΚ, συρρίκνωση ή και κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου κ.λπ.. Η κατάργηση των πτυχίων και των επαγγελματικών δικαιωμάτων δεν αφορά μόνο αυτούς που αποφοιτούν τώρα (αυτό θα προβλέπεται, κατά πάσα πιθανότητα, σε ενδεχόμενη αλλαγή του μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων) αλλά και τις παλαιότερες γενιές που ήδη εργάζονται.

ζ) Δραστικός περιορισμός των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ατομικών ελευθεριών. Εγκαθίδρυση ενός ολοκληρωτικού αστικού κράτους.

19. Αυτά τα γενικά αντιλαϊκά και αντεργατικά μέτρα θα συνοδεύονται συχνά από «έκτακτα» πακέτα μέτρων κεφαλικού χαρακτήρα (φοροεισπρακτικά) σε μια προσπάθεια κάλυψης των ελλειμμάτων που θα παράγει η διαρκώς συρρικνούμενη παραγωγική βάση της οικονομίας, η απληστία του κεφαλαίου και οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές, η αυξανόμενη ανεργία και υποαπασχόληση, η ακρίβεια ή μείωση της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων, η καταβαράθρωση του βιοτικού επιπέδου και η μείωση της κατανάλωσης/ζήτησης ακόμη και βασικών ειδών διατροφής και υπηρεσιών. Ακόμη και αν υποθέσουμε ότι η παρούσα κρίση «ξεπερνιόταν» (κάτι τέτοιο βέβαια είναι εξαιρετικά δύσκολο και σε κάθε περίπτωση μόνο προσωρινά και για ένα πολύ σύντομο χρονικό διάστημα) οι επιπτώσεις της θα διαρκέσουν για πολλά χρόνια. Παίρνοντας και μόνο αυτό σα δεδομένο, μπαίνουμε σε μια νέα φάση σκληρών μέτρων, ραγδαίας επιδείνωσης του βιοτικού επιπέδου, των στάνταρτ και της ποιότητας ζωής, εκτίναξης των κοινωνικών ανισοτήτων, φτωχοποίησης και περιθωριοποίησης μεγάλων κομματιών της ελλ. κοινωνίας, καταβαράθρωσης της δημόσιας υγείας, του μορφωτικού και τεχνικού επιπέδου της κοινωνίας, καταστροφής των ηθικών, πνευματικών και πολιτιστικών αξιών, του περιβάλλοντος. Η κρίση του συστήματός τους και οι πολιτικές τους θα «καταπιούν» όλο το συσσωρευμένο πλούτο του παρελθόντος (δημόσιο, συλλογικό, ατομικό), αναδιανέμοντάς τον, ταυτόχρονα, προς τη μεριά μιας ελάχιστης μερίδας καπιταλιστών, κερδοσκοπών και αεριτζήδων του συστήματος.

Όμως αυτή η επίθεση του κεφαλαίου για τη σωτηρία του καπιταλιστικού συστήματός, των κερδών και προνομίων του είναι ταυτόχρονα και το πρόγραμμα των επόμενων μεγάλων αγώνων, σκληρών συγκρούσεων, κοινωνικών εκρήξεων, εξεγέρσεων κλπ, από την μεριά των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας. Ένα πρό-

γραμμα που χαρακτηρίζεται από μια φράση: «Αγώνας για να σωθούμε από το σύστημά τους».

20. Στη περίοδο που ανοίγεται δεν θα λείψουν οι αντιφατικές συμπεριφορές, τα μεγάλα κενά «αδιαφορίας» και «απάθειας», «γκρίνιας» και εκλογικών αυταπατών, πάντοτε όμως μέσα σε μια γενική κατεύθυνση απαλλαγής από τη σημερινή ζοφερή κατάσταση και αναζήτησης κάτι του ριζικά διαφορετικού. Το εκκρεμές ανάμεσα στην «παθητικότητα» και τον Δεκέμβρη θα συνεχίσει να υπάρχει, μόνο που θα κινείται πολύ πιο συχνά και πολύ πιο γρήγορα από το ένα άκρο στο άλλο. Δεν υπάρχουν περίοδοι σχετικής ταξικής «ειρήνης» (ούτε ενός μήνα, μιας βδομάδας, μιας μέρας). Η αστική τάξη και τα επιτελεία της έχουν κηρύξει έναν αμείλικτο και διαρκή ταξικό πόλεμο ενάντια στις εργαζόμενες μάζες προκειμένου να βγάλουν το σύστημά τους από την κρίση.

Η ελλ. κοινωνία είναι ένα καζάνι που βράζει και αρκεί μια αφορμή για να γίνει η οργή, η αηδία και η «γκρίνια» πράξη, για να προκαλέσει και πάλι την έκρηξη. Ο Δεκέμβρης δεν ήταν συμπτωματικός, είναι το σύμπτωμα της κατάστασης του ελλ. καπιταλισμού και των διαθέσεων και των υλικών δυνάμεων που τον πραγματοποίησαν. Ωστόσο, δεν εκφράζει και την κανονικότητα και πολύ περισσότερο την καθολικότητα των ρυθμών ανάπτυξης της συνείδησης των εργαζομένων. Σε χονδρικές γραμμές αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η συνείδηση ταλαντεύεται ανάμεσα στον φόβο και την ανασφάλεια (οικονομική, πολιτική και κοινωνική), και το θυμό, οργή, δυσαρέσκεια για την αδικία και την υποβάθμιση της ζωής (οικονομική, πολιτική, κοινωνική, πολιτιστική κλπ). Το ιδιαίτερο υπόβαθρο της σημερινής ταλάντωσης είναι η μη πλήρης κατανόηση από τις εργαζόμενες μάζες των αιτιών της «αδικίας» και της χειροτέρευσης της ζωής τους (αυτό βέβαια δε γίνεται μέσα σε μια νύχτα) και φυσικά της ιστορικής σύγχυσης που επικρατεί στην κοινωνία λόγω των δραματικών εξελίξεων του 1989-90, της απότομης χειροτέρευσης του συσχετισμού των ταξικών δυνάμεων σε βάρος του προλεταριάτου και της έλλειψης μια αξιόπιστης επαναστατικής δύναμης.

Πέρα όμως από τους παραπάνω γενικούς λόγους, η πραγματικότητα της σημερινής παγκόσμια δομικής κρίσης, το βάθος της και το απρόβλεπτο μέλλον της, επηρεάζουν τη ζωή, τις διαθέσεις και την πάλη των εργαζομένων και πυροδοτούν απότομες και ξαφνικές αλλαγές, μερικές φορές και απροσδιόριστες, στις διαθέσεις των μαζών, στο κίνημα, στη μαζική συνείδηση. Αν και γενικά η συνείδηση, η ριζοσπαστικοποίηση

και η πολιτικοποίηση έχουν μια μη ευθύγραμμη, γραμμική και αριθμητική πρόοδο και «βρίσκονται σε χρόνια καθυστέρηση σε σχέση με τους νέους αντικειμενικούς όρους», στη εποχή μας έχουν εμπόδια και καθυστερήσεις που καθιστούν αυτή την ασυνέχεια και απροσδιοριστία (μη γραμμική και μη αριθμητική πρόοδο) ακόμη πιο βασιανιστική.

Γενικά είναι επόμενο και φυσικό οι μαζικές απολύσεις, το κλείσιμο εργοστασίων και επιχειρήσεων, τα επανωτά και λυσσώδη κτυπήματα της μπουρζουαζία κλπ, να προκαλούν φόβο και ανασφάλεια και πολλές φορές απογοήτευση και απελπισία, στάσεις αμυντικές, ψυχολογία αναμονής και κατά κανόνα αμυντικούς αγώνες. Τόσο περισσότερο μάλιστα όσο τα κοινωνικά και πολιτικά (συνδικαλιστική γραφειοκρατία, ρεφορμιστές) στηρίγματα του προλεταριάτου είναι σχεδόν ανύπαρκτα. Οι μάζες γνωρίζουν από την πράξη και την εμπειρία τους (για τους παλιότερους) ότι οι συνδικαλιστική γραφειοκρατία και οι ρεφορμιστές είναι ανίκανοι να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους, να οργανώσουν τους αγώνες ενάντια στην καπιταλιστική κρίση. Ακόμη, γνωρίζουν ότι οι γραφειοκράτες είναι έτοιμοι να συμβιβαστούν, έτοιμοι να προστρέξουν στο κράτος αφήνοντας τους εργαζόμενους στο περιθώριο, εκλιπαρώντας μια «συναινετική» λύση ερήμην τους, που κατά κανόνα έχει θύματα τις κατακτήσεις τους, ιδιαίτερα για τους νέους εργαζόμενους και τα πιο αδύνατα κομμάτια της εργατικής τάξης. Αυτή η κατάσταση ανατρέπεται, μ' ένα «απότομο και ξαφνικό τρόπο» πολλές φορές και «αποκτούν» συνείδηση των προβλημάτων τους και ανακαλύπτουν τη δράση μόλις υπάρξουν έστω και μικρά κοινωνικά και πολιτικά στηρίγματα. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει τίποτα το «ξαφνικό και απότομο», γιατί η εργατική τάξη αποκτά συνείδηση των προβλημάτων της και μπαίνει στη δράση «με τη μέθοδο των διαδοχικών προσεγγίσεων» και των επανειλημμένων και προσεκτικών εξετάσεων της ηγεσίας της. Αυτό είναι το δίδαγμα όχι μόνο της ιστορία, αλλά και πολλών σύγχρονων αγώνων και των δικών μας εμπειριών.

Όλα δείχνουν ότι βρισκόμαστε σε μεταβατική περίοδο κατά την οποία μαζί με την συστηματική μελέτη της εξέλιξης της οικονομικής και πολιτικής κρίσης, χρειάζεται προσεκτική παρατήρηση των κινήσεων των εργαζομένων, των αντιδράσεών τους, της εκκωφαντικής «σιωπής και απάθειας» τους, της ενοχλητικής «αποχής» από τις διεργασίες της τάξης τους, ακόμη, πολλές φορές, τον εξοργιστικό «συντηρητισμό» τους κλπ. Χρειάζεται να δίνεται στήριγμα σ' αυτή τη συνείδηση με το

πρόγραμμα, την πολιτική και κυρίως την επέμβαση και την πρακτική μας ώστε να υλοποιούμε καθημερινά τη μετάβαση από το βαθύ «συντηρητισμό» στον αγώνα και την εξέγερση.

Το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε κρίση και αυτό δεν οφείλεται μόνο στις αδυναμίες των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων που αναφέρονται σ' αυτό, αλλά και στις κοινωνικές αλλαγές που συμβαίνουν στο εσωτερικό της ελλ. κοινωνίας και στις πολιτικές αλλαγές και μετατοπίσεις που συμβαίνουν στο εσωτερικό της εργατικής τάξης και του εργατικού και συνδικαλιστικού κινήματος. Αυτές οι αλλαγές είναι:

— Μια αισθητή αύξηση της οργανικής δύναμης της εργατικής τάξης (60%-65% του ενεργού πληθυσμού), λόγω της προλεταριοποίησης κυρίως των παλιών μικροαστικών στρωμάτων (αγρότες, ελεύθεροι επαγγελματίες).

— Έναν αυξανόμενο όγκο των εργαζομένων στις υπηρεσίες και ταυτόχρονα μείωση των εργαζομένων στη βιομηχανία, στις κατασκευές, στους μεγάλους δημόσιους οργανισμούς.

— Έναν αυξανόμενο όγκο εργαζομένων χωρίς σταθερές εργασιακές σχέσεις, με επισφαλή, ανασφάλιστη και κακοπληρωμένη ή και απλήρωτη εργασία.

— Μια συνδικαλιστική γραφειοκρατία, τα ηγετικά κομμάτια της οποίας είναι ουσιαστικά νεοφιλελεύθερα και αστικοποιημένα, που έχει κάνει αυτοσκοπό την υπεράσπιση των συμφερόντων της, την διάσπαση της οργανικής και οργανωτικής ενότητας της εργατικής τάξης εγκαταλείποντας κάθε φορά τους νέους εργαζόμενους, ή αφήνοντας εντελώς μόνα τους οποιαδήποτε κομμάτια βρίσκονται σε κινητοποίηση, ή αρνούμενη να οργανώσει, ακόμη και να εγγράψει στα συνδικάτα-και όταν τους εγγράφει (μετά από τεράστιες πιέσεις) έχει μόνο τυπική σημασία-, τα πιο αδύνατα κομμάτια των εργαζομένων κ.λπ.

— Μια ισχυρή τάση δημιουργίας νέων σωματείων κυρίως: σε νέους τομείς της οικονομίας που τα τελευταία χρόνια έχουν διογκωθεί (τηλεπικοινωνίες, σύγχρονες τεχνολογίες κλπ), σε τομείς εργασίας με μαύρες εργασιακές σχέσεις (ενοικιαζόμενοι εργαζόμενοι, ωρομίσθιοι και γενικά «απασχολίσσιμοι»), σε τομείς της οικονομίας όπου τα τελευταία χρόνια έχουν διογκωθεί και επιπλέον έχουν εμφανιστεί και ξένα γιγάντια μονοπώλια (εμπόριο και λιανεμπόριο-τρόφιμα, είδη οικιακού εξοπλισμού, ένδυση-, επισιτισμός, πολυκαταστήματα κλπ) και γενικά στα πιο αδύνατα, κακοπληρωμένα και εργαζόμενα με τις λεγόμενες νέες εργασια-

κές, επισφαλείς, απλήρωτες και ανασφάλιστες σχέσεις εργασίας, τμήματα της εργατικής τάξης και φυσικά οι μετανάστες. Το σύνολο αυτών των εργαζομένων είναι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό του συνόλου της εργατικής τάξης στη χώρα μας, με τάση να αυξάνεται διαρκώς. Οι λόγοι για την (επαν)εμφάνιση αυτής της τάξης είναι πολλοί: α) ο όγκος των εργαζομένων συνολικά και χωριστά ανά τομέα, β) οι μεσαιωνικές σχέσεις εργασίας (μισθοί, ωράρια, κοινωνική ασφάλιση, συνθήκες εργασίας κλπ), γ) η ανυπαρξία συνδικαλιστικής οργάνωσης πραγματικής ή ουσιαστικής. Η ύπαρξη τυχόν σωματείων (κυρίως κλαδικών πολλές φορές και με ιστορία αλλά συνήθως ελεγχόμενα από το πιο σκληρό κομμάτι της γραφειοκρατίας) σε ορισμένους από αυτούς τους τομείς είναι εντελώς ακατάλληλα και σα μορφή (γραφειοκρατική λειτουργία, συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων, στην οργάνωση και στη διεξαγωγή των αγώνων κλπ) και σαν περιεχόμενο (αδιάφορο και απόμακρο για τα προβλήματά τους) ειδικά για τους νέους εργαζόμενους που αποτελούν και τη μεγάλη πλειοψηφία τους, δ) η αδιαφορία και η ανικανότητα της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας να οργανώσει αυτά τα τμήματα των εργαζομένων, ε) η εμφάνιση μιας νέας φυσικής ηγεσίας που σαν κύριο κορμό έχει, αγωνιστές μερικών οργανώσεων της άκρας αριστεράς, αγωνιστές κομματιών του αναρχικού και αυτόνομου χώρου, ανεξάρτητους αγωνιστές που επηρεάζονται από τα δυο παραπάνω ρεύματα και ίσως, εντελώς σποραδικά και περιθωριακά από αγωνιστές του ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ. Το ΚΚΕ όπως και παλαιότερα με τις εργοστασιακές επιτροπές και τα εργοστασιακά σωματεία έχει μια άκρως εχθρική και διασπαστική πολιτική άμεσα ή έμμεσα.

Η συρρίκνωση της παραγωγικής βάσης και του δημόσιου και δημοσιοποιημένου τομέα της οικονομίας λόγω της κρίσης και των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, η ανυπαρξία πολιτικής της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας αντιμετώπισης αυτών των καταστάσεων την έχουν αδυνατίσει και γενικά και ειδικά. Η εισαγωγή σε μαζική κλίμακα των νέων εργασιακών σχέσεων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα την έχουν όχι μόνο αδυνατίσει αλλά και εξαρθρώσει/διαβρώσει ακόμη περισσότερο τη δύναμή της, εκεί που τις τελευταίες δεκαετίες ήταν τα προπύργιά της. Η φύση της γραφειοκρατίας αυτή καθ' εαυτή, οι φυγόκεντρες τάσεις στο εσωτερικό της λόγω της μειούμενης ιδεολογικής και πολιτικής της συνοχής έχουν ενισχύσει τα ατομικοποιημένα και συντεχνιακά χαρακτηριστικά των επιμέρους κομματιών της, και περιορίσει την επιρροή της, συγκριτικά στα πιο καλοπληρωμένα και «εξασφαλισμέ-

να» κομμάτια των εργαζομένων, έχουν απωθήσει τους νέους «ελαστικά» (κυρίως) εργαζόμενους λόγω της παντελούς εγκατάλειψής τους, και ενισχύσει την αναζήτηση δικών τους μορφών αυτοοργάνωσης (επιτροπές, συνελεύσεις, σωματεία κλπ). Αυτή η τάση ενισχύεται διαρκώς και ασφαλώς είναι μια δυναμικά θετική εξέλιξη για την ανασυγκρότηση-ανασύνθεση του συνδικαλιστικού και εργατικού κινήματος. Διάσπαση του συνδικαλιστικού κινήματος δεν κάνουν αυτοί οι εργαζόμενοι που κινούνται αυθόρμητα για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους αλλά εκείνοι που συνειδητά τους εγκαταλείπουν.

Αυτή η τάση ανασυγκρότηση-ανασύνθεσης του συνδικαλιστικού κινήματος έξω από τα κρατικά ή γραφειοκρατικά συνδικάτα ή τον έλεγχο της γραφειοκρατίας, έχει μια μακρά παράδοση στη χώρα μας. Μεταπολεμικά (μένοντας μόνο σ' αυτή την περίοδο), στη δεκαετία του '60 με την κίνηση των «115» σωματίων, κατά την περίοδο της δικτατορίας και κυρίως μεταπολιτευτικά με τις εργοστασιακές επιτροπές και τα εργοστασιακά συνδικάτα και όχι μόνο, και τώρα με την δημιουργία των νέων σωματίων. Οι συνθήκες δεν είναι οι ίδιες, ωστόσο υπάρχει κοινός παρονομαστής σ' αυτές τις τάσεις αυτοοργάνωσης: η διάθεση και προσπάθεια των εργαζομένων να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους από την επίθεση του κεφαλαίου και από την εγκατάλειψή τους από την κρατική, κυβερνητική, υποταγμένη συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Όλα δείχνουν ότι η προσπάθεια δημιουργίας νέων σωματείων όχι μόνο θα συνεχισθεί και θα ενταθεί αλλά πιθανότατα θα ξεπεράσει και κάθε προηγούμενη, μια που όλοι οι παράγοντες που συντελούν σ' αυτό (κρίση, επίθεση του κεφαλαίου, εκφυλιστική πορεία της γραφειοκρατίας κλπ) θα είναι μακροχρόνιοι, συνεχείς και διαρκείς. Οι προηγούμενες δυο «διακόπηκαν» λόγω αλλαγής των συνθηκών: η πρώτη βίαια λόγω της δικτατορίας, η δεύτερη λόγω των οικονομικών πολιτικών αλλαγών και κατακτήσεων (Κράτος Πρόνοιας), της εμφάνισης μιας νέας εκλεγμένης γραφειοκρατίας, το κύμα αποβιομηχάνισης τέλη δεκαετίας του '70 αρχές δεκαετίας του '80, η αδυναμία ενοποίησης και η έλλειψη ενότητάς τους σε οποιαδήποτε επίπεδο, η λυσσασμένη πολεμική του ΚΚΕ, της υποχώρησης του κινήματος και της ήττας της άκρας αριστεράς που αποτελούσε τον κορμό τους (μια ανάλογη εξέλιξη υπήρξε και στην Ευρώπη μετά το Μάη του '68 με τα Σουντ, Κόμπας, Κομισιόνες Ομπρέρας κλπ).

Τα σημερινά νέα συνδικάτα, είναι πολύ πιο αδύνατα σε όλα τα επίπεδα (συμμετοχή εργαζομένων, αγωνιστικότητα, πρακτικές, πολιτικό περι-

εχόμενο κλπ) από τα ανάλογα των δυο προηγούμενων περιόδων. Η διαφορά βρίσκεται κατ' αρχήν στο γεγονός ότι εκείνοι οι περίοδοι χαρακτηρίζονταν από μια έντονη ριζοσπαστικοποίηση και πολιτικοποίηση των μαζών και βέβαια από πολλούς άλλους παράγοντες που σχετίζονται με την ιστορική σύγχυση που επικρατεί, με τη συγκρότηση των αγωνιστών που πρωτοστατούν, με την έλλειψη εμπειριών, με την αμφισβήτηση των παραδόσεων ή το σταμάτημα της μεταβίβασης τους κλπ. Οι κίνδυνοι για την πορεία των νέων σωματείων είναι υπαρκτοί και μεγάλοι. **Πρώτον**, από την αστική τάξη και το κράτος. **Δεύτερον**, από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία και τις ρεφορμιστικές ηγεσίες είτε με άμεσες επιθέσεις είτε με υπονομευτικές ενέργειες ή και τα δυο μαζί. **Τρίτον**, από το γεγονός ότι είναι μικρά σε μέγεθος συνολικά και ειδικά η τεράστια πλειοψηφία τους και διασκορπισμένα, τους λείπει η εμπειρία, η ταξική συγκρότηση και ο ταξικός σκελετός, πράγματα που κάνουν υπαρκτό ανά πάσα στιγμή τον κίνδυνο απομόνωσης ή και αυτονόμησης (πολιτικά και πρακτικά, ειδικά αν είναι απρόσεκτη και ανυπόμονη) της ηγεσίας τους και ακόμη οι χώροι στους οποίους μέχρι τώρα συγκροτούνται χαρακτηρίζονται από μια έντονη κινητικότητα της εργασίας. **Τέταρτον**, από την ίδια την αδυναμία τους να μην μπορέσουν να ριζοσπαστικοποιηθούν και πολιτικοποιηθούν για αντικειμενικούς και υποκειμενικούς λόγους. Ακόμη, αν δεν μπορέσουν (συνδέεται άμεσα με το παραπάνω αλλά έχει και την ξεχωριστή σημασία του) να αναπτύξουν την αλληλεγγύη μεταξύ τους, να συντονίσουν τη δράση τους και να συντονιστούν οργανωτικά έστω και χαλαρά κατ' αρχήν. Σ' όλα αυτά έχουν γίνει κάποια μικρά βήματα όχι πάντοτε επιτυχημένα αλλά λείπει ένα στοιχειώδες σχέδιο συγκρότησης, συντονισμού και προσανατολισμού τους που να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Τα νέα σωματεία είναι λάθος να θεωρηθούν ή αυθαίρετα να ονομαστούν, ένας άλλος πόλος, οργανωτικός και πολιτικός, του συνδικαλιστικού κινήματος. **Κατ' αρχήν**, η έννοια του πόλου βρίσκεται μακριά από τη μέση συνείδηση των εργαζομένων που εκπροσωπούν αυτά τα σωματεία, **δεύτερον** από την όλη συγκρότηση και λειτουργία τους, που έχει σα βάση το χώρο τους και τα σχετικά συμφέροντα των εργαζομένων του (κατά κάποιο τρόπο συντεχνιακά, ανεξάρτητα αν είναι αναγκαίο και πρωταρχικό για τη συγκρότησή τους), **τρίτον** από την έλλειψη μιας συνολικής αντίληψης των εργαζομένων τους για τα κοινά συμφέροντα της εργατικής τάξης και ότι αυτό συνεπάγεται στο πρακτικό και πολι-

τικό επίπεδο. Αποτελεί γελοιοποίηση του πόλου με την έννοια της ανασυγκρότησης-ανασύνθεσης του συνδικαλιστικού κινήματος, που είναι αναγκαίος και επιτακτικός και γενικά στην περίοδο της ιμπεριαλιστικής παρακμής και ειδικά στη σημερινή συγκυρία της δομικής κρίσης του καπιταλιστικού/ιμπεριαλιστικού συστήματος, της ολομέτωπης επίθεσης του κεφαλαίου, του εκφυλισμού και της παρακμής της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και ακόμη της ελπιδοφόρας τάσης δημιουργίας νέων σωματείων, όταν αυτή υποβιβάζεται σ' ένα ανταγωνιστικό μιμητισμό της πολιτικής και πρακτικής του ΠΑΜΕ ή σε τεχνικούς και «γκομπιναδόρικούς» γεωγραφικούς διαχωρισμούς. Ακόμη πιο καταστροφική είναι η άποψη που δεν βλέπει την ανάγκη για την ανασυγκρότηση-ανασύνθεση του συνδικαλιστικού κινήματος ή αν την βλέπει ή καλύτερα την λέει στα λόγια, την περιορίζει στην πράξη σε κριτική των συνδικαλιστικών ηγεσιών, στη δημιουργία σχημάτων, σε επικλήσεις στις γραφειοκρατικές ηγεσίες να κάνουν αγώνες ή να πάψουν να προδίνουν (όχι ότι όλα αυτά είναι άχρηστα) κλπ, και όχι σε ουσιαστικές κινήσεις προσπάθειας οργάνωσης της εργατικής τάξης, των αγώνων και των κινημάτων εκεί που είναι αναγκαία και υπάρχουν οι προϋποθέσεις.

Η πορεία για την ωρίμανση των νέων συνδικάτων είναι μακριά και πρέπει να είναι επίμονη και διαρκής από τους αγωνιστές που πρωτοστατούν στην συγκρότησή τους. Σ' αυτή την πορεία οι αντικειμενικές συνθήκες βοηθούν (μέσα στις αντικειμενικές συνθήκες είναι και η συνείδηση των εργαζόμενων) όχι όμως μ' έναν ευθύγραμμο τρόπο και ο εκφυλισμός της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Επομένως τα ταξικά και αντικαπιταλιστικά σχήματα, τα νέα σωματεία χρειάζεται να έχουν μια διακριτή πολιτική και πρακτική και πολύ περισσότερο όταν θα ενισχυθούν, όχι για να «χρησιμοποιηθούν» ή χρησιμεύσουν σαν όχημα διάσπασης, διασκορπισμού ή κατακερματισμού του συνδικαλιστικού κινήματος και της εργατικής τάξης αλλά για μια βαθιά και ουσιαστική ενότητα της εργατικής τάξης πάνω στη βάση των προβλημάτων της, των αγώνων και της ταξικής ανεξαρτησίας, δηλαδή εκεί ακριβώς που το απαιτούν οι συνθήκες, που είναι και πόθος των εργαζόμενων, που μπορούν να διαπαιδαγωγηθούν πάνω σε μια συνολική αντίληψη της τάξης, που επιπλέον είναι στρατηγικός και τακτικός στόχος των αντικαπιταλιστικών και επαναστατικών δυνάμεων από τη μια μεριά και από την άλλη είναι η αχίλλειος πτέρνα της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και του ρεφορμισμού.

Για τη δημιουργία ταξικών και αντικαπιταλιστικών σχημάτων και νέων σωματείων χρειάζεται η υιοθέτηση μια μεταβατικής πολιτικής και τακτικής, το απαιτεί η κατάσταση της περιόδου και η κατάσταση των εργαζομένων. Μια τακτική που θα παίρνει υπόψη τη συνείδηση των εργαζομένων που θα προσπαθεί να τη συγκρότηση πολιτικά και πρακτικά πάνω σε συγκεκριμένα προβλήματα, κατ' αρχήν γ' αυτά που νιώσουν οι εργαζόμενοι άμεσα, και θα προσπαθεί διαρκώς να την κάνει συνολική, δηλαδή να παλεύει για τα προβλήματα της εργατικής τάξης, για την ενότητά της, για τον ρόλο της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και του ρεφορμισμού για τα ιστορικά συμφέροντα του προλεταριάτου.

21. Τα δυο ρεφορμιστικά κόμματα ΚΚΕ και ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ, έχουν χάσει την ικανότητα να οργανώνουν την εργατική τάξη, να δημιουργούν κινήματα και να ηγούνται κινήματων. Το ΚΚΕ έχει πάντα μια εχθρική συμπεριφορά απέναντι σε οποιοδήποτε γνήσιο κίνημα και λειτουργεί διασπαστικά σε όλα τα επίπεδα. Η αριστερή ρητορεία του δεν μπορεί να κρύψει την προσκόλλησή του στους αστικούς κοινοβουλευτικούς θεσμούς, κάτι άλλωστε που απορρέει από το σοσιαλδημοκρατικό του πρόγραμμα της «Λαϊκής εξουσίας» και «Λαϊκής Οικονομίας». Η πολιτική του, η πρακτική του και η παραπέρα σταλινοποίησή του στο 18ο Συνέδριό του θα μεγαλώσουν ακόμη περισσότερο την αποξένωσή του από τις εργαζόμενες μάζες όπου ήδη οι δεσμοί του δοκιμάζονται σκληρά. Η στάση του στο Δεκέμβρη (χωρίς να αποτελεί κάτι το εντελώς πρωτόγνωρο για την ιστορία του, μόνο που τώρα δεν έχει την ιστορική πίστωση και τη δυνατότητα ελιγμών που είχε άλλοτε), δείχνει όχι μόνο την ανικανότητά του να ερμηνεύσει τη σημερινή εποχή αλλά και την κρίση που βρίσκονται οι δεσμοί του με τις ζωντανές μάζες του κινήματος.

Ο ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ, γνώρισε μια πνοή λόγω της «αριστερής» στροφής που πραγματοποίησε τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο αυτή η στροφή περιορίστηκε από τη μια μεριά σε μια δειλή, ασαφή και ουσιαστικά λεκτική απομάκρυνση από την ενσωμάτωση στους κρατικούς μηχανισμούς, από την λαγνεία των θεσμών (κράτους, κοινοβουλίου, Ε.Ε.), από τον κυβερνητισμό, από την πολιτική της ταξικής συνεργασίας (ΠΑΣΟΚ), από τις συνεργασίες με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία, κατά πρόταση της ΠΑΣΚΕ και όχι μόνο, από την εγκατάλειψη των πιο ακραίων νεοφιλελεύθερων αντιλήψεων. Από την άλλη, σε μια σύμπλευση με τα κινήματα, πάντοτε όμως αμφιλεγόμενη και αμφίσημη, ποτέ ουσια-

στική και ενεργητική, εκτός ίσως ορισμένων εξαιρέσεων και αυτό μέχρι ενός σημείου (ΠΟΣΔΕΠ). Ακόμη διαφοροποίησε τη θέση του σε σχέση με την Ε.Ε., κυρίως στο επίπεδο κάποιων πολιτικών αποφάσεων και της συμμετοχής στους ιμπεριαλιστικούς πολέμους και επεμβάσεις, που και στο παρελθόν το έκανε, αλλά ποτέ δεν απομακρύνθηκε ουσιαστικά από τη θέση του για την «ευρωπαϊκή ενοποίηση και ολοκλήρωση» και για τον λεγόμενο «ευρωπαϊκό προσανατολισμό της χώρας». Τέλος, επέδειξε μια αρκετή ευαισθησία στην υπεράσπιση δημοκρατικών δικαιωμάτων και ατομικών ελευθεριών, πάντοτε όμως από την αστική φιλελεύθερη σκοπιά, πράγμα που σε ορισμένες κρίσιμες στιγμές, όπως είναι φυσικό, έπρεπε να συμβιβαστεί, να έχει μια διγλωσσία κ.λπ. Η στάση του στο Δεκέμβριο, που αναμφισβήτητα κρατήθηκε σε αξιοπρεπή επίπεδα, δεν ξέφυγε από την γνωστή του εξωτερική σχέση με τα γεγονότα, από το γνωστό οπορτουνισμό του, από την τάση του να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα, πράγμα του τον οδήγησε να συμπλεύσει πρακτικά με τη ΓΣΕΕ.

— Η Άκρα Αριστερά απέναντι στην κρίση και στην περιπλοκότητα της κατάστασης αρχίζει και δείχνει αδυναμίες που δεν περιορίζονται μόνο στο προγραμματικό και πολιτικό επίπεδο αλλά αγγίζουν και τη στάση της απέναντι στον ρεφορμισμό και ενδεχομένως την ικανότητά της επέμβασης στο κίνημα, το κύριο και σημαντικότερο γνώρισμά της εδώ και πολλές δεκαετίες. Συνολικά και ιδιαίτερα ως προς το τελευταίο, τα σημάδια είναι ανησυχητικά και κάθε άλλο παρά αποκλείουν μια εξέλιξη ανάλογη με αυτή που είχαμε με ορισμένες βασικές οργανώσεις της Ευρώπης (Επανάδρυση, LCR, Μπλόκο της Αριστεράς, κ.λπ.).

Ήδη ένα σημαντικό κομμάτι της έχει προσδεθεί με τον ρεφορμισμό αν δεν έχει μετακινηθεί προς μια ρεφορμιστική κατεύθυνση (ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ) και σε κάθε περίπτωση πολιτικά αν όχι και προγραμματικά και πρακτικά, έχει ξεκόψει από τον επαναστατικό μαρξισμό και δεν συνεργάζεται καθόλου με την υπόλοιπη άκρα αριστερά. Ιδεολογικά φαίνεται ακόμη να κρατάει τις θολές του αναφορές στον επαναστατικό μαρξισμό αλλά αυτές είναι κενές περιεχομένου όταν δεν εφαρμόζονται στο πρόγραμμα, στην πολιτική, στην πράξη.

Η ΑΝΤΑΣΡΥΑ, που περιλαμβάνει ένα άλλο σημαντικό κομμάτι της άκρας αριστεράς (το μεγαλύτερο), βρίσκεται σ' ένα μεταβατικό στάδιο, όχι μόνο και τόσο ως προς τη μακροβιότητά της όσο κυρίως ως προς το πολιτικό καταστάλαγμά της. Αν αυτή τη στιγμή είναι ένα κεντρικό μόρφωμα, δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι θα συνεχίσει σαν τέτοιο. Το

πιο πιθανό είναι να αποκλίνει προς τον ρεφορμισμό. Συνολικά έλκεται από το παράδειγμα του γαλλικού Νέου Αντικαπιταλιστικού Κόμματος (και το σοσιαλδημοκρατικό εκφυλισμό της LCR), τουλάχιστον στο οργανωτικό μέρος. Έχει δυνάμεις στο εσωτερικό του που είναι ουσιαστικά ρεφορμιστικές (ΣΕΚ) και άλλες που στην πράξη, παρά τις αριστερές κορώνες, ρέπουν σε ρεφορμιστικές πρακτικές ιδιαίτερα στις συνεργασίες στα συνδικάτα. Στην περίοδο που ανοίγεται, θα δοκιμαστεί σκληρά η οργανωτική συνοχή του και η πολιτική του αντοχή απέναντι στον ρεφορμισμό. Πάντως για όλες τις συνιστώσες του και ιδιαίτερα για ορισμένες, είναι εξαιρετικά δύσκολη μια επιστροφή στα παλιά οργανωτικά σχήματα και σε κάθε περίπτωση όχι έτσι όπως τα γνωρίσαμε.

Στα γεγονότα του Δεκεμβρη η άκρα αριστερά δεν μπόρεσε να παρέμβει, απλά τα παρακολούθησε από κοντά, όλες οι πρωτοβουλίες που προεπάθησε να πάρει έμειναν απλά σχέδια. Ορισμένες από τις οργανώσεις της άκρας αριστεράς συντελούν σημαντικά στη δημιουργία νέων σωματείων, χωρίς όμως να έχουν ένα συγκεκριμένο και συνεκτικό σχέδιο για το συντονισμό τους και την ενότητα (μάλλον το αντίθετο ισχύει) του συνδικαλιστικού και εργατικού κινήματος.

Είναι γεγονός ότι ο χώρος αυτός βρίσκεται σε συνολική αναμόρφωση που θα γίνεται εντονότερη λόγω της περιόδου που ανοίγεται και σε κάποιο βαθμό της πίεσης που δέχεται από την πρακτική των αναρχικών.

Ε. Η παρέμβασή μας

22. Η ΟΚΔΕ πρέπει να παρακολουθεί από πολύ κοντά όλες τις εξελίξεις: Τη δομική κρίση του καπιταλισμού (εθνική και διεθνή), την κατάσταση του εργατικού κινήματος και τις εξελίξεις στο εσωτερικό του, τις κοινωνικές και πολιτικές μετατοπίσεις και αλλαγές και τις διαθέσεις των εργαζομένων. Η κρισιμότητα της κατάστασης, οι διεργασίες που υπάρχουν στις κοινωνικές και πολιτικές οργανώσεις του εργατικού κινήματος και ιδιαίτερα στον χώρο της άκρας αριστεράς και όχι μόνο στην χώρα μας, μας υποχρεώνει απaráβατα και με πολύ πιο αυστηρά κριτήρια να συνεχίσουμε την αυτοδύναμη και ανεξάρτητη οικοδόμηση της οργάνωσής μας, να οικοδομήσουμε ένα πολιτικό περίγυρο γύρω μας, να έχουμε πιο αυστηρά κριτήρια στις συνεργασίες μας και στην κοινή δράση με άλλες οργανώσεις. Μπροστά μας ανοίγεται μια νέα περίοδος μια κατάσταση **έκτακτης ανάγκης** για τους εργαζόμενους, τα φτωχά λαϊκά στρώματα και τη νεολαία. Μια κατάσταση όπου θα επιχειρηθεί να χτυπηθεί με απίστευτη σκληρότητα ο πυρήνας των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων τους, πράγμα που θα εκτινάξει στα ύψη την ανεργία, την υποαπασχόληση, την φτώχεια και την εξαθλίωση, το περιθώριο των απόκληρων και αποκλεισμένων και θα χειροτερεύσει το βιοτικό επίπεδο συνολικά, τα στάνταρ ζωής, το περιβάλλον και θα υποβαθμίσει τις αξίες όλων των ειδών (ανθρώπινες, ηθικές, πνευματικές, πολιτιστικές κλπ). Η πολιτική κρίση, η κρίση του πολιτικού σκηνικού, η κρίση του δικομματισμού και των αστικών κομμάτων (ΠΑΣΟΚ και ΝΔ), η κοινωνική κρίση θα γνωρίσουν νέα έξαρση μέσα από μια ποικιλομορφία μορφών. Ο συνδυασμός όλων αυτών θα αποτελούν διαρκή σοκ στη συνείδηση των εργαζομένων και θα επιταχύνουν τις κοινωνικές και πολιτικές μετατοπίσεις και αλλαγές σ' όλο το φάσμα των κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων.

Η παρέμβασή της οργάνωσής μας πρέπει να καθορίζεται από το σύνολο της αντικειμενικής κατάστασης, του επαναστατικού υποκειμένου και των επαναστατικών δυνάμεων και όχι αποσπασματικά και στιγμιαία. Οι αγώνες της προηγούμενης περιόδου (ασφαλιστικό, εκπαιδευτι-

κοί, φοιτητές κλπ, τα νέα σωματεία ακόμη και ο Δεκέμβρης δε διαμορφώθηκαν έξω ή κατ' εξαίρεση της περιόδου και της γενικής συνείδησης των εργαζομένων. Ούτε προέκυψαν από το πουθενά ή αυθόρμητα. Είναι το έργο της αντικειμενικής κατάστασης, της κατάστασης της συνείδησης και της συνειδητής και επίμονης προσπάθειας χιλιάδων αγωνιστών, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οργανώθηκαν από κάποιον συγκεκριμένα εκτός, ίσως, λίγο πολύ μερικά. Αυτοί οι αγώνες είχαν και αδυναμίες και πολλά προβλήματα όχι τόσο ενδεχόμενα ως προς τη δυναμική τους όσο ως προς το σχεδιασμό τους και το πρόγραμμα, πράγμα που σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από την κατάσταση των επαναστατικών δυνάμεων. Υπάρχει και μια άλλη πλευρά που δείχνει την αντικειμενική κατάσταση, τη συνείδηση των εργαζομένων και ιδιαίτερα της νεολαίας. Το «φούσκωμα» των αναρχικών και των αυτόνομων που όσο και αν είναι οι καλύτεροι εκφραστές της αναποτελεσματικότητας και της κρίσης του κινήματος, ακόμη και της απελπισίας των μαζών, δεν παύει να δείχνει πτυχές της αναζήτησης, πτυχές της ριζοσπαστικοποίησης και της πολιτικοποίησης των μαζών και μάλιστα σε αρκετά μεγάλη κλίμακα ιδιαίτερα σε σύγκριση με τις δυνάμεις του εργατικού κινήματος.

Η επέμβαση της οργάνωσης πρέπει να έχει αυστηρά ένα βασικό στόχο: την οικοδόμησή της μέσα στην εργατική τάξη. Για να γίνει αυτό πέρα όλων των άλλων (πρόγραμμα, πολιτική, σχεδιασμός και πρακτική) χρειάζεται να ορθώσει ένα σκληρό μέτωπο στην αστική και μικροαστική σήψη, στον ηθικό, πολιτικό και πολιτιστικό ξεπεσμό, στον ευτελισμό όλων των αξιών. Καμιά επέμβαση όσο και έχει όλα τα άλλα στοιχεία δε θα μπορεί να αποδώσει αν δεν έχει και αυτό το στοιχείο/μέτωπο, αν ακόμη δεν καθορίσει την στάση της από τον τρόπο που ζει και κινείται η εργατική τάξη και μάλιστα τα αδύνατα κομμάτια της, αν δεν προτάξει το πολιτικό συμφέρον και τις θυσίες που ενδεχόμενα συνεπάγεται αυτό.

Η οικοδόμηση της ΟΚΔΕ πρέπει να προσαρμόσει την τακτική και τη στάση της στα νέα δεδομένα της εποχής της κρίσης, της φτωχοποίησης, της μαύρης εργασίας κ.λπ.. Να χαράξει ξεκάθαρους στόχους και προτεραιότητες και ταυτόχρονα να μην αφήνουμε τίποτα έξω από την πολιτική μας. Να επεμβαίνουμε κατά προτεραιότητα στα πιο αδύνατα κομμάτια των εργαζομένων και στη νεολαία. Να εξετάσουμε όλους τους τρόπους επέμβασης στους άνεργους και μετανάστες

Η οικοδόμηση της Αντεπίθεσης πρέπει να συμπληρωθεί και με την μεταφορά συντρόφων εκεί που είναι αναγκαίο ή εκεί που θέλουμε να

δημιουργήσουμε μια νέα παρέμβαση ακόμη και αν υπάρχει κάποια οικονομική θυσία. Πρέπει να προταχθεί η ανάπτυξη του κινήματος και η οικοδόμηση της Αντεπίθεσης και της οργάνωσης.

Για τα μεγάλα θέματα (ασφαλιστικό, εργασιακές σχέσεις, ΒΑΕ, εκπαίδευση κ.λπ.) ή και για κινητοποιήσεις αλληλεγγύης ή συμπαραστάσης, πρέπει να αρχίσουμε μόνιμες καμπάνιες στους χώρους δουλειάς, αλλά και σε συνοικίες και πόλεις με στόχο την οικοδόμηση οργανώσεων βάσης. Πάνω σ' αυτά τα θέματα ιδιαίτερα χρειάζεται να οργανώνουμε εκδηλώσεις-συζητήσεις.

Χρειάζεται να ζωντανέψουμε την εργατική κουλτούρα, ενισχύοντας την αλληλεγγύη, το εξισωτικό πνεύμα και την κοινωνικοποίηση μέσω της κοινής πολιτιστικής και ψυχαγωγικής καλλιέργειας.

Το γραφείο/συντονιστικό της Αντεπίθεσης πρέπει να συνέρχεται όσο το δυνατόν πιο τακτικά, να παρακολουθεί από κοντά όλες τις παρεμβάσεις και τέλος να καθιερώσει μια ετήσια συνάντηση/συνδιάσκεψη όλης της παράταξης.

Κάτω από αυτή την οπτική πρέπει να δούμε τους βασικούς πυλώνες της πολιτικής και της επέμβασής μας:

α) Ενωτική πολιτική, ενότητα μέσα στους αγώνες και πάλη για την ενότητα, πάνω σ' ένα πρόγραμμα σωτηρίας των εργαζομένων και στη βάση της ταξικής ανεξαρτησίας. Η ενωτική πολιτική, αναγκαία και στρατηγικού χαρακτήρα, δεν πρέπει να γίνεται δογματική, δηλαδή να μην βλέπει ή να αδιαφορεί για τις διαθέσεις των εργαζομένων, να προχωρά σε πολιτικούς και οργανωτικούς διαχωρισμούς όταν η συνδικαλιστικές ή ρεφορμιστικές ηγεσίες εγκαταλείπουν ή προδίδουν έναν αγώνα και υπάρχουν δυνατότητες/συσχετισμοί για κάτι άλλο ή δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια άλλη ενότητα έστω και μακροπρόθεσμα. Με την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσία η ΠΑΣΚΕ που ελέγχει την πλειοψηφία του οργανωμένου συνδικαλιστικού κινήματος, πέρα όλων των άλλων χαρακτηριστικών που έχει, θα μετατραπεί και σε κυβερνητική παράταξη με ακόμη μεγαλύτερες αρνητικές επιπτώσεις για τα συμφέροντα των εργαζομένων, για τους αγώνες. Η ενωτική πολιτική δεν είναι ένας ακολουθητισμός προς γραφειοκράτες, ρεφορμιστές, ακροαριστερούς.

β) Ανασγκρότηση-ανασύνθεση του κινήματος, δηλαδή μαζί με την ενωτική πολιτική και ρήξεις με τις συνδικαλιστικές και ρεφορμιστικές ηγεσίες, τόσο στο πολιτικό όσο και στο οργανωτικό επίπεδο, σε μια διαρκή προσπάθεια αλλαγής των πολιτικών και κοινωνικών συσχε-

τισμών μέσα στο συνδικαλιστικό/εργατικό κίνημα και στην κοινωνία γενικότερα. Γι' αυτό:

— Οικοδομούμε αντικαπιταλιστικές τάσεις που είναι βασικά οι παρατάξεις μας (Αντεπίθεση των εργαζομένων, ΣΣΠ κ.λπ.) και οι πολιτικές και συνδικαλιστικές επιρροές τους. Δεν συμμετέχουμε σε κανένα άλλο σχήμα, επιδιώκουμε την κοινή δράση σε όλα τα επίπεδα (πολιτικά και πρακτικά) πάνω σε ισότιμη βάση.

— Επεμβαίνουμε μαζικά στα συνδικάτα και στο κίνημα με στόχο την οικοδόμηση της αντικαπιταλιστικής τάσης, της παράταξής μας, της οργάνωσής μας.

— Προωθούμε και ενισχύουμε παντού όλες τις μορφές αυτοοργάνωσης, τις Γενικές Συνελεύσεις, τις επιτροπές αγώνα κ.λπ., στην προσπάθειά μας για την αναζωογόνηση των συνδικάτων και συλλόγων, την υπερφαλάγγιση της γραφειοκρατίας, την ενεργοποίηση των μαζών, την οικοδόμηση ενός μαχητικού κινήματος, την οικοδόμηση των παράταξεών μας και της ΟΚΔΕ.

— Οργανώνουμε τις μάζες σε κάθε ευκαιρία· χτίζουμε καινούργια συνδικάτα εκεί όπου δεν υπάρχουν ή ακόμη και εκεί που καθίσταται αναγκαίο, όταν υπάρχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις, λόγω της εγκατάλειψης από την γραφειοκρατία κομματιών εργαζομένων.

— Επιδιώκουμε την κοινή δράση των αντικαπιταλιστικών-αντιιμπεριαλιστικών δυνάμεων για οτιδήποτε βοηθάει στην ανάπτυξη του εργατικού κινήματος και όχι σαν αυτοσκοπό.

γ) Η οικοδόμηση της ΟΚΔΕ και της 4ης Διεθνούς είναι το απαραίτητο εργαλείο για την οικοδόμηση ενός ισχυρού εργατικού κινήματος και την προώθηση της Σοσιαλιστικής Επανάστασης.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Δ.Ε.

Η συγκυρία και η παρέμβασή μας μετά την 16η Συνδιάσκεψη

Τα τρία περίπου χρόνια που μεσολάβησαν απ' την προηγούμενη συνδιάσκεψη της ΟΚΔΕ, ήταν ιδιαίτερα πλούσια σε εξελίξεις σε όλα τα επίπεδα και έβαλαν και την οργάνωσή μας σε μια σκληρή προσπάθεια ανταπόκρισης στις απαιτήσεις για ανάλυση, κατανόηση, προσαρμογή και δράση στις νέες συνθήκες.

Τα κόμματα και οι διεθνείς οργανισμοί του Κεφαλαίου συνέχισαν την σκληρή νεοφιλελεύθερη, αντεργατική επίθεση για την προστασία του καπιταλιστικού ποσοστού κέρδους, την επίθεση σε λαούς και περιοχές οικονομικού και γεωστρατηγικού ενδιαφέροντος, τη διαγραφή ή καταστρατήγηση δημοκρατικών, συνδικαλιστικών, ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών. Στην ίδια την Ελλάδα η επίθεση της ΝΔ με το νόμο Πλαίσιο και το αντιασφαλιστικό νομοσχέδιο, σηματοδότησε την έναρξη μιας σκληρής ταξικής επίθεσης της αστικής τάξης στη χώρα μας. Με κάθε κατασταλτικό, δικαστικό, συκοφαντικό μέσο, επιχειρούν την εφαρμογή των νόμων της αγοράς πέρα από κάθε κοινωνική έγκριση. Επικύρωσαν το Ευρωσύνταγμα, προώθησαν τη συνταγματική αναθεώρηση προς όφελος του Κεφαλαίου, προσπαθούν να εφαρμόσουν τμήματα του Νόμου-Πλαισίου με κάθε τρόπο, υπερασπίζονται τις ζαρντινιέρες και τους «ράμπο», ιδιωτικοποιούν με οποιοδήποτε τίμημα λιμάνια, αεροδρόμια, Υγεία, Παιδεία, καθηλώνουν τους εργατικούς μισθούς με τη συναίνεση των ΠΑΣΚΕ-ΔΑΚΕ, ταΐζουν τους δουλεμπόρους εργολάβους, κατακαίνε όλη τη χώρα με τη συναίνεση τους στα επιχειρηματικά

σχέδια και την αδιαφορία τους για τις κρατικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης το καλοκαίρι του 2007 ξεδίπλωσε όλες τις «κρυφές» πληγές του παγκόσμιου Καπιταλιστικού/Ιμπεριαλιστικού συστήματος, τις διαιρέσεις και τους ανταγωνισμούς, αλλά και τις πολιτικές απαντήσεις του Διεθνούς και Ντόπιου Κεφαλαίου στην κρίση. Αγωνιώδης στήριξη με πακτωλούς δισεκατομμυρίων των μεγάλων Πολυεθνικών και των Τραπεζών και προγράμματα σταθεροποίησης, δηλαδή φτώχιας για τους εργαζόμενους όλων των χωρών. Το ξέσπασμα της κρίσης υπερτόνισε, όλες τις ως τώρα με διάφορους τρόπους καλυπτόμενες αδυναμίες του καπιταλιστικού συστήματος. Χώρες χρεοκόπησαν, τεράστιοι επιχειρηματικοί όμιλοι πτώχευσαν, οικονομικοί προϋπολογισμοί όπως της Ελλάδας τινάχτηκαν στον αέρα, η ανεργία εκτινάχθηκε στα ύψη, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα συστήματα υγείας τρίζουν κάτω από το βάρος των «άδειων ταμείων» που άφησαν πίσω τους όλες οι αστικές κυβερνήσεις και η Εργοδοσία, το ποσοστό των φτωχών αυξάνει ραγδαία.

Οι μεγάλες ιμπεριαλιστικές χώρες επιστράτευσαν ακόμα και μορφές προστατευτισμού για τις οικονομίες τους, ενώ η οικονομική και πολιτική ένωση της Ευρώπης των Καπιταλιστών, μετά από τα πολιτικά χαστούκια απόρριψης του Ευρωσυντάγματος, άνοιξε και εσωτερικό μέτωπο διαφωνίας για την οικονομική στρατηγική της ΕΕ.

Συμφωνούν όλοι τους κυρίως στο επίπεδο της καταστολής, των στρατιωτικών μηχανισμών και των αντεργατικών μέτρων, ενάντια σε λαούς, μετανάστες, εργαζόμενους και νεολαίους.

Την ίδια στιγμή οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, η όξυνση της επισιτιστικής κρίσης το 2008, η ραγδαία καταστροφή του περιβάλλοντος, έχουν θέσει σε ανοιχτή αμφισβήτηση την ικανότητα του καπιταλιστικού συστήματος να εξασφαλίζει ακόμα και την οριακή επιβίωση των λαϊκών στρωμάτων και των εργαζομένων, δηλαδή, της συντριπτικής πλειοψηφίας της ανθρωπότητας.

Το βάθεμα της κρίσης έφερε στην επιφάνεια όλη τη σαπίλα της αστικής εξουσίας (σκάνδαλα, παρανομίες, κ.λπ.), οξύνοντας ακόμη περισσότερο την πολιτική κρίση, δηλαδή, την αποστροφή των εργαζόμενων λαϊκών στρωμάτων προς τα αστικά κόμματα, το κοινοβούλιο, το πολιτικό σύστημα συνολικά. Η κρίση των κομμάτων αυτών εκφράζεται και στις εκλογές αλλά πολύ περισσότερο στην καθημερινότητα. Οι όποιες εναλλαγές προσώπων στην εξουσία, π.χ. Παπανδρέου, Ομπάμα, ειδικά

μέσα στην κρίση, οι αλλαγές στο οικονομικό και πολιτικό επίπεδο και ειδικά στην αντιμετώπιση της εργασίας αφορούν μόνο την τακτική και όχι τους στόχους αυτών των ηγεσιών.

Το πόσο βαθιά είναι η αποστροφή αλλά και η αγανάκτηση της κοινωνίας για το πολιτικό σύστημα και τους εκφραστές του, το έδειξε ο Δεκέμβρης. Αν μη τι άλλο επιβεβαίωσε τη συσσωρευμένη οργή νεολαίων, νέων, εργαζομένων, μεταναστών αλλά και τη μεγάλη αποδοχή μιας σκληρής αναμέτρησης από μεγάλα τμήματα της ελληνικής κοινωνίας. Εξάλλου τα «υλικά» της νέας εποχής είναι πολύ δυνατά όπως και οι επιθέσεις του κεφαλαίου. Το ταξικό χτύπημα στην Κ. Κούνεβα και η απόληξη του κινήματος, προσθέσανε νέες βαθμίδες συνειδητοποίησης σε πολλούς εργαζομένους και νέους. Το ίδιο και ο σκληρός, συντονισμένος αγώνας των κρατουμένων για τη βελτίωση των συνθηκών στις φυλακές, το ίδιο και η πρόσφατη βάρβαρη επίθεση στον Παλαιστινιακό λαό από το σιωνιστικό Ισραήλ, με τη συναίνεση (σιωπηρή ή φωναχτή) όλων των αστικών δυνάμεων κεντροδεξιών ή κεντροαριστερών.

Σε αυτές τις ραγδαίες εξελίξεις, τα ρεφορμιστικά κόμματα και σχηματισμοί (ΚΚΕ-ΣΥΡΙΖΑ), είχαν αναμενόμενα έναν αρνητικό, διασπαστικό ή υπονομευτικό ρόλο. Το ΚΚΕ ήταν εχθρικό προς το φοιτητικό κίνημα όπως και σε κάθε μη ελεγχόμενο από τον Περισσό αγώνα. Έθαψε τον απεργιακό αγώνα του Ασφαλιστικού, ακολουθώντας το κλείσιμο των κινητοποιήσεων από την ηγεσία της ΓΣΕΕ, έπαιξε το ρόλο του φρουρού του καπιταλιστικού συστήματος το Δεκέμβρη, συνέχισε να διασπά σε κάθε επίπεδο τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τα σωματεία εργαζομένων τόσο στο εσωτερικό τους όσο και στην δράση – καταργώντας κάθε έννοια εργατικής δημοκρατίας, προβόκαρε ταξικούς αγώνες όπως της Πρωτοβουλίας Πρωτοβάθμιων Σωματείων για την Κούνεβα ή των σωματείων WIND και VODAFONE που χαρακτήρισε εργοδοτικά τη στιγμή που απεργούσαν!

Ο ΣΥΡΙΖΑ παρακολούθησε το φοιτητικό κίνημα, το κίνημα του Δεκέμβρη, το κίνημα για την υπεράσπιση της Κούνεβα. Χωρίς καμιά διάθεση και προσπάθεια να πρωτοστατήσει στη δράση, αρκούσαν στην «εμφάνιση» και την μετατροπή αυτής της «εμφάνισης» σε νήφους για να αλλάξουν οι συσχετισμοί στο Κοινοβούλιο και από εκεί να προωθήσει την πρότασή του για μια αριστερή διακυβέρνηση! Σκόρπισε εκλογικές αυταπάτες και πρόβαλε με κάθε τρόπο την κοινοβουλευτική «εκπροσώπηση» πολιτών και κινήματων στο Εθνικό και Ευρωπαϊκό

Κοινοβούλιο, σαν τη λογική κατάληξη κάθε αγώνα. Στο συνδικαλιστικό επίπεδο κινήθηκε απλώς καταγγελτικά συνεργαζόμενος ταυτόχρονα με την ΠΑΣΚΕ, με γνώμονα την συνδικαλιστική του (κάρτες σε Συνέδρια) ισχυροποίηση και το ψάρεμα ψήφων, από τους Οικολόγους Πράσινους έως τις Παρεμβάσεις-Συσπειρώσεις.

Οι εξελίξεις στην επαναστατική και αντικαπιταλιστική αριστερά

Τα προηγούμενα χρόνια είχαμε τονίσει τις δυνατότητες αλλά και τις αδυναμίες των εγχειρημάτων κοινής κινηματικής δράσης (Φόρουμ).

Είχαμε καθορίσει ως αναγκαία συνθήκη για την ουσιαστική συμβολή τους στο εργατικό κίνημα, την οικοδόμηση μια ισχυρής αντικαπιταλιστικής τάσης στο εσωτερικό τους. Αυτό δεν έγινε δυνατό, κύρια, λόγω της πολιτικής προτίμησης όλων των άλλων οργανώσεων (ΔΕΑ-ΚΟΕ-ΔΙΚΤΥΟ-ΞΕΚΙΝΗΜΑ) και ανένταχτων αγωνιστών στη συμμαχία με τον ΣΥΝ, για την εκλογική εκπροσώπηση σε βάρος του πολιτικού προγράμματος και της ταξικής δράσης. Η οργάνωση δεν κατάφερε με τις δυνάμεις της να αλλάξει αυτήν την εξέλιξη. Η μετατροπή του Φόρουμ σε «μαγαζί» του ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ, μας ανάγκασε σε αποχώρηση. Το Φόρουμ σταμάτησε να υπάρχει πολύ σύντομα και έγινε απλώς μια υπογραφή ταμπέλας για το ΣΥΡΙΖΑ. Την ίδια πολιτική και οργανωτική κατηφόρα είχαν και το Ευρωπαϊκό και το Παγκόσμιο Φόρουμ.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο είχαμε τονίσει —απ' την μια τα σημαντικά χαρακτηριστικά κοινωνικής διεϊσδύσης και πολιτικής αποτελεσματικότητας των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων σε νικηφόρους αγώνες, (Γαλλικό σύμφωνο πρώτης εργασίας-CPE, Ευρωσύνταγμα— αλλά και απ' την άλλη την ολοένα και μεγαλύτερη πολιτική υποχώρηση αυτών των δυνάμεων (Επαναστατική Κομμουνιστική Λίγκα-LCR και Ευρωπαϊκή Αντικαπιταλιστική Αριστερά).

Μετά την τραγωδία μετάλλαξης της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης, ήρθε όχι απλώς η μετάλλαξη αλλά η διάλυση της LCR για τη δημιουργία ενός κατ' όνομα Νέου Αντικαπιταλιστικού Κόμματος, με προφανή στόχο την εκλογική ενίσχυση σε κοινοβουλευτικά πλαίσια. Ακόμα και η συνεργασία της L.O. με το Σοσιαλιστικό Κόμμα στις δημοτικές εκλογές,

ήταν δείγμα της υποχώρησης των επαναστατικών δυνάμεων προς δεξιόστροφες κατευθύνσεις.

Ο αέρας του «νέου» στους κόλπους της επαναστατικής αριστεράς δεν ήταν η δημιουργία ισχυρών επαναστατικών οργανώσεων που θα παρέμβουν πολιτικά, ιδεολογικά στην καθημερινότητα και τους αγώνες και θα διεκδικήσουν την ηγεσία του εργατικού κινήματος για μια επαναστατική σοσιαλιστική διέξοδο από την κρίση - αλλά η προσαρμογή στον κοινοβουλευτισμό, στις εκλογές, στο αστικό πολιτικό σύστημα, με ότι αυτό σημαίνει για τις πολιτικές τους θέσεις. Αυτός ο αέρας ώθησε κι άλλους αγωνιστές στην «ενότητα» του ΣΥΡΙΖΑ (προτίμηση και της ηγετικής ομάδας της LCR) αλλά έφερε παρόμοιες πολιτικές, τακτικές και σε άλλες συλλογικότητες της αντικαπιταλιστικής αριστεράς (ΑΡΑΝ, ΑΡΑΣ). Αυτές οι ομαδοποιήσεις αφού φλερτάρισαν αρχικά με την ιδέα του ΣΥΡΙΖΑ προτίμησαν τη δική τους συμμαχία με το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα(ΣΕΚ) στην Ενωτική ΑΝΤΙΚαπιταλιστική Αριστερά ως το καλύτερο τρόπο πολιτικής τους ισχυροποίησης μέσα στην Ενιαία Ανεξάρτητη Αριστερή Κίνηση των πανεπιστημίων, απ' όπου αντλούν το δυναμικό τους.

Έτσι, μαζί με το ΣΕΚ και την ΟΚΔΕ-ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ (θερμούς υποστηρικτές του ΝΑΚ και της πολιτικής του) δημιούργησαν την ΕΝΑΝΤΙΑ στη βάση της προσαρμογής του πολιτικού προγράμματος στη συνείδηση της κοινωνίας γενικά και της προώθησης των αγώνων γενικά, σε βάρος της προώθησης μιας επαναστατικής πολιτικής μέσα στις μάζες. Η ΕΝΑΝΤΙΑ αποδείχτηκε ένα καθαρά εκλογικό μόρφωμα που χρησιμοποιήθηκε από τις δυνάμεις που το αποτέλεσαν για ιδίους κομματικούς σκοπούς. Κυρίως σαν αντι-ΜΕΡΑ πρόταση μέσα στα ΕΑΑΚ και τους ανένταχτους της αριστεράς. Καμιά συμμετοχή ή συμβολή δεν είχε σε κανένα αγώνα.

Ήταν μια απλή καρικατούρα του Μετώπου Ριζοσπαστικής Αριστεράς, το οποίο συνέχισε επίσης στα ίδια πλαίσια. Δηλαδή μια εκλογική κυρίως ομπρέλα του Νέου Αριστερού Ρεύματος χωρίς ουσιαστική παρέμβαση. Η συνέχιση της ίδιας τακτικής του ΝΑΡ, δηλαδή από τη μια συνεργασία με ΣΥΡΙΖαίους σε σχήματα και παρεμβάσεις με μόνη βάση τις εκλογικές σκοπιμότητες, από την άλλη άρνηση κάθε κοινής δράσης χωρίς το δικό του πολιτικό πλαίσιο, απ' τη μια η προώθηση της «δράσης» μέσω Δ.Σ. και απ' την άλλη τα «κόκκινα» συνδικάτα, απ' τη μια ενότητα στους αγώνες και από την άλλη οι «στρατηγοί» του κινήματος, απ' τη

μια η ενότητα των επαναστατικών δυνάμεων αλλά μόνο στη δική τους «πλατεία» ή μόνο στις εκλογές κ.λπ., έκαναν αδύνατη κάθε προσπάθεια συνεργασίας και κοινής συμβολής στην ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος. Ωστόσο, ήταν το πιο σημαντικό αγωνιστικά κομμάτι στους ταξικούς αγώνες και το Δεκέμβρη, και συνεχίζουν να μιλούν για την επαναστατική σοσιαλιστική προοπτική έστω και μ' έναν «οραματικό» τρόπο.

Στη βάση μιας διαφορετικής πολιτικής και ποιότητας σε σχέση με την ΕΝΑΝΤΙΑ, είχαμε αποφασίσει στην εκλογική μάχη του 2007 να στηρίζουμε, κριτικά αλλά και πρακτικά, το ΜΕΡΑ.

Οι εξελίξεις στην πολιτική και τακτική αυτών των δυνάμεων, τις έστρεψαν σε άλλη κατεύθυνση από εκείνη που θέλαμε. Η αποδοχή (με πολλές φωνασκίες του ΝΑΡ) του ΣΕΚ στα ΕΑΑΚ, προώθησε τη γενική ιδέα για «ενωτικά», πολυσυλλεκτικά, αριστερά μορφώματα. Σύντομα ακολούθησε η συμφωνία ΝΑΡ-ΣΕΚ για κοινή κάθοδο ως ΑΝΤικαπιταλιστική Αριστερή Συνεργασία για την Ανατροπή στις εκλογές. Το επιχείρημα της αντικαπιταλιστικής αριστερής ενότητας ενάντια στην αριστερή ενότητα του ΣΥΡΙΖΑ ως το μόνο τρόπο να μην «μας φάει ο ΣΥΡΙΖΑ τις ψήφους του κινήματος», κυριάρχησε στην πολιτική συζήτηση.

Η συμμετοχή μας στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ με σκοπό τη διαμόρφωση ενός επαναστατικού εργατικού μετώπου, δεν καρποφόρησε. Η επιλογή της ΑΝΤΑΡΣΥΑ αντί για το δικό μας κατέβασμα στις εκλογές, αποδείχτηκε μεγάλο λάθος. Όχι γιατί δεν υπάρχει κόσμος να στηρίζει ένα τέτοιο εγχείρημα, αλλά γιατί οι ηγεσίες όλων των οργανώσεων δεν θέλουν και δεν πιστεύουν ότι μπορούν να έχουν κοινή γραμμή και κυρίως δράση μέσα στο εργατικό κίνημα (βλ. ΔΕΘ, απεργίες κ.α.). Πίσω απ' τα λόγια που γράφουν ή δεν γράφουν στις διακηρύξεις, παλεύουν απλώς για μικροκομματικές και εκλογικές σκοπιμότητες που θεωρούν απ' ότι φαίνεται το πιο σημαντικό πεδίο επιβεβαίωσης της πολιτικής τους.

Με αυτή την έννοια καμιά πραγματικά ταξική, κομμουνιστική, πολιτική και συντροφική ενότητα δεν παράγονται στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Παρεμπιπτόντως ούτε η εκλογική επιβράβευση αυτής της «εκλογικής ενότητας» ήρθε ποτέ!

Ο μ-λ χώρος κινήθηκε διαιρετικά μέσα στα κινήματα, τις Πρωτοβουλίες και τις δράσεις. Η γραμμή του —με κύριο γνώμονα την κομματική διαφοροποίηση, τις απολίτικες, απλουστευτικές, «ψευτοεπα-

ναστατικές» αναλύσεις, τη σταλινική συμπεριφορά, την «βαρύτητα» της εκλογικής του δύναμης— είχε σαν αποτέλεσμα την αναπαραγωγή διαιρέσεων.

Οι αναρχικοί και αντιεξουσιαστές, αποδείχτηκαν ιδιαίτερα δραστήριοι κυρίως στα γεγονότα του Δεκέμβρη. Αυτό, μαζί με την οργανωτική τους ανασυγκρότηση, τους έδωσε μεγάλο αριθμό επαφών και αύξησε την «αίγλη» τους. Η πολιτική τους όμως, αποδείχτηκε διασπαστική στα κινήματα και τα σωματεία, αταξική, μιας και γύρισαν στις θεωρίες του ακτιβισμού και των αλληλέγγυων πολιτών απορρίπτοντας μετά βδελυγμίας την εργατική τάξη ως επαναστατικό υποκείμενο. Συμπεριφέρονται αλαζονικά και αδυνατούν να οργανώσουν τμήματα των μαζών πέρα απ' τους ιδεολογικούς τους συμπαθούντες. Αυτά βέβαια δεν αναιρούν την αναγνώριση που έχουν από πολλούς αγωνιστές λόγω της δράσης τους και παρουσίας τους στο δρόμο. Σπαράσσονται και αυτοί από διαιρέσεις πολιτικού και ιδεολογικού περιεχομένου. Το πιο απολίτικο και βίαιο κομμάτι τους αποδείχτηκε καταστροφικό για τα κινήματα με τη συμπεριφορά του και σαν τέτοιο πρέπει να αντιμετωπιστεί πολιτικά.

Τα κινήματα

Οι βαθιές αλλαγές στην οικονομία και το βιοτικό επίπεδο, οι αντιδραστικές μεταρρυθμίσεις – έφεραν αγώνες και σε πρωτόλειο επίπεδο νέα συνείδηση, νέες μορφές αγώνα, νέες διαθέσεις για δράση, νέες συγκροτήσεις.

Το φοιτητικό κίνημα είχε μια μεγάλη νίκη με το μπλοκάρισμα της Συνταγματικής αναθεώρησης και του άρθρου 16, εξαναγκάζοντας την ΠΑΣΠ και το ΠΑΣΟΚ σε πολιτική στροφή για λόγους εκλογικής επιβίωσης. Είχε και μια σχετική ήττα με την ψήφιση του νόμου-Πλαίσιου. Και σε αυτά τα κινήματα επιβεβαιώθηκαν όλες οι αγωνιστικές δυνατότητες της Εποχής αλλά και οι μεγάλες αδυναμίες των πολιτικών παρατάξεων.

Η μαζικότητα των διαδικασιών και των διαδηλώσεων, η μαχητικότητα και η θέληση στην αντιμετώπιση της καταστολής, η αλληλεγγύη και η συντροφικότητα, η πρωτοτυπία και η αυτενέργεια, ο αυθορμητισμός και η αμφισβήτηση του συστήματος που αναδείχθηκαν, χτυπήθηκαν απ' το κομματικό καπέλωμα, απ' την αντικατάσταση της συνελευσι-

ακής εκπροσώπησης, από τον εκφυλισμό των κινηματικών διαδικασιών, από την αντικατάσταση της μέσης συνείδησης των αγωνιζόμενων φοιτητών από τα διάφορα πλαίσια αυτοεπιβεβαίωσης, από την αντικατάσταση της κοινής δράσης από κινητοποιήσεις προβολής πολιτικών δυνάμεων. Σε όλα αυτά μεγάλη ευθύνη έχουν και οι αγωνιστές των ΕΑΑΚ. Συνέπεια αυτής της στάσης και των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων, ήταν η ραγδαία απομαζικοποίηση των επιτροπών αγώνα, η έλλειψη εμπιστοσύνης και η αντίδραση σε παρατάξεις, κόμματα και συνολικά την οργανωμένη πάλη, η απογοήτευση για τις συλλογικές διαδικασίες και κυρίως η μη συγκρότηση σε πιο σταθερές βάσεις οργανωτικά και πολιτικά του φοιτητικού κινήματος.

Και αυτές οι εξελίξεις φούσκωσαν τις αντιεξουσιαστικές/αυτόνομες ομάδες.

Αποδείχτηκε επίσης πως η απεύθυνση στην κοινωνία και κυρίως στους φυσικούς συμμάχους εργαζόμενους/μαθητές, όρος απαραίτητος για τη νίκη, είναι κάτι που η αντικαπιταλιστική αριστερά δεν το κάνει στην πράξη.

Η ανικανότητα ενοποιητικής συγκρότησης του φοιτητικού κινήματος σε νικηφόρα και αντικαπιταλιστική κατεύθυνση, εκφράστηκε και με την χωρίς όρους αποδοχή από μέρος τους της εισόδου της ΠΚΣ(ΚΚΕ), στο κίνημα.

Η συνέχιση του αγώνα ενάντια στο νόμο-Πλαίσιο ανά σχολή, έδειξε την πολιτική των διαφορών αντικαπιταλιστικών ομάδων, πολύ περισσότερο στην πράξη, αφού στις παρεμβάσεις στις πρωτανείες κλπ, ενάντια στο Νόμο-Πλαίσιο ήταν πιο υποχωρητικοί και από το ΣΥΡΙΖΑ. Η νέα φάση «ανασυγκρότησης» της ΕΦΕΕ που προωθούν οι ΠΚΣ-ΠΑΣΠ-ΔΑΠ-ΑΡΕΝ για να πάρουν τη «σφραγίδα» ενάντια στο κίνημα, έφερε νέα δείγματα των αντικρουόμενων απόψεων, δηλαδή, παίρνουμε κάρτες και πάμε στο συνέδριο – παρωδία ή όχι. Αλλά κυρίως αδυνατούν να πούνε γιατί χρειαζόμαστε μια πανελλαδική συνδικαλιστική οργάνωση του φοιτητικού κινήματος και ποια πολιτική πρέπει να παλέψουμε για αυτήν, καθώς και πως αυτή η ανασυγκρότηση πρέπει να γίνει από το ίδιο το φοιτητικό κίνημα και τις διαδικασίες του.

Η στάση των πολιτικών δυνάμεων που συμμετέχουν στα ΕΑΑΚ, να κρύβουν τις πολιτικές διαφωνίες και τις ξεχωριστές πρακτικές πίσω από συμφωνημένα, μεσοβέζικα, κεντρικά κείμενα των ΕΑΑΚ ενώ στις σχολές τους κάνουν ότι θέλει ο καθένας, τους οδηγεί με μαθηματική ακρί-

βεια σε αντίγραφο του ΣΥΡΙΖΑ/ΑΡΕΝ, πολιτικά και οργανωτικά.

Στους μαθητές και τις καταλήψεις του προηγούμενου διαστήματος καμία πολιτική δεν στάθηκε ικανή να ενώσει σημαντικά τμήματα μαθητών. Ο καθένας με το δικό του «συντονιστικό» (ΣΥΡΙΖΑ-ΚΝΕ-αναρχικοί κτλ) όχι μόνο δεν ένωσαν αλλά χώρισαν τους μαθητές.

Θα πρέπει να τονίσουμε όμως πως εμφανίστηκαν αυτοοργανωμένες ομάδες μαθητών εδώ ή εκεί.

Στην εργατική τάξη ο αγώνας που κυριάρχησε ήταν το ασφαλιστικό σε μια μακρά περίοδο. Η εργατική τάξη παρόλες τις αδυναμίες (συνδικαλιστική γραφειοκρατία στην ηγεσία, διάσπαση από Πανεργατικό Μέτωπο, προηγούμενες απογοητεύσεις, ακολουθητισμός ΣΥΡΙΖΑ προς ΠΑΣΚΕ, μικρές επαναστατικές δυνάμεις στην οργανωμένη εργατική τάξη), απέργησε, κατέβηκε στο δρόμο, απέρριψε τα ψευδοδιλήμματα της ΝΔ. Ο αντίπαλος ήταν υπέρμετρα σκληρός και αποφασισμένος για να τον νικήσει το υπάρχον εργατικό κίνημα. Οι κοινές πρωτοβουλίες δράσης για το ασφαλιστικό στην αριστερά, ήταν ιδιαίτερα άμαζες και κυρίως χωρίς διάθεση για δράση. ΣΥΡΙΖΑ-ΕΝΑΝΤΙΑ-ΜΕΡΑ ή δεν συμμετείχαν, ή συμμετείχαν μόνο στα λόγια. Η συνεργασία με το μ-λ και ανεξάρτητους αριστερούς ή αυτόνομους, παρήγαγε μόνο προπαγανδιστική παρέμβαση, αλλά καμία πολιτική ενοποίηση που να μπορεί να παίξει ένα ρόλο στο κίνημα. Κάποια Πρωτοβάθμια Σωματεία, υπό την επιρροή αγωνιστών της άκρας αριστεράς δραστηριοποιήθηκαν αρκετά, όμως, χωρίς ουσιαστικές συμφωνίες και δράσεις που θα έδιναν τη δυνατότητα να εμφανιστεί ένας σημαντικός πόλος στην οργάνωση του αγώνα και μετά ενάντια στο κλείσιμο-ξεπούλημά του από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία.

Ωστόσο, εμφανίστηκαν μέσα από όλες αυτές τις κινητοποιήσεις, νέοι αγωνιστές, νέα σωματεία, νέες δυνατότητες. WIND-VODAFONE-ΣΜΤ-Ταχυμεταφορείς-Ενοικιαζόμενοι-ΠΕΚΟΠ, ξεκινούν μια δυναμική ανασυγκρότηση για το εργατικό κίνημα. Και όχι μόνο αυτό, αλλά σύντομα αρχίζουν να παίζουν και ένα ρόλο στην αγωνιστική συσπείρωση σωματείων. Η Πρωτοβουλία Πρωτοβάθμιων Σωματείων για την Κ. Κούνεβα, φώτισε έναν από τους δρόμους που ανοίγονται μπροστά μας. Ένα δολοφονικό χτύπημα που κινητοποίησε και ευαισθητοποίησε χιλιάδες εργαζόμενους και νεολαίους, βρήκε οργανωτική και πολιτική απάντηση από αυτή την Πρωτοβουλία. Όχι μόνο στην υπεράσπιση/αλληλεγγύη της συναγωνίστριας αλλά και στην έμπρακτη βοήθεια για την

ανασυγκρότηση και ισχυροποίηση της ίδιας της ΠΕΚΟΠ. Ωστόσο, όλα τα θετικά επισκιάστηκαν από τη μεταφορά στο επίπεδο των σωματείων όλων των πολιτικών ανταγωνισμών και διαφωνιών που υπάρχουν ανάμεσα στο ΣΥΡΙΖΑ και τις δυνάμεις της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, μέσα στο ίδιο το ΣΥΡΙΖΑ, μέσα στην ίδια την ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ανάμεσα σε αυτές τις δυνάμεις και τους αναρχοαυτόνομους κ.λπ. Έτσι, πολλοί χρησιμοποίησαν τα σωματεία για τη στήριξη κομματικών γραμμών, με αποκορύφωμα τη διαδήλωση της ΔΕΘ 2009 και ότι προηγήθηκε.

Πιο πολλές ήταν οι συσκέψεις, και πολύ λιγότερες οι δράσεις αυτών των πρωτοβουλιών. Οι αδυναμίες φάνηκαν ιδιαίτερα στο χάσιμο της ευκαιρίας για την προκήρυξη μιας κοινής απεργίας όλων αυτών των σωματείων – και αργότερα οδήγησαν ουσιαστικά στη διάλυση αυτής της Πρωτοβουλίας, μάλιστα με άσχημο τρόπο και έντονες μικροκομματικές αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό της.

Στον Δεκέμβρη όλα εμφανίστηκαν πιο έντονα. Το σύνολο της αντικαπιταλιστικής αριστεράς μην έχοντας κατανοήσει την οικονομική κρίση και τις ραγδαίες αλλαγές που αυτή επιφέρει στην κοινωνία, αντιμετώπισε το Δεκέμβρη ως φοιτητικό κίνημα. Τα βίαια, αντικοινοβουλευτικά, αντικρατικά χαρακτηριστικά του, η σκληρή καταστολή, η επέκτασή του σε νέα στρώματα μαθητών, μεταναστών, νέων εργαζομένων, η αυτοοργάνωση, απέκλεισαν απευθείας ένα μεγάλο κομμάτι της αριστεράς. Συνολικά οι δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ και της ΕΝΑΝΤΙΑ δεν έπαιξαν κανένα ρόλο. Το ΝΑΡ, μολονότι προσπάθησε να κάνει κάτι διαφορετικό, στο τέλος κατάληξε στη γνωστή σεκταριστική του πολιτική.

Η άρνηση από αναρχικούς – μαοϊκούς να στοχεύσουν στην κυβέρνηση της ΝΔ και τις πολιτικές της, η αδυναμία των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων να παρέμβουν στη κοινωνία και να οργανώσουν τμήματά της, φυσιολογικά ξεφούσκωσαν το Δεκέμβρη. Ένα Δεκέμβρη όμως που έδειξε το ρόλο του αστικού κράτους, ένα Δεκέμβρη που έδειξε τις δυνατότητες της εποχής μας και τις αδυναμίες του κινήματος, ένα Δεκέμβρη που επέφερε ρήγματα σε όλες τις όψεις της αστικής βιτρίνας και εξουσίας, ένα Δεκέμβρη που έφερε και επανάφερε εμπειρίες και πρακτικές.

Το αντιπολεμικό κίνημα που είχε γιγαντωθεί τα προηγούμενα χρόνια, έπεσε θύμα της σοσιαλδημοκρατικοποίησης πολιτικών δυνάμεων που ηγούνταν, ακόμα και με τη συμμετοχή τους σε κυβερνήσεις και συνασπισμούς που στήριξαν στην πράξη Νατοϊκές επιλογές. Ακόμα και η βάρβαρη επίθεση στην Παλαιστίνη δεν μπόρεσε να απαντηθεί ενιαία

από τις αριστερές δυνάμεις. Η ταύτιση του ΣΥΡΙΖΑ και όχι μόνο, με την Παλαιστινιακή παροικία του Αμπάς, η προσκόλληση του ΣΕΚ με απολιτικές μουσουλμανικές οργανώσεις, η αδιαφορία από την αντικαπιταλιστική αριστερά για μια ενεργή επέμβαση στο ζήτημα, έκαναν αδύνατη μια πιο οργανωμένη και μαζική παρέμβαση.

Οι μετανάστες είναι το τμήμα της εργατικής τάξης που δέχτηκε και δέχεται τις χειρότερες επιθέσεις. Τα κρατικά πογκρόμ, οι δολοφονίες, η στέρηση κοινωνικών/πολιτικών/εργασιακών δικαιωμάτων, η τερατώδης γραφειοκρατία, η κατάργηση ουσιαστικά του πολιτικού ασύλου, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, σε συνδυασμό με τις συνέπειες της οικονομικής κρίσης – οδηγούν χιλιάδες μετανάστες στην απόγνωση. Έχοντας αυτά υπόψη, καθόλου τυχαία δεν ήταν η μαζική συμμετοχή τους στην έκρηξη του Δεκέμβρη. Το αστικό κράτος κάνει κάθε δυνατή προσπάθεια να τους διαιρέσει (ανάμεσα σε εθνικότητες – σε νόμιμους, παράνομους κτλ), καθώς και να στρέψει την ντόπια εργατική τάξη εναντίον τους. Η βαθμιαία ενσωμάτωσή τους στην ελληνική κοινωνία, αλλά και η δημοκρατική συνείδηση των ντόπιων εργαζομένων(αποτέλεσμα σε μεγάλο βαθμό των ιστορικών εμπειριών του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα) βάζουν φρένο σε ρατσιστικές/εθνικιστικές/αντιμεταναστευτικές απόψεις. Ωστόσο κρούσματα επιθέσεων σε μετανάστες υπήρξαν πολλά, είτε από την αστυνομία είτε από ακροδεξιές συμμορίες. Η αύξηση της ανεργίας θα οξύνει αντιμεταναστευτικές συμπεριφορές. Είναι απαραίτητος όρος εκτός από την υπεράσπιση της ισονομίας και κάθε δημοκρατικού δικαιώματος για τους μετανάστες, να υπάρξει ταξική προσέγγιση και ενότητα των εργαζομένων κάθε εθνικότητας. Τέτοια ενότητα μπορεί να κατακτηθεί μόνο μέσα στους εργατικούς αγώνες για να μην πληρώσει η εργατική τάξη την καπιταλιστική κρίση.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

1. Διεθνείς επαφές

Η οργάνωση συνέχισε την προσπάθεια επαφής με επαναστατικές οργανώσεις στην Ευρώπη και όχι μόνο και κυρίως με δυνάμεις της Ενιαίας Γραμματείας της 4^{ης} Διεθνούς. Οι επαφές μας αναδείξανε την ουσιαστική διάλυση της 4ης Διεθνούς —είτε με την εξαφάνιση ή πλήρη αποδυνάμωση των τμημάτων— είτε με την προσχώρηση αυτών σε κεντροαριστερούς ή αριστερούς συνασπισμούς. Το κυρίαρχο εθνικό τμήμα της 4^{ης} Διεθνούς, η Γαλλική LCR, αποφάσισε την αυτοδιάλυσή της και την δημιουργία του NAK, υλοποιώντας τη γραμμή απαλοιφής του επαναστατικού και τεταρτοδιεθνιστικού προγράμματος, προς όφελος «αντικαπιταλιστικών» ή «αριστερών» συμμαχιών. Όσες οργανώσεις ή αγωνιστές του ρεύματός μας συμφώνησαν με τις θέσεις μας, δεν έδειξαν ψυχική διάθεση και πολιτικό κουράγιο να παρέμβουν στις εξελίξεις, θεωρώντας τες τετελεσμένες. Αυτή η επαίσχυντη πολιτική διάλυση της 4ης Διεθνούς και των τμημάτων της, έχει τεράστιο κόστος, ειδικά τώρα που ξέσπασε η κρίση του παγκόσμιου Καπιταλιστικού/Ιμπεριαλιστικού συστήματος. Οι επαφές μας με άλλες τάσεις του τροτσκιστικού ρεύματος (LIT, LO και η πρώην φράξια της κλπ), δεν ανέδειξαν σημαντικά στοιχεία πολιτικής επαφής αλλά παρέμειναν υπαρκτοί εν δυνάμει σύμμαχοι, σε μια προσπάθεια επαφής των τροτσκιστικών επαναστατικών οργανώσεων.

Σημαντική ήταν και η κίνηση/επαφή μας με Ινδία-Πακιστάν-Σρι Λάνκα, λόγω της σημασίας των δυο πρώτων χωρών και των εργατικών κινημάτων τους.

Οι πολιτικές μας επαφές ανέδειξαν επίσης μια γενικότερη θολούρα στις τακτικές και πολιτικές αυτών των οργανώσεων. Δηλαδή η αδικαιολόγητη συμμαχία της L.O. (Εργατική Πάλη) με το Γαλλικό Σοσιαλιστικό Κόμμα στις δημοτικές εκλογές, που ακολουθήθηκε όμως από την καθοριστική συμβολή της στη νίκη του μεγάλου απεργιακού αγώνα στη Γουαδελούπη.

Η ακατανόητη στάση της φράξιας της L.O. που ενώ ζητούσε την

πλήρη ένταξή της στην Λ.Ο. συμφωνώντας με την πολιτική της, την ίδια ώρα έστω μερικά, συμμετέχει στο Νέο Αντικαπιταλιστικό Κόμμα.

Το κάμπινγκ έδωσε τη δυνατότητα για πιο εκτενείς συζητήσεις αλλά χωρίς να παρουσιαστούν δυνατότητες για πιο στενές πολιτικές επαφές και δράσεις. Αυτό και λόγω δικών μας μεγάλων αδυναμιών στη στενή παρακολούθηση και επικοινωνία με οργανώσεις και αγωνιστές – στη μετάφραση και συγγραφή απαραίτητων κειμένων για ανταλλαγή απόψεων.

Η σταθερή παρουσία μας σε όλες τις σημαντικές διεθνείς κινητοποιήσεις/συσκέψεις, μας ανοίγει επίσης επαφές που μπορούν να αξιοποιηθούν και μέσα από την εφημερίδα για να έχει η οργάνωση πιο βαθιά ενημέρωση της κατάστασης του κινήματος, τουλάχιστον σε βασικές χώρες. Αυτό είναι στοιχείο απαραίτητο και για την ανάλυσή μας και για την μετάδοση εμπειριών σε εμάς και τις επιρροές μας και για την εμπέδωση της σημασίας του διεθνισμού στην πολιτική μας. Εξάλλου ένας βασικός και απαραίτητος στόχος της πολιτικής μας είναι η οικοδόμηση της 4ης Διεθνούς. Είναι σίγουρο πως είναι μια δουλειά της οργάνωσης που απαιτεί ιδιαίτερη και συστηματικότερη φροντίδα.

2. Παρέμβαση νεολαίας

Η παρέμβαση της οργάνωσης στα φοιτητικά κινήματα και τα πανεπιστήμια ήταν θετική. Κατάφερε να εμφανιστεί ως μια σημαντική και αγωνιστική πολιτική και πρακτική στα ΑΕΙ-ΤΕΙ. Στις πόλεις και τις σχολές που ήμασταν —ακόμα και με ελάχιστους συντρόφους— καταφέραμε να παίξουμε σημαντικό ρόλο. Κυρίως όμως στα κινήματα και όχι στην καθημερινότητα. Δεν μπορέσαμε να επεκταθούμε στα πανεπιστήμια της Αθήνας, μειονέκτημα κομβικό για την οργάνωση, που πρέπει να εξαλείψουμε με κάθε τρόπο. Ωστόσο η συμμετοχή μας σε όλες τις μάχες του φοιτητικού κινήματος, η πολιτική και οργανωτική μας παρουσία, οι εμπειρίες που έχουν συσσωρευτεί, μας δίνουν τις δυνατότητες να ισχυροποιήσουμε την παρέμβαση και την παράταξή μας. Πώς; Σκύβοντας όλοι οι σύντροφοι πιο προσεκτικά στις αναλύσεις μας, ώστε να κατανοούνται και να μεταφέρονται ευκολότερα. Έχοντας πιο συστηματική και σταθερή παρέμβαση που να μετουσιωθεί σε υπαρκτά σχήματα ανά σχολή. Παίρνοντας πρωτοβουλίες σαν παράταξη για αγωνιστική κοινή δρά-

ση νεολαίας-εργαζομένων και κυρίως παίρνοντας πρωτοβουλίες αγώνα και δράσης μέσα στις σχολές μας.

Αναδεικνύοντας όλες τις πλευρές της πολιτικής μας απέναντι στις πολιτικές των άλλων παρατάξεων, ξεπερνώντας σύνδρομα «του μικρού». Ήδη φάνηκε και θα φανεί ακόμα περισσότερο, πως πολιτικές ανακατατάξεις θα γίνουν και στις οργανώσεις νεολαίας. Να παλεύουμε πάντα για να φέρουμε όσους κινούνται κοντά στις απόψεις μας. Αυτό απαιτεί μεγαλύτερη συνοχή και συνεργασία της Σοσιαλιστικής Σπουδαστικής Πάλης σε όλα τα επίπεδα και της ΣΣΠ με τους εργαζόμενους, μιας και πολλά ζητήματα πλέον είναι κοινά και απαιτούν κοινές παρεμβάσεις.

Ανώριμες, μικροαστικές συμπεριφορές υπάρχουν και δημιουργούν προβλήματα (όπως υπάρχουν και στο σύνολο της οργάνωσης). Πρέπει να αντιμετωπίζονται άμεσα και ώριμα από τα όργανα της οργάνωσης και κυρίως από τους ίδιους τους συντρόφους. Το φοιτητικό γραφείο είναι καθοριστικό για το σχεδιασμό, την απρόσκοπτη λειτουργία υλοποίησής του, τις συμπεριφορές και την οργάνωση της παράταξης.

Στους Μαθητές η παρέμβασή μας περιορίστηκε σε σποραδικά έντυπα και προκηρύξεις. Έγινε όμως με πιο συστηματικό τρόπο από το Δεκέμβρη και μετά. Οι επαφές που αποκτήσαμε μετουσιώθηκαν στη δημιουργία ομάδας. Είναι σαφές πως απαιτείται πιο μεγάλη αφιέρωση χρόνου σε αυτή την παρέμβαση. Είναι πολύ σημαντική και πρέπει να κατευθύνουμε συγκεκριμένους συντρόφους σε αυτήν. Τα στέκια πρέπει να αξιοποιηθούν και σε αυτή την επέμβαση, καθώς και οι σύντροφοι Εκπαιδευτικοί.

3. Παρέμβαση εργαζομένων

Στην προηγούμενη συνδιάσκεψη είχαμε τονίσει την ανάγκη ενίσχυσης της Αντεπίθεσης στους εργασιακούς χώρους ώστε να μπορέσουμε να ενισχύσουμε το κίνημα και την ανασυγκρότηση-ανασύνθεσή του, μέσω της ανάπτυξης μιας ισχυρής αντικαπιταλιστικής τάσης. Στον ιδιωτικό τομέα συνεχίσαμε τις παρεμβάσεις μας στον επισιτισμό και το εμπόριο. Στον επισιτισμό διατηρήσαμε τις δυνάμεις μας στο Σωματείο, στηρίξαμε αρκετούς εργαζόμενους, γυρίσαμε σε μαζικούς χώρους με καμπάνιες δικές μας και του Σωματείου. Κατορθώσαμε να ανοίξουμε την πα-

ράταξή μας και κυρίως να την σταθεροποιήσουμε και υπάρχουν υπαρκτές δυνατότητες για να την ισχυροποιήσουμε αισθητά. Στο Εμπόριο η παρέμβασή μας ήταν αποσπασματική και χωρίς καθαρές στοχοποιήσεις. Όμως καθιερώθηκε η λειτουργία της παράταξης με την παραγωγή υλικού, την συμμετοχή στο συνδικάτο, την παρουσία σε μικρούς και μεγάλους αγώνες (ωράριο κ.τ.λ.). Συνολικά ήμασταν παρών στις μάχες του Ιδιωτικού τομέα, απεργώντας και κινητοποιώντας συναδέλφους μαζί μας. Κατοχρώσαμε αρκετά την πολιτική μας και το ρόλο μας ανάμεσα στις δυνάμεις που δραστηριοποιούνται στο συνδικαλιστικό κίνημα — χωρίς όμως να έχουμε ριζώσει σταθερά στους χώρους.

Η παρέμβασή μας στην υγεία περιορίστηκε στο Σωματείο Αποκλειστικών Νοσηλευτριών. Σε ένα χώρο με τεράστιες πιέσεις από το κράτος και τα ιδιωτικά συμφέροντα, διατηρήσαμε το Σωματείο — αποδυνκνείοντας στην πράξη πως μπορούμε με την πολιτική μας και την ταξική μας συνέπεια να οργανώνουμε ακόμα και τα πιο αδύναμα κομμάτια της τάξης (μετανάστες, γυναίκες, φτωχοί). Για να επιβιώσει το σωματείο και να ανοίξουμε την επιρροή μας στους εργασιακούς χώρους της Υγείας, χρειάζεται νέοι εργαζόμενοι να μνηθούν στη ζωή του Σωματείου και να αναλάβουν τις ευθύνες του.

Στους ιδιωτικούς εκπαιδευτικούς (ΣΜΕΘ) είχαμε μια πορεία απλής διατήρησης του σωματείου. Όπως και σε όλες τις παρεμβάσεις, έχουμε επαφές, βοηθάμε εργαζόμενους στις διεκδικήσεις τους — δεν αφιερώνουμε όμως τον απαραίτητο χρόνο στη συγκρότηση αυτών των επαφών και κατά συνέπεια στη συγκρότηση της «Αντεπίθεσης» μέσα στο σωματείο που θα οργανώσει και θα ανοίξει την δουλειά μας. Η καμπάνια για την υπογραφή Συλλογικής Σύμβασης πρέπει και μπορεί, να συμβάλλει στην αναζωογόνηση αυτού του χώρου. Η σταθεροποίηση και ενίσχυση όλων των Σωματείων που είμαστε, είναι απαραίτητος όρος, για να μπορέσουν να βοηθήσουν με πρωτοβουλίες τους στην ανασυγκρότηση-ανασύνθεση του εργατικού κινήματος.

Εκπαιδευτικοί. Στο χώρο αυτό η Αντεπίθεση προσέφερε πολύτιμο υλικό με τα κείμενά της και κινητοποιήθηκε για όλα τα ζητήματα του Κλάδου. Σε γενικές γραμμές αυξήθηκε η σταθερότητα των παρεμβάσεών μας αλλά και η αναγνώρισή τους. Εμφανίσαμε όμως δυσλειτουργία στην συνεννόηση και αδυναμία στην ενιαία δράση των συντρόφων αυτής της παρέμβασης. Είτε με την αμφισβήτηση των υπευθύνων αυτής της επέμβασης, είτε με την αμφισβήτηση των αποφάσεων της οργάνω-

σης και τον τρόπο που αυτές εφαρμόζονται. Είναι αλήθεια πως οι συνδικαλιστικές συγκροτήσεις που υπάρχουν σε αυτό το χώρο με το πολιτικό τυχοδιωκτισμό τους και τον εκλογικό καιροσκοπισμό τους, προωθούν ένα κλίμα αριστερής «ενωτικής συμμαχίας». Αυτό το κλίμα δεν πρέπει να μας παρασέρνει από τον βασικό μας στόχο, την οικοδόμηση της Αντεπίθεσης σαν τη μόνη πολιτική δύναμη, που μπορεί να ενώσει τους εκπαιδευτικούς σε νικηφόρους αγώνες, σε σύνδεση με το υπόλοιπο εργατικό και νεολαιίστικο κίνημα.

Πολύ σημαντική και επιτυχημένη ήταν η παρέμβασή μας για τη δημιουργία σωματείων σε WIND και VODAFONE. Σε ένα σχετικά νέο χώρο χωρίς συνδικαλιστικές εμπειρίες συμβάλλαμε καθοριστικά στην οικοδόμηση σωματείων, αγωνιστικών και δραστήριων, αποδεικνύοντας την αποτελεσματικότητα της πολιτικής μας στην πράξη. Ο συνδυασμός αυτής της προσπάθειας, με την συγκρότηση αγωνιστών γύρω από την οργάνωση και την Αντεπίθεση, ισχυροποίησε τη θέση μας και δίνει δυνατότητες για μια πιο συνολική παρουσία της Αντεπίθεσης στο χώρο των Τηλεπικοινωνιών. Η αξιοποίηση αυτών των δυνατοτήτων, η στρατολόγηση εργαζομένων στην Αντεπίθεση και την ΟΚΔΕ —και όχι η δουλειά «γενικά» μέσα σ' αυτά τα σωματεία— είναι και εξαιρετικά κρίσιμη και πρέπει να γίνει με απόλυτη προτεραιότητα, μιας και ήδη οι χώροι αυτοί δέχονται σκληρές επιθέσεις από την εργοδοσία (απολύσεις), λόγω και της οικονομικής κρίσης, αλλά και λόγω της συγκεκριμένης στοχοποίησης (μέσω ΜΜΕ, συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας κλπ.) του αυτόνομου, αγωνιστικού χαρακτήρα των σωματείων τους, που δεν ελέγχονται από την συνδικαλιστική γραφειοκρατία. Οι αγώνες και οι απεργίες αυτών των σωματείων στηρίχθηκαν σθεναρά από το σύνολο της οργάνωσης.

Επίσης η ίδρυση του Σωματείου Ελαστικά Εργαζόμενων Εκπαιδευτικών(αναπληρωτών-ωρομισθίων) στην δημόσια εκπαίδευση, ενισχύει το ρεύμα δημιουργίας νέων σωματείων. Το Σ.Ε.Α.Ε. έχει πανελλαδική εμβέλεια και μπορεί να αποτελέσει πρότυπο οργάνωσης για το χώρο των ελαστικά εργαζόμενων γενικά, αν καταφέρουμε να το οικοδομήσουμε.

Η ΟΚΔΕ είχε μια ισχυρή παρουσία όλο το προηγούμενο διάστημα σε όλες τις Πρωτοβουλίες Κοινής δράσης που αναπτύχθηκαν για όλα τα βασικά ζητήματα του κινήματος. Συνταγματική Αναθεώρηση, Ασφαλιστικό, Ευρωσύνταγμα, Καταστολή και Δημοκρατικά Δικαιώματα, Αλληλεγγύη

σε απεργιακούς αγώνες, Ακρίβεια, Πόλεμος και Ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, Κούνεβα και αγώνες εργολαβικών εργαζομένων, Εργατικές Παρεμβάσεις και Πρωτοβουλίες Σωματείων, κ.α. Η ΟΚΔΕ ειδικά στις πόλεις που έχει μεγαλύτερη δύναμη, ουσιαστικά επέβαλλε κοινή δράση σε όλα αυτά τα ζητήματα, με την πολιτική της και τις ενέργειές της. Πάρα πολλές φορές εμείς δώσαμε διέξοδο για αγωνιστικές κινητοποιήσεις για διάφορα ζητήματα. Κάθε φορά διαφορετικές δυνάμεις ανταποκρίθηκαν στις προτάσεις μας για κοινή δράση. Όμως πρέπει να σημειώσουμε πως η μεγάλη πλειονότητα των δυνάμεων που συμμετείχαν σε αυτές τις πρωτοβουλίες το έκαναν αναγκαστικά και με τυπικό τρόπο. Έτσι, καμία Πρωτοβουλία δεν είχε μακροχρόνια δράση και πολύ περισσότερο μονιμότητα. Κάποιες από αυτές π.χ. ασφαλιστικό, θα έπρεπε να μη γίνουν καθόλου, μιας και οι πολιτικές διαφωνίες αλλά και απαράδεκτες συμπεριφορές τις κατέστησαν αναποτελεσματικές και τελικά διαλύθηκαν με άσχημο τρόπο.

Η εφαρμογή της ενότητας στη δράση αγωνιστικών δυνάμεων είναι σωστή, εξασφαλίζοντας όμως βασικές προϋποθέσεις συμφωνίας στην πολιτική και στην πράξη. Αν αυτές δεν υπάρχουν είναι καλύτερο να παρεμβαίνουμε μόνοι μας ή με όσους συμφωνούν σε βασικά σημεία μαζί μας. Εξάλλου όλες αυτές οι Πρωτοβουλίες ξοδεύουν τις λιγοστές αριθμητικές μας δυνάμεις, λιγοστεύοντας τις δυνατότητες επέμβασης της οργάνωσης με το σύνολο της πολιτικής της για κάθε ζήτημα.

Η σταθερή συγκρότηση των παρατάξεων και των σωματείων, η παρουσία περισσότερων συγκροτημένων αγωνιστών από αυτά, θα μας δώσει τη δυνατότητα πιο αποτελεσματικών πρωτοβουλιών και πιο άμεσης απόκρισης σε όλα τα ζητήματα της Τάξης.

4. Επέκταση

Η οργάνωση κατάφερε τα προηγούμενα χρόνια να επεκταθεί σε Κοζάνη, Λάρισα, Ιωάννινα. Αφιερώνοντας πολύ χρόνο, διατήρησε αυτές τις επεμβάσεις, δεν κατάφερε όμως να τις ριζώσει στις πόλεις αυτές. Στα Ιωάννινα δημιουργήθηκε ένας μεγάλος κύκλος επαφών στις παρυφές της οργάνωσης, ενώ η παρουσία μας ήταν ιδιαίτερα εμφανής στην πόλη και το κίνημά της. Όμως η απειθαρχία και ασυνέπεια στην εσωτερική λειτουργία και κατ' επέκταση στη δράση της οργάνωσης, έκαναν

αδύνατη τη στρατολόγηση ικανών μελών. Η βελτίωσή μας σε αυτό το επίπεδο θα μας αποφέρει σημαντικές δυνάμεις.

Στην Κοζάνη είχαμε σημαντικό ρόλο σε όλα τα κινήματα ακόμα και με ελάχιστες δυνάμεις. Όμως είχαμε και τη χρόνια αδυναμία μας να σκαλίσουμε κάτω από την επιφάνεια του χώρου για να βρούμε νέους αγωνιστές. Πολλοί άνθρωποι μας γνώρισαν, αλλά δεν σταθεροποιήθηκαν δίπλα μας. Ωστόσο η εμπιστοσύνη που ενέπνευσε η αγωνιστική μας δράση, μας δίνει τη δυνατότητα να συνεχίσουμε αυτή την παρέμβαση, αφιερώνοντας τον απαραίτητο χρόνο.

Στη Λάρισα καταφέραμε να εμφανιστούμε. Όμως την συμμετοχή μας (μικρή ή μεγάλη) στα σημαντικότερα κινηματικά γεγονότα της πόλης, δεν τη συνδύασαμε με την παρουσίαση των πολιτικών μας απόψεων μέσω προκηρύξεων, εφημερίδας, κ.α. Η πολιτική μας γινόταν συγκεχυμένα και απροετοίμαστα. Παρ' όλα αυτά κάναμε προσπάθειες με συγκεκριμένους συναγωνιστές που δεν καρποφόρησαν. Συνεχίζουμε αυτή την προσπάθεια, που αν συνδυαστεί με προσήλωση των συντρόφων στη στρατολόγηση μελών και τη δημιουργία οργάνωσης βάσης με ότι αυτό απαιτεί, θα πάει καλά.

Επαφές σε άλλες πόλεις δεν καρποφόρησαν, ωστόσο απαιτείται η περιφερειακή διατήρηση αυτών των επαφών και πολύ περισσότερο η επέκτασή τους σε Βόλο-Πάτρα, τουλάχιστον.

Κάμπινγκ. Η οργάνωση κατάφερε να διατηρήσει σε ένα καλό πολιτικό και οργανωτικό επίπεδο το κάμπινγκ, με αυξομειώσεις όμως στον αριθμό των συμμετεχόντων. Χρειάζεται όμως πολλά ακόμη να γίνουν, που απαιτούν εργατική νοοτροπία-μεγαλύτερη αυτοοργάνωση-καλύτερη αξιοποίηση κάθε δραστηριότητας. Επίσης οι διεθνείς συμμετοχές πρέπει να είναι από μέρος μας στοχευμένες, στην κατεύθυνση πιο συγκροτημένης και συγκεκριμένης επαφής με οργανώσεις και αγωνιστές.

Ας μην ξεχνάμε ότι το κάμπινγκ είναι ο καθρέφτης της οργάνωσης για πάρα πολλές πλευρές της.

Στέκια. Στην Θεσσαλονίκη ήδη έχει επιτευχθεί η συστηματική λειτουργία του Στεκιού, με μηνιαίο πρόγραμμα πολιτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Τα στέκια πρέπει να αποτελούν πρότυπα αντιεμπορευματικής λειτουργίας, έναν ανοικτό χώρο κοινωνικοποίησης που θα προβάλει την εργατική κουλτούρα σε αντίθεση με την αστική υποκουλτούρα. Το υπάρχον στέκι πρέπει να επεκτείνει τις δραστηριότητές του και

στις άλλες πόλεις ανάλογα με τις δυνατότητες να επιχειρήσουμε δημιουργία στεκιών.

Το Μαρξιστικό σχολείο της ΟΚΔΕ προχώρησε και υλοποιήθηκε παρά τις μεγάλες δυσκολίες. Βήμα θετικό που στηρίχθηκε ειδικά από την πολύ καλή δουλειά συντρόφων-εισηγητών. Βέβαια δεν αξιοποιήθηκε όπως θα έπρεπε, ούτε από τα μέλη της οργάνωσης για την συγκρότησή τους (έλλειψη διαβάσματος και απουσίες) αλλά ούτε από επιρροές ώστε να δουν το πολιτικοideολογικό επίπεδο της οργάνωσης. Είναι αλήθεια πως πρέπει να δοθεί περισσότερο βάρος και χρόνος στο Σχολείο, μιας και αποτελεί πρώτιστη ανάγκη η ιδεολογική και πολιτική μας συγκρότηση, στο δρόμο για την ισχυροποίηση μας μέσα στο κίνημα και την κοινωνία.

Σε αυτή την κατεύθυνση συνεισφέρουν και οι εκδόσεις της οργάνωσης. Η Εργατική Πάλη βελτιώθηκε και στη μορφή και στο περιεχόμενο. Ωστόσο δεν έχει την απαραίτητη προσοχή και συνέπεια από τους αρθρογράφους, δεν αξιοποιείται αρκετά για την συγκρότηση των μελών, δεν διακινείται σύμφωνα με τις δυνατότητες που έχουμε. Αυτά πρέπει άμεσα να διορθωθούν.

Οι εκδόσεις της Εργατικής Πάλης συνεχίζονται με θετικά αποτελέσματα σε όλα τα επίπεδα. Ωστόσο, χρειάζεται καλύτερη αξιοποίησή τους για την συγκρότηση τη δική μας και άλλων αγωνιστών του εργατικού κινήματος. Η διακίνηση των βιβλίων πρέπει να προσεχθεί το ίδιο με την εφημερίδα. Η συγγραφή μπροσούρων πρέπει να καλύψει κενά παρέμβασης πχ. μαθητές.

Μεγαλύτερη φροντίδα πρέπει να δείξουμε και για την ηλεκτρονική παρουσίαση της οργάνωσης, μιας και πλέον το ίντερνετ αποτελεί σημαντικό και ευρέως χρησιμοποιούμενο εργαλείο.

5. Εσωτερική λειτουργία

Η λειτουργία της οργάνωσης και των πυρήνων της διασφαλίστηκε, με αρκετές όμως δυσκολίες που οφείλονται και στην έντονη ταξική πάλη και στην οικονομική, κοινωνική κρίση. Οφείλονται, όμως, και στην αποδοτικότητα των οργάνων της οργάνωσης και ειδικά της Κεντρικής Επιτροπής. Ασυνέπειες, απειθαρχίες και απουσίες, ασυνέχεια στη δράση, ελλιπή διακίνηση υλικού, μικρή συμμετοχή στις πολιτικές επεξεργα-

σίες και στη δράση, ασταθής παρακολούθηση των επιρροών, μη τήρηση μέτρων ασφαλείας, απρεπείς συμπεριφορές κ.λπ., εμφανίστηκαν σαν χαρακτηριστικά, λίγο ή πολύ, σε όλους τους πυρήνες και σε όλα τα όργανα. Ευθύνη για την εξάλειψη αυτών των συμπτωμάτων έχουν κυρίως τα μέλη της Κ.Ε. και όλοι οι παλιοί σύντροφοι. Είναι όμως φανερό πως πολλά από αυτά τα προβλήματα προέκυψαν από την ασυνέπεια σε διάφορα επίπεδα μελών της Κ.Ε. Με αυτή την έννοια ήταν πολύ δύσκολη η συνολική βελτίωση της Οργάνωσης.

Αναγκαστική συνθήκη για την πρόοδο της οργάνωσης, είναι η βελτίωση της Κ.Ε. σε όλα τα επίπεδα. Στη διασφάλιση της θεωρητικής και πολιτικής κατάρτισης, στη διασφάλιση της συνειδητής πειθαρχίας και συμμετοχής, στη διασφάλιση της δράσης κάθε συντρόφου στις επεμβάσεις μας, στη διασφάλιση της ικανής και σύμφωνα με τις αποφάσεις μας αντιπροσώπευση της οργάνωσης σε όλα τα επίπεδα και τέλος —αλλά καθοριστικό σε σημασία— στην φροντίδα για την καλλιέργεια μιας προλεταριακής νοοτροπίας και ηθικής. Η Κ.Ε. πρέπει να φροντίζει την όσο δυνατόν μεγαλύτερη συνοχή και ομογενοποίηση της οργάνωσης σε όλα τα παραπάνω επίπεδα, που θα προέρθει και από την εξασφάλιση της ισότιμης κατανομής ευθυνών μεταξύ των συντρόφων και την άνοδο του επιπέδου δραστηριοποίησης όλων των συντρόφων. Συμπεριφορές αδιαφορίας, μη αλληλεγγύης, έλλειψης διάθεσης και διαθεσιμότητας, υποχώρησης σε αστικές συμπεριφορές, δεν μπορούν να γίνουν ανεκτές, αφού οδηγούν την οργάνωση σε απραξία και γκρίνια.

Ελλείψεις της Κ.Ε., που σε ένα βαθμό υπερτονιστήκαν με τον πολιτικό δρόμο που πήρε ένας εξ αυτής, δεν επέτρεψαν τη μεγαλύτερη διεύρυνση της οργάνωσης. Δεν επέτρεψαν επίσης την ακόμα πιο συνεκτική αντιπροσώπευσή μας σε πολιτικές συμμαχίες, όπως η ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Από την άλλη, όμως θα πρέπει να τονίσουμε ότι η Κ.Ε., έδωσε μεγάλη ενέργεια σε όλες τις πλευρές της οργάνωσης. Ήταν μπροστά σε κάθε πολιτικό ή οργανωτικό ζήτημα που είχε να λύσει η οργάνωση μέσα στο κίνημα, αλλά και στήριξε υποδειγματικά την πολιτική και οργανωτική παρουσία της ΟΚΔΕ παντού. Με αυτή την έννοια και μην ξεχνώντας τις αδυναμίες, ελλείψεις και λάθη αυτής της Κ.Ε., πρέπει να πούμε πως και τα μέλη της οργάνωσης πέρα από τη δίκαιη κριτική, πρέπει να δείχνουν μεγαλύτερο σεβασμό, εμπιστοσύνη, πειθαρχία, στην Κ.Ε. που εκλέγουμε.

Οι πυρήνες της οργάνωσης πρέπει να οργανώσουν τη λειτουργία

τους ώστε να είναι δυνατή η στρατολόγηση και η εύκολη/αποτελεσματική προσαρμογή νέων συντρόφων στους πυρήνες. Αυτό απαιτεί αυστηρή πειθαρχία στο χρόνο, τις αποφάσεις, και τις δουλειές της οργάνωσης και συμμετοχή όλων των συντρόφων. Η λειτουργία κάθε πυρήνα πρέπει να στηρίζεται στις εξής βασικές αρχές: Πολιτική συζήτηση, συγκεκριμένες αποφάσεις επέμβασης, ενότητα στη δράση για την υλοποίησή τους.

Βασική φροντίδα, ειδικά στην εποχή μας, πρέπει να είναι τα οικονομικά της οργάνωσης. Είναι απαραίτητη η εξασφάλιση εισφορών για την οργάνωση από μεγαλύτερο φάσμα συναγωνιστών, συναδέλφων, επιρροών. Είναι απαραίτητη η μεγαλύτερη φροντίδα για τα οικονομικά μας από όλα τα μέλη. Με την ανιδιοτελή μας προσφορά και την αυστηρή τήρηση της ισοτιμίας στην οικονομική συνεισφορά όλων των μελών και με τη δουλειά στις καμπάνιες οικονομικής ενίσχυσης και με την διακίνηση των υλικών μας. Η οικονομική στήριξη της οργάνωσης δίνει δυνατότητες για επαγγελματική ή ημιεπαγγελματική κομματική εργασία. Αυτή, την προηγούμενη περίοδο βοήθησε την επέκταση και παρουσία της οργάνωσης και καλό θα είναι να συνεχιστεί και να διευρυνθεί, πάντοτε με μέτρο και ανάλογα με το μέγεθος της οργάνωσης. Χωρίς όμως αυταπάτες πως αυτή μπορεί να λύσει από μόνη της προβλήματα ή να κλύψει αδυναμίες.

Είναι πασιφανές πως η κοινωνική διάλυση και οι μικροαστικές επιρροές επηρεάζουν την εργατική τάξη. Έτσι με μια ευκολία (ή και από σκληρή ανάγκη) καταφεύγει σε ατομικές λύσεις, στην «συναλλαγή» και στην «εγκατάλειψη» κατακτήσεων — για μια δουλειά ή για οποιαδήποτε άλλη ανάγκη. Κανένα μέλος μας δεν μπορεί να έχει τέτοιες συμπεριφορές (Στρατός, Εργασιακούς Χώρους κ.λπ.) μιας και σκοπός μας είναι να ξεριζώσουμε αυτές τις λογικές μέσα από την εργατική τάξη. Το ίδιο ισχύει και για άλλες συμπεριφορές (ναρκωτικά, εμπορευματοποίηση, πολιτιστική ένδεια, καταστροφή ελεύθερου χρόνου) που πρέπει άμεσα να στηλιτεύονται και να αλλάζουν. και όχι να θεωρούνται «ατομική υπόθεση», πράγμα που αποτελεί μια μικροαστική προσέγγιση, αποσυνθετική και επικίνδυνη.

Κάθε σύντροφος πρέπει να επιδείξει μεγαλύτερη φροντίδα, τόσο στην θεωρητική του κατάρτιση, στην παρακολούθηση της πολιτικής επικαιρότητας και του εθνικού και διεθνούς εργατικού κινήματος, όσο και στην ενεργή παρουσία της οργάνωσης σε όλους τους χώρους και τα γεγονότα. Η ψαλίδα που υπάρχει σε αυτές τις δραστηριότητες ανάμεσα

στα μέλη μας, πρέπει να κλείσει, προς τα πάνω, προς τη συνολική άνοδο της πολύπλευρης δραστηριότητας όλων μας.

Για την υλοποίηση αυτής της προοπτικής καθοριστικό ρόλο παίζει η σοβαρή δουλειά και η επέμβαση σε μαζικούς χώρους. Οι δραστηριότητες της οργάνωσης για να γίνονται με σωστό και αποτελεσματικό τρόπο, απαιτούν εργασία. Εργασία με συγκέντρωση, σοβαρότητα, παραγωγικότητα σε όλα τα επίπεδα. Χωρίς αυτά οι δραστηριότητές μας σκορπώνε και αμφισβητούνται λόγω του ερασιτεχνισμού τους.

Για να είναι λοιπόν επιτυχημένη η επέμβασή μας χρειάζεται σοβαρή δουλειά (οι εργαζόμενοι ίσως το καταλαβαίνουν καλύτερα και πρέπει να το μεταδίδουν στους νέους) και αυτό απαιτεί χρόνο. Χρόνο για να σκεφτείς, να συζητήσεις, να οργανώσεις τη δράση, να την πραγματοποιήσεις. Σε αυτό το βασικό πρόβλημα της σύγχρονης ζωής η οργάνωση πρέπει να απαντήσει, δίνοντας χρόνο στους αγώνες, χρόνο στην καθημερινή πολιτική, χρόνο στους νέους αγωνιστές και το κίνημα. Απαιτείται αυστηρός προγραμματισμός του προσωπικού μας χρόνου και των υποχρεώσεών μας, με στόχο την απελευθέρωση πολιτικού χρόνου από όλους μας. Κάθε άλλη δουλειά μας πρέπει να περιοριστεί προς όφελος της πολιτικής, της οργάνωσης, του κινήματος. Αυτό σε συνδυασμό με την συνειδητή κατεύθυνσή μας σε μαζικούς εργατικούς χώρους. Έτσι παλεύουμε για τη ζωή μας και την εργατική τάξη, έτσι ζούμε και εμείς.

Σε όλες αυτές τις αλλαγές στη νοοτροπία και την καθημερινή μας ζωή πρέπει να πρωτοστατήσουν όλοι οι σύντροφοι, παλιοί και νέοι. Θέματα ή προβλήματα που αφορούν την νοοτροπία, συμπεριφορά, καθημερινή ζωή, αξιοποίηση του χρόνου μας, διαθεσιμότητες κτλ, πρέπει να αντιμετωπίζονται άμεσα και ισορροπημένα. Στις διαδικασίες και όργανα της οργάνωσης, στα πλαίσια της συντροφικότητας, της επαναστατικής διαπαιδαγώγησης, της ανάγκης στράτευσης σε όποιο βαθμό ή επίπεδο στο κοινό στόχο της οικοδόμησης της οργάνωσης. Στόχος που προϋποθέτει και οδηγεί στην αξιοποίηση κάθε διάθεσης και διαθεσιμότητας από την μία, και από την άλλη στην συνεχή προσπάθεια για καλλιέργεια και αύξηση των διαθεσιμοτήτων.

Σημαντική ανάσα για την οργάνωση θα δώσει η συστηματοποίηση της δουλειάς μας από τα Γραφεία των παρατάξεων. Αυτή η δουλειά είναι προϋπόθεση για τη σταθεροποίηση και την αυτόνομη λειτουργία των παρατάξεων. Αυτό θα διευκολύνει την πολιτική και ιδεολογική συγκρότηση της οργάνωσης, αφήνοντας χρόνο για συζήτηση, εκδόσεις, κ.λπ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Δ.Ε.

Την προηγούμενη περίοδο προσπαθήσαμε να εφαρμόσουμε τις αποφάσεις μας για ενότητα μέσα στους αγώνες – ενότητα των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων – οικοδόμηση της ΟΚΔΕ.

Όλες μας οι εμπειρίες ανέδειξαν πως είναι πολύ δύσκολη έως αδύνατη η μετατροπή πολιτικών αχταρμάδων σε μάχιμες συνεργασίες δράσης ή σε πολιτικά μέτωπα που να βοηθούν την ανασυγκρότηση-ανασύνθεση του εργατικού κινήματος. Εκτός από τις δυνάμεις που μετατοπίστηκαν σε ρεφορμιστικά πλαίσια εθνικά και διεθνώς και με τις υπόλοιπες δυνάμεις υπάρχουν σημαντικές αντιθέσεις στην ανάλυση, πολιτική και ιδεολογία, τις τακτικές και τα μέσα με τα οποία παρεμβαίνουμε στην εργατική τάξη. Με αυτή την έννοια είχαμε τονίσει και στην τελευταία συνδιάσκεψη πως είναι απαραίτητη και πρώτιστη ανάγκη η ενίσχυση της Οργάνωσης και των παρατάξεών της, για να μπορούν να διαμορφώσουν μια ουσιαστική πολιτική και πρακτική ενότητα δυνάμεων. Αυτός ο όρος είχε παραμεληθεί στη δράση μας στο Φόρουμ, παραμελείται στα κινήματα, παραμελείται στις πολιτικές συμμαχίες. Δεν υπάρχουν καλοπροαίρετες και ειλικρινείς συμφωνίες, ούτε στην ρεφορμιστική ούτε στην επαναστατική αριστερά, ούτε στην πολιτική γενικότερα. Αυτό που καθορίζει τις καταστάσεις είναι οι συσχετισμοί. Αυτοί χτίζονται οικοδομώντας τις παρεμβάσεις μας και την ίδια την οργάνωση. Χωρίς συσχετισμούς οι καλές πολιτικές θέσεις είναι μετέωρα βήματα. Απ' όλες τις δυνάμεις της ρεφορμιστικής και αντικαπιταλιστικής αριστεράς, η ΟΚΔΕ βαλλόταν πάντα, λόγω της διαφορετικής της ιδεολογικής και πολιτικής ιστορίας και συγκρότησης, της ανεξάρτητης πορείας της στο ταξικό κίνημα, της συνεπούς κριτικής της στα πολιτικά λάθη όλων, της πρακτικής της δράσης με την πολιτική της μέσα στο κίνημα. Η προσπάθεια περιορισμού της σημασίας της ΟΚΔΕ, τη στιγμή που ολοφάνερα και με διαφορά είναι από τις σημαντικότερες οργανώσεις σε θεωρητική και πρακτική συνεισφορά μέσα στην ίδια την εργατική τάξη, δεν μπορεί να γίνεται ανεκτή. Πολύ περισσότερο να γίνεται αποδεκτή όπως ζήτησαν ορισμένοι σύντροφοι στο θέμα της ΑΝΤΑΡΣΥΑ.

Η υποχώρηση από τις βασικές πολιτικές και ιδεολογικές θέσεις και

την εργατική κουλτούρα της οργάνωσης, οδηγεί στον υποβιβασμό της θέσης της μέσα στο κίνημα, υπονομεύει την πολιτική της φερεγγυότητα και την αδυνατίζει, σε βάρος των συμφερόντων του εργατικού κινήματος.

Δεν υπάρχει θέμα αντίθεσης ανάμεσα στην αυτοδύναμη ανάπτυξη που ήταν απόφασή μας και τη συνεργασία με τις αντικαπιταλιστικές δυνάμεις που ήταν επίσης απόφασή μας. Αν κάποια απ' τις διαλεκτικά συνδεδεμένες αυτές αποφάσεις δεν τηρήθηκε και δεν φροντίστηκε αρκετά, ήταν η πρώτη. Αν κάποια φροντίσαμε ιδιαίτερα, πολλές φορές καταβάλλοντας πολλές δυνάμεις, ήταν η δεύτερη — σε βάρος της πρώτης. Αυτό πρέπει να αλλάξει. Να δώσουμε κύριο βάρος στην οικοδόμηση της οργάνωσης μέσω της αυτόνομης δράσης της, ως απαραίτητο όρο για την αποφασιστική συμβολή μας στην δημιουργία αντικαπιταλιστικής τάσης και επαναστατικής ηγεσίας για την εργατική τάξη και να προωθήσουμε την ενότητα των αντικαπιταλιστικών δυνάμεων στο βαθμό που αποδεικνύεται χρήσιμη για το κίνημα.

Ήδη αντιμετωπίζουμε τις συνέπειες της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής, πολιτιστικής, οικολογικής κρίσης που προκαλεί η δομική κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού ιμπεριαλιστικού συστήματος.

Η συνείδηση της εργατικής τάξης κινείται με μπρος και πίσω, αναζητώντας τρόπους επιβίωσης. Οι πολιτικές δυνάμεις του συστήματος βυθίζονται στη διαφθορά και την αφερεγγυότητα. Οι ρεφορμιστές κάθε τάσης κολακεύουν τα αντισυστημικά χαρακτηριστικά των κινήματων αλλά ταυτόχρονα «χώνονται» βαθύτερα στην αγκαλιά του αστικού κράτους και της αστικής δημοκρατίας. Η πλειοψηφία της αντικαπιταλιστικής αριστεράς είτε εποφθαλμιά την κάλυψη του κενού της σοσιαλδημοκρατίας, είτε προχωρά σε ακραίες, ακατανόητες τακτικές μεταξύ υπεραριστερισμού ή προσκόλλησης σε αστικοποιημένες, γραφειοκρατικές δομές και λογικές. Αυτά αναδείχτηκαν σε όλα τα βασικά θέματα μάχης του εργατικού κινήματος – εκπαίδευση - ασφαλιστικό, αλλά και σε κάθε άλλο αγώνα (ωρομίσθιοι, εργολαβικοί κ.λπ.).

Οι αντιφάσεις των πολιτικών δυνάμεων, θα φέρουν πολύ μεγάλες ανακατατάξεις. Και όλα δείχνουν ότι αυτές έχουν ήδη ξεκινήσει (π.χ. διασπάσεις οργάνωσης ή απόσχιση κομματιών τους, αλλά και μια εντεινόμενη αποσύνθεση στη δυνατότητα ενοποίησης του «χώρου» έστω και πάνω σε στοιχειώδεις πρωτοβουλίες, μια «αφύσικη» προσέγγιση ορισμένων οργάνωσης σε εντελώς κινηματίστικη και αδιέξοδη βάση με

κομμάτια του αναρχικού/αντιεξουσιαστικού χώρου κ.λπ.). Αυτές οι ανακατατάξεις θα είναι πολύ μεγαλύτερες από αυτές που ήδη γνωρίσαμε. Η σκλήρυνση της ταξικής πάλης δοκιμάζει σκληρά όλα τα προτεινόμενα σχέδια και τακτικές, τις πολιτικές και ιδεολογικές βάσεις όλων των οργανώσεων και κομμάτων.

Σκοπός μας είναι να γίνουμε καταλύτης αυτών των εξελίξεων και να συσπειρώσουμε αγωνιστές νέους και παλιούς στις επεμβάσεις μας και στην ίδια την οργάνωση. Να μην μένουμε σε μια γενική αναφορά αιτημάτων ή σε οργανωτίστικη διαφοροποίηση από την γραφειοκρατία, αλλά να οργανώνουμε εμείς τμήματα της εργατικής τάξης (ιδίως τα πιο αδύναμα). Να αποτελέσουμε παράδειγμα για όλη την επαναστατική αριστερά, κάτι που σε διάφορες περιπτώσεις ήδη κάνουμε. Για να συμβεί αυτό πρέπει η ΟΚΔΕ να προχωρήσει με γοργά βήματα στην οικοδόμησή της ως κομμουνιστικής, επαναστατικής, οργάνωσης. Με στέρεα ταξική συνείδηση και εργατική νοοτροπία, με απαρέγκλιτη αφοσίωση στις ιδεολογικές και πολιτικές μας βάσεις, με σθεναρή συμμετοχή σε κάθε αγώνα και κάθε ζήτημα της εργατικής τάξης, με αλληλεγγύη και μαχητικότητα, με την επίμονη εφαρμογή του σχεδίου μας για την ανασυγκρότηση, ανασύνθεση του εργατικού κινήματος και της επαναστατικής του πτέρυγας, με τη σύνδεση κάθε διεθνούς αγώνα και εμπειρίας με το εθνικό μας κίνημα, με την οικοδόμηση μιας επαναστατικής οργάνωσης που θα αγκαλιάζει πρωτοπόρους αγωνιστές σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι απαραίτητα και θα κρίνονται στην πράξη κάθε μέρα, σε κάθε κίνημα, σε κάθε απεργία, σε κάθε Δεκέμβρη, απ' την εργατική τάξη, τη νεολαία και τα πιο πρωτοπόρα στοιχεία τους. Και όχι μόνο αυτά αλλά και οι διέξοδοι που θα δίνουμε, με κόκκινο χρώμα, στα καπιταλιστικά αδιέξοδα στον πολιτισμό, την κουλτούρα, την κοινωνικοποίηση, τις προσωπικές συμπεριφορές. Να είμαστε πρότυπο αντιεμπορευματικής λειτουργίας, αυτοοργάνωσης, αλληλοβοήθειας και αλληλεγγύης.

Ισχυρή οργάνωση με δυνατές παρατάξεις, με θεωρητική ιδεολογική αυτάρκεια, επαγγελματισμό στη δουλειά και πειθαρχία στη δράση, είναι η απάντηση στην κρίση του εργατικού κινήματος, για να ισχυροποιήσουμε συμμαχίες που θα γίνουν πόλος αναφοράς για την ελληνική εργατική τάξη. Αυτή η ενδυνάμωση θα μας δώσει και το απαραίτητο βάρος και δυνατότητες, για τη διεθνή μας παρέμβαση στο δρόμο σωτηρίας/οικοδόμησης της 4^{ης} Διεθνούς.

Την τελευταία τριετία η οργάνωση είχε πλούσια δράση και πολλές εμπειρίες από σημαντικούς αγώνες και παρεμβάσεις. Ήταν από τις πιο σημαντικές περιόδους στην πρόσφατη ιστορία της οργάνωσης. Η ΟΚΔΕ αποτέλεσε σημαντική συνιστώσα των πολιτικών εξελίξεων στην επαναστατική αριστερά, με την ποιότητα των πολιτικών της αναλύσεων και των προτάσεών της για την ανάπτυξη του κινήματος, με την ανυποχώρητη στάση της στην προώθηση του επαναστατικού μαρξισμού. Καθοριστική ήταν η συνεισφορά μας ακόμα και στα κείμενα και την πρακτική της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αλλά και σε όλες τις ζυμώσεις που προηγήθηκαν. Πολύ περισσότερο στην έμπρακτη επέμβασή μας για την υπεράσπιση των εργατικών συμφερόντων σε ολόενα και περισσότερους χώρους. Όμως η σημαντική μας δραστηριότητα δεν συνοδεύτηκε από αριθμητική ανάπτυξη. Πέρα από τις δυσκολίες και αντιφάσεις της συνείδησης των εργαζομένων και της νεολαίας, πέρα από τις αντικειμενικές δυσκολίες μαζικοποίησης μιας επαναστατικής οργάνωσης, εμφανίζουμε μεγάλη αδυναμία στην οργανωτική κεφαλαιοποίηση της δουλειάς που κάνουμε. Εκτός από αιτίες που αναφέρονται ήδη στο κείμενο, πρέπει να επισημάνουμε τα εξής: χρειάζεται σταθερή παρουσίαση της πολιτικής μας σε όλα τα επίπεδα (κινητοποιήσεις, κινήματα, συνδικαλιστικές παρεμβάσεις, επεμβάσεις σε γειτονίες, καμπάνιες της οργάνωσης), αξιοποιώντας όλα τα εργαλεία μας (εφημερίδα, κείμενα, βιβλία). Στόχος είναι η επαφή όλο και μεγαλύτερων τμημάτων εργαζομένων-νεολαίων με την πολιτική μας, ώστε να έχουμε ένα αρκετά μεγάλο πολιτικό περίγυρο. Από αυτόν θα αντλούμε τους πιο συνειδητοποιημένους και συνεπείς αγωνιστές για την οργάνωση. Για να στρατολογήσουμε πρωτοπόρους αγωνιστές και πολύ περισσότερο εργάτες, πρέπει να αφιερώνουμε πολύ περισσότερο χρόνο και φροντίδα στην κοινωνικοποίηση/πολιτικοποίησή τους. Είναι δεδομένο πως τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στο κείμενο(ανυποχώρητη πολιτική, σταθερότητα, πειθαρχία κ.τ.λ.) είναι απαραίτητα για να πείσουμε και να οργανώσουμε εργαζόμενους. Χωρίς αυτούς, η οργάνωση ούτε θα ριζώνει στην τάξη, ούτε θα μπορεί να σταθεροποιεί ταξικά τους φοιτητές/διανοούμενους. Περισσότερο από ποτέ σε αυτή την προσπάθεια θα κριθούμε και από το ταξικό και ηθικό ανάστημά μας, δηλ. από την ικανότητά μας να είμαστε πρωτοπόροι αγωνιστές δίπλα στους ταπεινωμένους και καταφρονημένους της καπιταλιστικής κοινωνίας, σε κάθε γωνιά του κόσμου. Όχι στα λόγια αλλά στην πράξη.

ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ 4ης ΔΙΕΘΝΟΥΣ

Η δομική κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και το παγκόσμιο εργατικό κίνημα

Η σημερινή κρίση δεν είναι απλά μια συγκυριακή οικονομική κρίση ή μια καθαρά οικονομική κρίση. Αποτελεί μια δομική κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος με μια διπλή έννοια: α) αφενός μια κρίση οικονομική, πολιτική, κοινωνική, πολιτιστική και οικολογική και β) μια όξυνση των ανισορροπιών και των αδιεξόδων του καπιταλιστικού συστήματος:

α) η αποτυχία των νεοφιλελεύθερων πολιτικών παρ' όλες τις μεγάλες πληγές ή καταστροφές που έχουν προκαλέσει στους εργαζόμενους και στις λαϊκές μάζες του πλανήτη. Η αποτυχία της παγκοσμιοποίησης που παρά τις αρχικές ελπίδες για τους ιμπεριαλιστές τείνει να γίνει μπουμέραγκ γι' αυτούς. Η αποτυχία της Νέας Τάξης Πραγμάτων που στην ουσία έχει βαλτώσει ή ακόμα και σε ορισμένες περιπτώσεις έχει αντιστραφεί, ενώ τα μέχρι τώρα οφέλη της δεν ήταν σημαντικά.

β) η τεράστια γιγάντωση της πίστης, των χρεών, της κερδοσκοπίας και της εικονικής οικονομίας που έχουν μετατραπεί σε βασικό και αναπόσπαστο παράγοντα αναπαραγωγής της καπιταλιστικής οικονομίας και την ίδια στιγμή απειλούν να την τινάξουν στον αέρα σε περίπτωση που επιχειρηθεί η εξυγίανσή της με τον κλασικό τρόπο.

γ) η εμφάνιση των λεγόμενων χωρών BRIC (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα) αλλά και των άλλων νεοαναδυόμενων χωρών που αλλάζουν άρδην τον παγκόσμιο χάρτη και την παγκόσμια καπιταλιστική ιεραρχία. Η ανάδειξη αυτών των χωρών επισκιάζει πλέον τον παραδοσιακό ενδοϊμπεριαλιστικό ανταγωνισμό, τείνει να ανατρέψει (αν δεν την έχει

ανατρέψει) για πρώτη φορά την παγκόσμια καπιταλιστική οικονομική ιεραρχία μεταξύ ιμπεριαλιστικών και εξαρτημένων χωρών και κάνει πολύ πιο πολύπλοκη, σύνθετη και συνεπώς αδύνατη την λύση της κρίσης της παγκόσμιας αστικής ηγεσίας.

δ) η εμφάνιση μιας πρωτοφανούς οικολογικής κρίσης που όχι μόνο έχει πλέον ορατές και δραματικές επιπτώσεις αλλά και αποτελεί πλέον και μια απειλή για την ύπαρξη της ανθρωπότητας.

Η προσμονή μιας λύσης της κρίσης με καθαρά οικονομικούς τρόπους είναι μια ουτοπία. Εξίσου ουτοπία είναι και μια επιστροφή σε κείσσιανές πολιτικές. Όχι γιατί εδώ ή εκεί δεν θα επιχειρηθούν κάποιες ρυθμίσεις αλλά γιατί αφενός τα χρέη είναι τεράστια και αφετέρου (με δεδομένο τον άνευ προηγουμένου παγκόσμιο καταμερισμό της εργασίας και την διεθνοποίηση του κεφαλαίου) γιατί μια κείσσιανή πολιτική μπορεί να εφαρμοστεί ολοκληρωτικά μόνο σε διεθνές επίπεδο πράγμα αδύνατο με τον σημερινό ενδοκαπιταλιστικό συσχετισμό δυνάμεων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Αντιθέτως αυτό το οποίο πρέπει να αναμένεται είναι ένα βίαιο ξεκαθάρισμα αυτού του κουβαριού αντιφάσεων του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος:

α) μια ακόμη αγριότερη επίθεση στους μισθούς, στις εργασιακές σχέσεις κ.α., και ιδιαίτερα στους τομείς της παιδείας, της υγείας και της ασφάλισης, μια που η σημερινή οικονομική κρίση έχει πάρει και την μορφή μιας πρωτοφανούς δημοσιονομικής κρίσης.

β) μια σαρωτική επίθεση στα δημοκρατικά, πολιτικά, συνδικαλιστικά δικαιώματα και ατομικές ελευθερίες του εργατικού και λαϊκού κινήματος, μια όξυνση των ρατσιστικών, εθνικιστικών πολιτικών κι ακόμη την εμφάνιση φασιστικών πολιτικών.

γ) μια αύξηση των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και μια προετοιμασία για έναν γενικευμένο παγκόσμιο πόλεμο.

Συνοψίζοντας, ο αγώνας μεταξύ της παγκόσμιας μπουρζουαζίας και του εργατικού κινήματος για το ποιος θα επιβάλλει την λύση του στην κρίση του καπιταλιστικού συστήματος εισέρχεται σε μια κρίσιμη καμπή.

Η συνείδηση της εργατικής τάξης εξακολουθεί να είναι αντιφατική και ρευστή γιατί αφενός καθορίζεται από την βαθιά και περίπλοκη κρίση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος και την κρίση των ίδιων των πολιτικών εκπροσώπων του και αφετέρου από την

κρίση του εργατικού κινήματος σαν αποτέλεσμα της ιστορικής και όχι μόνο χρεοκοπίας της σοσιαλδημοκρατίας, του σταλινισμού, της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας αλλά και των αδυναμιών ή ακόμη και των εκφυλιστικών φαινομένων που εμφανίζει η άκρα και επαναστατική αριστερά.

Είναι σίγουρο ότι η βαθιά κρίση του καπιταλιστικού συστήματος θα πολλαπλασιάσει τις αντιστάσεις και θα γεννήσει νέους μεγάλους αγώνες, εξεγέρσεις και επαναστατικά γεγονότα. Είναι όμως εξίσου σίγουρο ότι χωρίς μια επαναστατική ηγεσία που να μπορεί να ηγηθεί αυτών των αγώνων δεν θα έχουμε μια ουσιαστική αλλαγή στην συμπεριφορά της εργατικής τάξης και πολύ περισσότερο την επιτυχή έκβαση της σοσιαλιστικής επανάστασης.

Η συνείδηση της εργατικής τάξης θα κινείται σαν εκκρεμές ανάμεσα αφενός στην απόρριψη της υπάρχουσας κατάστασης, στην αντίσταση και στην εξέγερση και αφετέρου στην παθητικότητα, την αδιαφορία, την γκρίνια, την παραίτηση. Για να αλλάξει αυτή η κατάσταση χρειάζεται μια επαναστατική ηγεσία που να μπορεί να συγκεκριμενοποιεί, να μορφοποιεί και να ενοποιεί την αναζήτηση για κάτι ριζικά διαφορετικό και καινούριο.

Η αναγκαιότητα για την αναγέννηση της 4ης Διεθνούς

Η 4η Διεθνής, όπως και οι προηγούμενες Διεθνείς, αποτελεί την πολιτική και οργανωτική έκφραση του διεθνισμού που είναι μια αναγκαία στρατηγική του προλεταριάτου και αναπόσπαστο και βασικό τμήμα του επαναστατικού προγράμματος.

Στην εποχή του Μαρξ και του Έγκελς ο διεθνισμός αντανakλούσε την δημιουργία μιας πρώτης παγκόσμιας αγοράς εμπορευμάτων και στηριζόταν στις κοινές συνθήκες εκμετάλλευσης των εργατών και στην ανάγκη αντιμετώπισης των συμμαχιών των διαφόρων αστικών τάξεων ενάντια σε αστικοδημοκρατικές ή εργατικές εξεγέρσεις και επαναστάσεις.

Στην εποχή του ιμπεριαλισμού η σημασία του διεθνισμού αναβαθμίστηκε ποιοτικά μια που ο ιμπεριαλισμός δημιούργησε έναν διεθνή καταμερισμό εργασίας και ενοποίησε την παγκόσμια οικονομία σε ένα ενιαίο οργανικό σύνολο που πάνω του κυριαρχεί ο νόμος της άνισης και

συνδυασμένης ανάπτυξης. Οι πολιτικές συνέπειες αυτής της εξέλιξης ήταν πολλές: η ανάγκη υπεράσπισης των αποικιακών επαναστάσεων από τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις, η ανάγκη υποβοήθησης σοσιαλιστικών επαναστάσεων σε καθυστερημένες χώρες, η αντιμετώπιση των ενδοϊμπεριαλιστικών πολέμων μέχρι και το γεγονός ότι ο σοσιαλισμός δεν μπορεί να επιτευχθεί σε μια μόνη χώρα αλλά μόνο παγκόσμια (πράγμα που αναδεικνύει στον ύψιστο βαθμό τον κοινό στόχο των εργατών σε ιμπεριαλιστικές και καθυστερημένες χώρες).

Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και την ραγδαία ανάπτυξη των πολυεθνικών προστέθηκε και μια άλλη διάσταση του διεθνισμού δηλαδή η ανάγκη της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων στις πολυεθνικές γιατί για να είναι δυνατή η νίκη τους ακόμη και σε οικονομικούς αγώνες αυτοί θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν σε όλα ή τουλάχιστον στα περισσότερα εργοστάσια της πολυεθνικής. Είναι προφανές ότι η καθυστέρηση της οργάνωσης της εργατικής τάξης στην βάση αυτής της διάστασης του διεθνισμού απέναντι στην διεθνοποίηση του κεφαλαίου, βαραίνει ιδιαίτερα στις μέρες μας.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης ο διεθνισμός αποκτά μια πολύ πιο καίρια σημασία γιατί αντανακλά: την γενίκευση και την παραπέρα γιγάντωση των πολυεθνικών, την άνευ προηγουμένου ανάπτυξη του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας, την δημιουργία πολλών διεθνών οργανώσεων του κεφαλαίου (Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Παγκόσμια Τράπεζα, Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, κ.α.), την δημιουργία διαφόρων ολοκληρώσεων (π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση, NAFTA, κ.λπ.), την εφαρμογή των πολιτικών της Παγκοσμιοποίησης και της Νέας Τάξης Πραγμάτων για την αντιμετώπιση της κρίσης, την εφαρμογή ουσιαστικά μιας κοινής πολιτικής αντιμετώπισης της κρίσης σε όλες τις χώρες (δηλαδή του νεοφιλελευθερισμού), κ.α. Αυτές οι εξελίξεις μαζί με την υποχώρηση/διάλυση του ρεφορμισμού που διαιρούσε το παγκόσμιο εργατικό κίνημα, αποτελούν το αντικειμενικό υπόβαθρο για την εμφάνιση ενός ποιοτικά νέου διεθνισμού κατά την τελευταία δεκαετία. Έτσι δεν έχουμε απλώς κινήματα αλληλεγγύης σε κοινωνικές ή δημοκρατικές επαναστάσεις, όπως στο παρελθόν, αλλά την εμφάνιση ενός νέου, και αναγκαστικά διεθνούς, κινήματος.

Στην σημερινή συγκυρία ο ρόλος της Διεθνούς γίνεται πλέον καθοριστικός για την επιβίωση της ανθρωπότητας αρκεί να αντιληφθούμε την όξυνση των νεοφιλελεύθερων πολιτικών, την ανάπτυξη της ξενοφοβίας

και του ρατσισμού, την ανάγκη περαιτέρω εκμετάλλευσης των καθυστερημένων χωρών (μιας εκμετάλλευσης που οδηγεί σε πραγματικές γενοκτονίες και καταστροφές), τον επικείμενο πολλαπλασιασμό των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων, τον ορατό πλέον κίνδυνο ενός παγκόσμιου πολέμου την τεράστια οικολογική και διατροφική κρίση.

Από την άλλη, ο ρόλος της Διεθνούς γίνεται καθοριστικός και για την ανασύνθεση/ανασυγκρότηση του παγκόσμιου εργατικού κινήματος αλλά και των διαφόρων «εθνικών» εργατικών κινήματων λόγω:

α) του σύνθετου, πολύπλοκου και αντιφατικού τρόπου που κινείται η συνείδηση και η συμπεριφορά της εργατικής τάξης. Ο κίνδυνος να υιοθετήσει κανείς «υποκειμενίστικες» και «στιγμαϊές» αντιλήψεις είναι ίσως μεγαλύτερος από ποτέ.

β) η ρήξη που έχει εμφανιστεί στις παραδόσεις του εργατικού κινήματος, που κάνει επώδυνη, επικίνδυνη και ιδιαίτερα δύσκολη την επανασύνδεση.

γ) το τιτάνιο έργο που απαιτείται για την θεωρητική και πολιτική ανάλυση των αλλαγών που έχουν εμφανιστεί στο ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα, στις τάξεις, στην πρωτοπορία, κ.α.

δ) την ανάγκη διεθνούς οργάνωσης ενός από την φύση του διεθνούς κινήματος.

ε) την επείγουσα ανάγκη για την όσο το δυνατόν πιο γρήγορη οικοδόμηση «εθνικών» ηγεσιών.

Ποτέ άλλοτε στην ιστορία δεν είχε αποκτήσει το πλήρες νόημά του ο χαρακτηρισμός της Διεθνούς ως «παγκόσμιο κόμμα της σοσιαλιστικής επανάστασης». Συνεπώς κάθε επαναστάτης είναι αναγκασμένος να οικοδομεί ταυτόχρονα με το επαναστατικό κόμμα στην χώρα του και την Διεθνή, ως απαραίτητα εργαλεία για την σοσιαλιστική επανάσταση και την οικοδόμηση του σοσιαλισμού.

Ο εκφυλισμός της ηγεσίας της Ενιαίας Γραμματείας

Ο εκφυλισμός της ηγεσίας της **Ενιαίας Γραμματείας** δεν ήταν στιγμιαίος και αναμφίβολα έχει πολλές αντικειμενικές και υποκειμενικές αιτίες που έχουν αναφερθεί και σε παλαιότερα κείμενά μας. Συνοπτικά ο εκφυλισμός οφείλεται:

α) στην υποτίμηση και υποβάθμιση της σημασίας της κρίσης του κα-

πιταλιστικού συστήματος. Ακόμη και σήμερα οι αναλύσεις της παραμένουν γενικόλογες και «διστακτικές», δίνοντας έμφαση κυρίως στην κρίση του νεοφιλελεύθερου μοντέλου ανάπτυξης και όχι στην ίδια την βαθιά κρίση του συστήματος.

β) στην υποτίμηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης των αγώνων του εργατικού κινήματος και εμμέσως στην ίδια την εργατική τάξη και σε μια επίμονη υπερεκτίμηση του ρεφορμισμού.

γ) στην εγκατάλειψη των αρχών του επαναστατικού μαρξισμού και της βάσης του επαναστατικού προγράμματος που είναι τα τέσσερα πρώτα συνέδρια της 3ης Διεθνούς, τα κείμενα της Διεθνούς Αριστερής Αντιπολίτευση και οι αποφάσεις των συνεδρίων της 4ης Διεθνούς. Στην εγκατάλειψη του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού και στην υιοθέτηση μιας γραφειοκρατικής λειτουργίας σοσιαλδημοκρατικής μορφής.

δ) στην εγκατάλειψη του στρατηγικού στόχου της οικοδόμησης της Διεθνούς και των εθνικών τμημάτων της, και στην υιοθέτηση ενός διεθνούς φόρουμ τμημάτων και αντικαπιταλιστικών κομμάτων.

ε) Στην εγκατάλειψη της επικαιρότητας της σοσιαλιστικής επανάστασης

Το αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν η ηγεσία της Ενιαίας Γραμματείας να ανεχθεί την συμμετοχή ή τουλάχιστον να δώσει την σιωπηρή συγκατάθεσή της σε συμμετοχές σε αστικές κυβερνήσεις, να διαλύσει όλα σχεδόν τα τμήματα μέσα στα λεγόμενα αντικαπιταλιστικά κόμματα που όταν δεν είναι απλώς μικροαστικοί σχηματισμοί είναι ρεφορμιστικά μορφώματα και τέλος να διαλύσει ιδεολογικά, πολιτικά και οργανωτικά την 4η Διεθνή — και πολύ σύντομα θα την διαλύσει και τυπικά (το προγραμματισμένο συνέδριο μπορεί να διεξαχθεί αλλά δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σαν πραγματικό συνέδριο της 4ης).

Αυτή την στιγμή η μόνη θέση από την οποία γαντζώνεται απελπισμένα η ηγεσία της Ενιαίας Γραμματείας για να διαφοροποιηθεί από την ρεφορμιστική αριστερά, είναι μια θολή διακήρυξη ότι δεν θα συμμετάσχει σε καμία κυβέρνηση με την σοσιαλδημοκρατία — αν και αυτή η διβεββαίωση, ακόμη και όταν διατυπώνεται ρητά, είναι απλώς ένα φύλλο συκής όταν υπάρχει εγκατάλειψη του επαναστατικού προγράμματος (πράγμα που έχει διαπιστωθεί στο παρελθόν πάμπολλες φορές).

Συνεπώς υπάρχει μια άμεση ανάγκη για την αναγέννηση της 4ης Διεθνούς και η οργάνωσή μας θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια προς αυτήν την κατεύθυνση.

Πρώτα βήματα για την αναγέννηση της 4ης Διεθνούς

Παρόλο που η αναγέννηση της 4ης Διεθνούς είναι επείγουσα, η οργάνωσή μας περιορίζεται από αντικειμενικούς και υποκειμενικούς λόγους: αφενός την βαρύτητα του ελληνικού εργατικού κινήματος στο παγκόσμιο εργατικό κίνημα και αφετέρου το σημερινό στάδιο ανάπτυξης, με την ευρύτερη έννοια, της οργάνωσής μας. Χωρίς την σφαιρική ανάπτυξη της οργάνωσής μας (αριθμητική ανάπτυξη, ομογενοποίηση και στελεχοποίηση της οργάνωσης, μεγαλύτερο ριζώμα στην τάξη, κ.α.) είναι αδύνατο να ξεπεράσουμε τα σημερινά όριά μας.

Γι' αυτό μέχρι την επόμενη συνδιάσκεψή μας πρέπει να προχωρήσουμε σε μια σειρά βήματα που με σειρά αύξουσας σημασίας είναι:

α) Να εντοπίσουμε καλύτερα τις τρέχουσες πολιτικές διαφορές μας με τις δυνάμεις που αναφέρονται στον τροτσκισμό (LIT, LO, κ.α.) και να εκτιμήσουμε καλύτερα την μελλοντική πιθανότητα συνεργασιών μαζί τους αλλά και το εύρος μιας τέτοιας συνεργασίας. Η και τυπική διάλυση της Διεθνούς από την σημερινή της ηγεσία θα δημιουργήσει αναγκαστικά ένα κενό που για να το καλύψουν οι προαναφερόμενες δυνάμεις μάλλον θα αναγκαστούν να δουν την αναγκαιότητα είτε της Διεθνούς είτε να αναπροσδιορίσουν σε μεγάλο βαθμό την πολιτική τους (και την πολιτική οικοδόμησης της Διεθνούς).

β) Να ολοκληρώσουμε τον κύκλο επαφών που έχουμε ανοίξει τα τελευταία χρόνια με τα τμήματα της 4ης Διεθνούς. Προς το παρόν οι επαφές μας είναι εντοπισμένες στην Ευρώπη και στην Ινδία, Πακιστάν, Σρι Λάνκα. Πρέπει αφενός να προχωρήσουμε σε επαφές με την υπόλοιπη Ασία, ειδικά την Ν.Α. Ασία όπου τουλάχιστον έχει μεταφερθεί το κοινωνικό βάρος του παγκόσμιου προλεταριάτου. Αφετέρου πρέπει να έλθουμε σε επαφή ώστε να ξεκαθαρίσουμε την κατάσταση σε μια σειρά χωρών στην Λατινική Αμερική, στην Βόρεια Αμερική, την Μέση Ανατολή και στην Αφρική. Τέλος χρειάζεται να ανακαλύψουμε ή τουλάχιστον να εξαντλήσουμε την προσπάθεια εύρεσης αγωνιστών ή ομάδων που διαφωνούν με την ηγεσία της 4ης στην Ευρώπη.

γ) Να βοηθήσουμε οικονομικά και να ενθαρρύνουμε την δημιουργία συσπειρώσεων ή ομάδων για την δημιουργία τμημάτων σε διάφορες χώρες όπου υπάρχουν εναπομείνουσες δυνάμεις της 4ης. Στις διάφορες επαφές μας πρέπει να ενθαρρύνουμε και να πιέσουμε για ένα ξεκαθάρισμα

των αγωνιστών και των όποιων δυνάμεων για την στάση που πρέπει να έχουν απέναντι στην σημερινή πολιτική της σημερινής ηγεσίας της 4ης και στην αναγέννηση της 4ης Διεθνούς.

δ) Στον βαθμό που είναι δυνατόν, θα πρέπει να δούμε την διοργάνωση καμπάνιας με διάφορες δυνάμεις σε συγκεκριμένα θέματα (υπεράσπιση κινημάτων, εναντίωση σε ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις κ.λπ.).

ε) Να δημιουργήσουμε μία άτυπη επιτροπή συνεργασίας ή τουλάχιστον να συνεργαστούμε στενά με ορισμένους συντρόφους που κατανοούν καλύτερα την άμεση ανάγκη για την αναγέννηση της 4ης ώστε να πραγματοποιήσουμε από κοινού τα παραπάνω καθήκοντα. Επιπλέον, μία τέτοια συσπείρωση θα μας δώσει την ικανότητα να προωθήσουμε καλύτερα την κριτική μας απέναντι στην ηγεσία της 4ης και να δείξουμε στην πράξη ότι η εξαφάνιση της 4ης δεν είναι μια αναπόφευκτη διαδικασία. Σ' αυτό θα διευκολυνθούμε και από την επώδυνη εμπειρία που θα αποκτήσουν πολλά τμήματα ή αγωνιστές, σε σχέση με την πολιτική της ηγεσίας της 4ης είτε σε παγκόσμια είτε σε εθνική κλίμακα, μια που προς το παρόν παρακολουθούν ανήμποροι ή αποσβολωμένοι τις εξελίξεις, ή δεν πιστεύουν μέχρι ποιου σημείου μπορεί να φτάσει η προδοσία των αρχών του επαναστατικού μαρξισμού και της ηγεσίας της 4ης. (Πιθανόν να χρειαστεί να παρέμβουμε στο επικείμενο συνέδριο της 4ης, αν γίνει, είτε άμεσα, που μάλλον είναι αδύνατο, είτε έμμεσα).

Παρ' όλους τους στενούς σημερινούς περιορισμούς που έχουμε σήμερα σαν οργάνωση, θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερο βάρος στην προσπάθεια αναγέννησης της 4ης Διεθνούς:

α) Ενισχύοντας την προσπάθεια που έχει ήδη ξεκινήσει για την κατανόηση από το σύνολο της οργάνωσή μας, της συμβολής της 4ης στην ιστορία του εργατικού κινήματος και την επείγουσα αναγκαιότητα της αναγέννησής της στις μέρες μας.

β) δημιουργώντας μία ομάδα εργασίας στην Κεντρική Επιτροπή ή ακόμη και διαθέτοντας έναν μέλος της για την πραγματοποίηση των καθηκόντων για την αναγέννηση της 4ης Διεθνούς.

Θα πρέπει επίσης να γνωρίζουμε και να αποσαφηνίσουμε ότι η προσπάθεια αναζωογόνησης της 4ης Διεθνούς δεν μπορεί να γίνει σε συναισθηματική βάση δηλαδή στην απλή διατήρηση των αναλύσεων και της ιστορίας αλλά πάνω σε σύγχρονες αναλύσεις για τις οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αλλαγές που έχουν συντελεστεί, δηλαδή πάνω στην επικαιροποίηση του επαναστατικού προγράμματος.

Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΩΝ ΜΑΡΞΙΣΤΩΝ

Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η κλιματική αλλαγή όχι μόνο είναι πλέον ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός, αλλά έχει εξελιχθεί σε πραγματική απειλή παγκόσμιας κλίμακας για το περιβάλλον και για το μέλλον του ανθρώπινου πολιτισμού, ακόμα και για την επιβίωση της ανθρωπότητας.

Στον 20^ο αιώνα, η μέση θερμοκρασία της επιφάνειας της Γης αυξήθηκε κατά 0,6 βαθμούς Κελσίου, το επίπεδο των θαλασσών αυξήθηκε κατά 10 με 20 εκατοστά, οι πάγοι υποχώρησαν σε σημαντικό βαθμό σχεδόν παντού, καταγράφηκαν πολύ περισσότερα ακραία μετεωρολογικά φαινόμενα όπως θύελλες, πλημμύρες, ξηρασίες.

Δεν πρόκειται για μεμονωμένα φαινόμενα ή περιοδικές διακυμάνσεις, αλλά για βαθιές μακροχρόνιες αλλαγές, για μια σημαντική διαταραχή της ισορροπίας του κλιματικού συστήματος, που δημιουργείται από δύο βασικούς μηχανισμούς:

A) Αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της επιφάνειας της Γης, σε μια έκταση πρωτοφανή για τα τελευταία τουλάχιστον 1.300 χρόνια.

B) Αύξηση της συγκέντρωσης άνθρακα στην ατμόσφαιρα, με τη μορφή ανθρακούχων αερίων και μεθανίου, δύο αέρια με καθοριστική συμβολή στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Η παγκόσμια ποσότητα των αερίων θερμοκηπίου που σήμερα εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα είναι σχεδόν διπλάσια της φυσικής ικανότητας απορρόφησής τους.

Η έκφραση «κλιματική αλλαγή» είναι απατηλή και αποπροσανατολιστική, στον βαθμό που παραπέμπει σε μια βαθμιαία μετατροπή, ενώ αντίθετα η μεταβολή είναι εξαιρετικά απότομη και μάλιστα επιταχύνεται. Σύμφωνα μάλιστα με κάποιες εκτιμήσεις, η θέρμανση που έχει

προκληθεί είναι μη αναστρέψιμη σε ανθρώπινη κλίμακα: ακόμα κι αν υποθέταμε ότι οι ατμοσφαιρικές συγκεντρώσεις σε αέρια θερμοκηπίου συγκρατούνταν στα σημερινά τους επίπεδα, η αύξηση της θερμοκρασίας θα εξακολουθούσε να έχει επιπτώσεις για σχεδόν χίλια χρόνια.

Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα οικοσυστήματα και την ανθρωπότητα τείνουν να εξελιχθούν σε καταστροφικές.

Οι επιπτώσεις στη φύση

Σύμφωνα με την έκθεση της ΔΕΚΑ (Διεθνής Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή) του 2007:

- Για κάθε αύξηση της θερμοκρασίας από 1 έως 5 βαθμούς Κελσίου, αναμένεται ένταση της ξηρασίας στις υποτροπικές περιοχές και στις ημι-ξηρές τροπικές περιοχές. Για κάθε αύξηση μεγαλύτερη των 2 βαθμών Κελσίου, κάθε χρόνο εκατομμύρια άνθρωποι θα πλήττονται από παράκτιες πλημμύρες. Για κάθε αύξηση μεγαλύτερη των 3 βαθμών Κελσίου, το 30% περίπου των υγρών παράκτιων περιοχών θα χάνεται.

- Η αύξηση της θερμοκρασίας ήδη μειώνει τη συγκομιδή των μικρών χωρικών και την αλιεία των μικρών ψαράδων, που παράγουν μέσα διαβίωσης για τοπικούς πληθυσμούς. Για αύξηση της θερμοκρασίας πάνω από +1 βαθμό Κελσίου, προβλέπονται αυξημένες απώλειες παραγωγικότητας για ορισμένα σιτηρά στις τροπικές περιοχές - και σε μεγαλύτερη αύξηση της θερμοκρασίας (+3,5 βαθμούς Κελσίου) σε όλες τις περιοχές.

- Για αύξηση της θερμοκρασίας μεγαλύτερης από +1 βαθμό Κελσίου, εκτιμάται ότι το 30% των ζωικών και φυτικών οργανισμών διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο εξαφάνισης. Στα πιο δυσοίωνα μοντέλα και προβλέψεις για αύξηση +5 βαθμών Κελσίου, προβλέπονται σημαντικές εξαφανίσεις ειδών σε όλες τις περιοχές του κόσμου. Ενώ ήδη από σήμερα και άλλοι παράγοντες συμβάλλουν σ' ένα πρωτόγνωρο κύμα εξαφάνισης ειδών. Αυτή η ριζική φτωχοποίηση σε ζώντες οργανισμούς, η καταστροφή της βιοποικιλότητας, μειώνει επίσης τις δυνατότητες προσαρμογής των οικοσυστημάτων να προσαρμόζονται στις κλιματικές αλλαγές, επιτείνοντας έτσι την απειλή.

- Για αύξηση της θερμοκρασίας πάνω από +2,5 βαθμούς Κελσίου, το 15 έως 40% των χερσαίων οικοσυστημάτων θα αρχίσουν να εκπέμπουν περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα απ' όσο απορροφούν, πράγμα που

σημαίνει ότι ο κορεσμός του κύκλου του άνθρακα θα αυξάνει και η θέρμανση θα ανατροφοδοτείται, παίρνοντας ανεξέλεγκτες διαστάσεις «χιονοστιβάδας».

Οι επιπτώσεις στον άνθρωπο και σε κοινωνικό επίπεδο

Για μια αύξηση +3,25 βαθμών Κελσίου (σε σχέση με την προβιομηχανική εποχή), που είναι κάπου στη μέση των προβλέψεων της ΔΕΚΑ, οι παράκτιες πλημμύρες θα προκαλούσαν 100-150 εκατομμύρια θύματα ως το 2050, οι λιμνοί έως 600 εκατομμύρια, η ελονοσία έως 300 εκατομμύρια, ενώ η έλλειψη νερού θα μπορούσε να πλήξει έως 3,5 δισεκατομμύρια ανθρώπους.

Παρά τον μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό αβεβαιότητας αυτών των εκτιμήσεων, η καταστροφική τάση είναι αναμφισβήτητη. Στις παραπάνω εκτιμήσεις, υπάρχουν μάλιστα παράγοντες που υποτιμούν το πρόβλημα, όπως πχ. η τάση της ΔΕΚΑ να θεωρεί ότι η «οικονομία» (δεν κατονομάζεται ως καπιταλιστική οικονομία) έχει μια τάση να μειώσει την χρήση άνθρακα, μια υπόθεση που διαψεύδεται από τα δεδομένα των τελευταίων ετών: πχ. από το 2000, η «ένταση σε άνθρακα» είναι μεγαλύτερη των προβλέψεων, λόγω μαζικών επενδύσεων στην Κίνα και την Ινδία για την κατασκευή σταθμών παραγωγής ηλεκτρισμού που λειτουργούν με άνθρακα. Σύμφωνα με ορισμένες πηγές, το 17% της αύξησης των παγκόσμιων εκπομπών από το 2000 οφείλεται στην αύξηση της «έντασης σε άνθρακα», με άλλα λόγια στην χρήση πιο ρυπογόνων τεχνολογιών.

Ήδη έχουν αυξηθεί τα προβλήματα υγείας εξαιτίας της χειρότερης διατροφής, της διάρροιας, των καρδιοαναπνευστικών και μολυσματικών ασθενειών, που αυξάνονται λόγω των κλιματικών αλλαγών. Η αυξημένη νοσηρότητα και θνησιμότητα στη διάρκεια καυσώνων, πλημμύρων και ξηρασιών ήδη γίνεται αισθητή. Η ρύπανση του αέρα, ιδιαίτερα μέσω των σωματιδίων που παράγονται από τα ορυκτά κάυσιμα, έχει αυξήσει σοβαρά τις αναπνευστικές ασθένειες όπως το άσθμα.

Η «κατανομή» αυτών των ανθρώπινων και κοινωνικών επιπτώσεων φέρει ανεξίτηλα την ταξική σφραγίδα του καπιταλιστικού και ιμπεριαλιστικού συστήματος. Οι λαοί του Νότου και οι φτωχοί, οι πιο αδύναμες κοινωνικές ομάδες, οι γυναίκες, οι μετανάστες, οι εργαζόμενοι υφίστα-

νται τις πιο οδυνηρές επιπτώσεις και αντιμετωπίζουν τους μεγαλύτερους κινδύνους. Η μαζική μετανάστευση εκατοντάδων εκατομμυρίων ανθρώπων (που θα χάσουν ή χάνουν τους τόπους κατοικίας τους) και η διατροφική κρίση, αποτέλεσμα της λεηλασίας της γης από τις πολυεθνικές (πχ. για την παραγωγή βιοκαυσίμων), της καταστροφής παραδοσιακών καλλιεργειών κλπ., είναι αδιάσπαστα δεμένες με την οικολογική κρίση.

Εκτός από τις προβλέψεις των διαφόρων μοντέλων, φαίνεται βέβαιο ότι το πρώτο «κατόφλι επικινδυνότητας», που μόνο αν δεν ξεπεραστεί είναι δυνατό να αποφευχθούν οι πιο σημαντικές επιπτώσεις, είναι η συγκράτηση της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από τους +2 βαθμούς Κελσίου. Με τη σειρά του αυτό σημαίνει την εφαρμογή εξαιρετικά περιοριστικών πολιτικών στην χρήση ορυκτών καυσίμων (ιδιαίτερα του άνθρακα) και στην εκπομπή ρύπων, για τις οποίες οι αστικές κυβερνήσεις, ιδιαίτερα των ιμπεριαλιστικών χωρών, φαίνονται εντελώς απρόθυμες να δεσμευτούν. Επομένως, το πρόβλημα έχει αποκτήσει έναν άμεσο και επείγοντα χαρακτήρα, όπου μια καταστροφική όξυνση της οικολογικής κρίσης δεν τοποθετείται σ' ένα ακαθόριστο βάθος χρόνου, αλλά σ' έναν ορίζοντα των επόμενων δεκαετιών.

Για την οικολογική κρίση υπεύθυνο είναι το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα

Απέναντι στις ογκούμενες διαστάσεις και προκλήσεις της οικολογικής κρίσης, η αστική τάξη και οι μηχανισμοί της (κυβερνήσεις, διεθνείς οργανισμοί, «ειδικού», λόμπι κλπ.) διεξάγουν μια τεράστια ιδεολογική και πολιτική εκστρατεία σε παγκόσμια κλίμακα, για να συσκοτίσουν τις πραγματικές αιτίες του προβλήματος, να αποενοχοποιήσουν το καπιταλιστικό σύστημα, να προωθήσουν «λύσεις» συμβατές με τη λογική του κέρδους και της καπιταλιστικής συσσώρευσης, αδιάφορο αν αυτές αποδεικνύονται ριζικά ανεπαρκείς ή και ακόμα πιο καταστροφικές.

Η βασική αντίληψη που καλλιεργούν είναι ότι για την κλιματική αλλαγή ευθύνεται η «ανθρώπινη δραστηριότητα». Επιχειρείται έτσι να συγκαλυφθεί η ιστορική ευθύνη του καπιταλιστικού συστήματος, το γεγονός ότι:

- Η «ανθρώπινη δραστηριότητα» (στο συντριπτικά μεγαλύτερο μέ-

ρος της) ασκείται μέσα σ' ένα σύστημα, πρώτον, ταξικών σχέσεων εκμετάλλευσης του προλεταριάτου από την αστική τάξη, δεύτερον, κυριαρχίας σε παγκόσμια κλίμακα των ιμπεριαλιστικών χωρών πάνω στις εξαρτημένες και κυριαρχίας (σε καθοριστικό βαθμό) της παγκόσμιας αγοράς πάνω σε κάθε επιμέρους δομή των παραγωγικών σχέσεων και οικονομική δραστηριότητα.

- Υπάρχει καθοριστική διαφορά ανάμεσα στην «ανθρώπινη δραστηριότητα» γενικά (που περιλαμβάνει μια τεράστια ποικιλία μορφών και αποτελεσμάτων) και στην ειδική ταξική μορφή της «δραστηριότητας» που αποσκοπεί στη συσσώρευση του κεφαλαίου, η οποία βέβαια δεν υπακούει σε κανένα άλλο νόμο παρά στο κινήγι του κέρδους και όχι στις ανθρώπινες ανάγκες ή στην ανάγκη διαφύλαξης της οικολογικής ισοροπίας.

Ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής, όπως επικράτησε και εδραιώθηκε με την Βιομηχανική Επανάσταση, υποτάσσει την χρήση των φυσικών πόρων στη λογική του κέρδους και της συσσώρευσης του κεφαλαίου. Επομένως, για την οικολογική κρίση δεν ευθύνεται η «πρόοδος» γενικά, ούτε η «τεχνολογία» γενικά, η οποία επιχειρείται να παρουσιαστεί ως κοινωνικά ουδέτερη, αποκρύπτοντας τον ειδικό, εκμεταλλευτικό ή και καταστροφικό (δυνητικά ή πραγματικά, πχ. παραγωγή όπλων) χαρακτήρα που η ανάπτυξη έχει κάτω από το καπιταλιστικό σύστημα στην εποχή της ιστορικής παρακμής του και με τις πολιτικές που ακολουθούν οι αστικές κυβερνήσεις.

Η ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων (ιστορικά προοδευτικός ρόλος του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής) έφερε αρκετά έγκαιρα και την εμφάνιση τεχνικών λύσεων στηριγμένων στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (πχ. φωτοβολταϊκά συστήματα), που όμως η εφαρμογή τους στην παραγωγή μπλοκαρίστηκε συστηματικά, από την ανάπτυξη των μονοπωλίων και πολυεθνικών του πετρελαίου, του άνθρακα, των ηλεκτρολογικών-μηχανολογικών εταιριών που εξαρτώνται από το πετρέλαιο κλπ. Δηλαδή μορφών παραγωγής που βασίζονται σε μια καταλήστευση και εξάντληση των φυσικών πόρων, καθώς και στη ρύπανση που προκαλούν τα ορυκτά καύσιμα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο τομέας της αυτοκινητοβιομηχανίας, βασική «ατμομηχανή» του μεταπολεμικού μακρού κύματος ανάπτυξης της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας.

Η ιστορική παρακμή του καπιταλιστικού συστήματος αποτυπώνεται

ανάγλυφα στην παραγωγή ολόκληρων σειρών προϊόντων άχρηστων ή και βλαβερών, που η πώλησή τους απαιτεί μια διαρκή επιβολή αναγκών στο καταναλωτικό κοινό μέσω της διαφήμισης, η οποία είναι και μια πηγή τεράστιων αντιπαραγωγικών οικονομικών δαπανών. Η παραγωγή τέτοιων προϊόντων, η προσπάθεια να πραγματοποιηθεί η υπεραξία που εμπεριέχεται σ' αυτά μέσα από την επιβολή ανορθολογικών και εγωιστικών προτύπων κατανάλωσης (που η συμμόρφωση μ' αυτά θεωρείται απόδειξη κοινωνικής επιτυχίας κλπ.) και βέβαια η μαζική παραγωγή όπλων (χαρακτηριστικό στοιχείο των ιμπεριαλιστικών οικονομιών σε όλη τη μεταπολεμική περίοδο): όλα αυτά δείχνουν τα ανυπέβλητα όρια και τις άλυτες αντιφάσεις ενός συστήματος καταδικασμένου ιστορικά, το οποίο ενώ ισχυρίζεται ότι μπορεί να λύσει την οικολογική κρίση, σπαταλά ανορθολογικά τεράστια αποθέματα οικονομικών, παραγωγικών και φυσικών πόρων, μην μπορώντας να κάνει τίποτε άλλο παρά να την παροξύνει.

Το ιστορικό κέντρο βάρους της καπιταλιστικής συσσώρευσης βρίσκεται στις ιμπεριαλιστικές μητροπόλεις. Οι ανεπτυγμένες χώρες ευθύνονται ήδη για πάνω από το 70% της κλιματικής αλλαγής, καθώς χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα εδώ και 200 χρόνια. Οι ιμπεριαλιστικές αστικές τάξεις προσπαθούν να αποκρύψουν αυτή την ιστορική πραγματικότητα, να εξισώσουν τις ευθύνες, καλώντας τις «αναδυόμενες δυνάμεις» (ιδιαίτερα την Κίνα) να αναλάβουν τις ευθύνες που απορρέουν από την συμμετοχή στην παγκόσμια ρύπανση, λόγω της οικονομικής και βιομηχανικής τους ανάπτυξης, ιδιαίτερα των τελευταίων χρόνων. Πρόκειται για μια ακόμα μορφή της ιμπεριαλιστικής προπαγάνδας, που επιδιώκει όχι μόνο να ξεφορτωθούν οι ιμπεριαλιστικές χώρες οικονομικές υποχρεώσεις για την αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης, αλλά είναι και κομμάτι του ενδοκαπιταλιστικού ανταγωνισμού, για να διατηρήσουν την αμφισβητούμενη ηγεμονία τους στην παγκόσμια οικονομία. Αυτή η προπαγάνδα είναι πολύ περισσότερο καταδικαστέα, καθώς η ανάπτυξη των ιμπεριαλιστικών χωρών βασίστηκε στην εκμετάλλευση, την αποστέρηση βασικών αγαθών, τη μαζική φτώχεια και εξαθλίωση δισεκατομμυρίων ανθρώπων στις εξαρτημένες χώρες.

Η καπιταλιστική απάντηση στην οικολογική κρίση

Όλες οι «λύσεις» που υποστηρίζουν και προωθούν οι απολογητές του καπιταλιστικού συστήματος (ανάμεσά τους και πολλοί ψευδεπίγραφοι επιστήμονες, που είτε έχουν απορροφηθεί από τις πολυεθνικές σε βαθμό να γίνουν οι ίδιοι καθαρά κομμάτι της αστικής τάξης, είτε είναι απόλυτα εξαρτημένοι απ' αυτές για την χρηματοδότηση των ερευνών τους, είτε απλά είναι αρκετά εξαχρειωμένοι ώστε να αποδεικνύουν το «δίκιο» όποιου πληρώνει περισσότερα), οι αστικές κυβερνήσεις και οι διεθνείς ιμπεριαλιστικοί οργανισμοί, στηρίζονται στην αντίληψη ότι η ίδια η ελεύθερη αγορά μπορεί να λύσει το πρόβλημα.

Η «λύση» που προτείνεται από τους υπέρμαχους της ελεύθερης αγοράς είναι να αποδοθεί μια τιμή στην χρήση των φυσικών πόρων, πράγμα που υποτίθεται ότι θα υποχρεώσει τις επιχειρήσεις να λάβουν υπόψη την περιβαλλοντική επιβάρυνση που δημιουργούν ως παράγοντα του κόστους παραγωγής τους. Αυτό με τη σειρά του θα τις έσπρωχνε στη μείωση της ρύπανσης, στην υιοθέτηση πιο «καθαρών τεχνολογιών» κλπ., προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτό το αυξημένο κόστος παραγωγής. Πρόκειται για σκόπιμη παραχάραξη, ανάλογη με τους ισχυρισμούς ότι η ελεύθερη αγορά μπορεί να αντιμετωπίσει την οικονομική κρίση (βλέπουμε σήμερα πόσο παταγωδώς έχει διαψευστεί αυτή η άποψη, αν και βέβαια η αστική τάξη την επικαλείται για να συνεχίσει τη νεοφιλελεύθερη επίθεση). Για δύο βασικούς λόγους: Πρώτον, σε μια «ελεύθερη οικονομία» (δηλ. σε μια καπιταλιστική οικονομία, με ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής) -και ιδιαίτερα στις συνθήκες της νεοφιλελεύθερης «παγκοσμιοποίησης»- κανείς δεν θα μπορούσε να εμποδίσει μια επιχείρηση που θα αντιμετώπιζε αυξημένο κόστος παραγωγής λόγω «περιβαλλοντικών φόρων» να μεταφέρει την παραγωγή της αλλού, σε χώρες όπου τα κόστη αυτά είναι μικρότερα ή εντελώς μηδενικά (πχ. σε χώρες του Τρίτου Κόσμου). Δεύτερο, γιατί μακράν από το να είναι μια «ελεύθερη αγορά» και να λειτουργεί σε συνθήκες «ελεύθερου ανταγωνισμού», η καπιταλιστική οικονομία κυριαρχείται από τα μονοπώλια (σε παγκόσμια κλίμακα από τις γιγάντιες πολυεθνικές και διεθνικές επιχειρήσεις), που έχουν τη δυνατότητα (όχι απεριόριστη αλλά πάντως σε μεγάλα χρονικά διαστήματα) να διαμορφώνουν τις τιμές με

βάση το μονοπωλιακό υπερκέρδος και επομένως να μετακυλύουν κάθε αύξηση του κόστους παραγωγής στους καταναλωτές. Αυτή είναι άλλωστε και η εμπειρία από τα αυξημένα έξοδα διαφήμισης, που οι μεγάλες επιχειρήσεις ενσωματώνουν και μεταβιβάζουν στους καταναλωτές μέσω της τελικής τιμής που «επιβάλλουν» στα προϊόντα τους. Τρίτο, η εμπειρία έχει αποδείξει ότι τέτοιοι «περιβαλλοντικοί φόροι» ή άλλες μορφές καθορισμού «περιβαλλοντικών στάνταρντ» έχουν λειτουργήσει ως απλές προειδοποιήσεις και παραινήσεις προς τις επιχειρήσεις, τίποτα παραπάνω. Μαζί με τα «περιβαλλοντικά στάνταρντ» πάνε οι αναβολές και οι αθετήσεις στην εφαρμογή τους, ενώ κάθε επιχείρηση είναι πρόθυμη να παραβεί τους κανονισμούς, πληρώνοντας ακόμα και κάποιο πρόστιμο (τα νομικά μέσα που έχουν στη διάθεσή τους οι επιχειρήσεις και κυρίως τα μονοπώλια για να αποτρέψουν τέτοια πρόστιμα είναι βέβαια τεράστια), αν υπολογίζει ότι έτσι θα αποφύγει ένα μεγαλύτερο κόστος συμμόρφωσης προς περιβαλλοντικούς κανονισμούς κλπ.

Εξίσου παράλογη είναι η προσφυγή σε μια «αγορά δικαιωμάτων ρύπανσης». Από την στιγμή που το σύνολο των εκπομπών ρύπων δεν απειλείται, απλά τα πλουσιότερα κράτη και επιχειρήσεις αγοράζουν τα «δικαιώματα ρύπανσης» των φτωχότερων. Η ύπαρξη μιας τέτοιας αγοράς δικαιωμάτων μόλυνσης από το 1976 στις ΗΠΑ δεν έχει κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα από την άποψη της μείωσης των εκπομπών ρύπων. Σε παγκόσμια κλίμακα, το «ισοζύγιο» της ρύπανσης παραμένει αναλλοίωτο.

Προτείνεται επίσης η ανάπτυξη των «πράσινων επιχειρήσεων». Πρόκειται για επιχειρήσεις που αναπτύχθηκαν από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και προσφέρουν εγκαταστάσεις και υπηρεσίες στον τομέα του ελέγχου και του καθαρισμού των υδάτων, της ατμοσφαιρικής και ηχητικής ρύπανσης, της επεξεργασίας των αποβλήτων, της ανακύκλωσης. Έχουμε εδώ την προσπάθεια να δημιουργηθεί ένας νέος τομέας για την καπιταλιστική συσσώρευση, σε μεγάλο βαθμό χρηματοδοτούμενος από τις δημόσιες δαπάνες για το περιβάλλον (αυτό είναι και το περιεχόμενο των κρατικών πακέτων ενίσχυσης των καπιταλιστών με το προκάλυμμα της «πράσινης ανάπτυξης» και της δημιουργίας «πράσινων θέσεων εργασίας», που προωθείται πιο έντονα ως αντίδοτο για την οξυτάτη οικονομική κρίση μετά το καλοκαίρι του 2007). Ωστόσο, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των επιχειρήσεων δεν στρέφεται στην αρχή των παραγωγικών διαδικασιών, που είναι η πηγή της μόλυνσης, αλλά στην κα-

τάληξή τους. Είναι επομένως δομικά ανίκανη να λύσει το πρόβλημα, αφού και κάθε εκ νέου επεξεργασία των αποβλήτων των παραγωγικών διαδικασιών απαιτεί και την κατανάλωση νέων ποσών ενέργειας αλλά και παράγει νέα απόβλητα (δες πχ. το πρόβλημα της λυματολάσπης).

Από την ίδια οπτική, η λύση της ανακύκλωσης θα μπορούσε να είναι μέρος μιας δομικής λύσης (αν και παραμένουν οι περιορισμοί ότι επίσης η ανακύκλωση δεν επεμβαίνει στην πηγή της ρύπανσης, ενώ η διαδικασία της απαιτεί πρόσθετα ποσά ενέργειας). Ωστόσο, εδώ πρέπει να αναδειχθεί ότι από την άποψη της μείωσης των εκπομπών ρύπων, το βάρος πρέπει να πέσει όχι στην ανακύκλωση αλλά στην αύξηση της ανθεκτικότητας των προϊόντων. Αυτό είναι ένα κρίσιμο σημείο, καθώς είναι γνωστό ότι οι επιχειρήσεις σκόπιμα εφαρμόζουν τεχνικές που μειώνουν τον χρόνο ζωής των προϊόντων, ώστε να αποφεύγουν τεχνητά τον κορεσμό της αγοράς ή και να προωθούν ψευδεπίγραφες «καινοτομίες» (που συνήθως έχουν ανακαλυφθεί από χρόνια, αλλά παραμένουν θαμμένες στα εργαστήρια των πολυεθνικών, μέχρι να έρθει η σειρά της εμπορικής αξιοποίησής τους, οπότε πλασάρονται ως «νέες», «επαναστατικές» κλπ.).

Για όλους αυτούς τους λόγους, μια σειρά μέτρων όπως τα «πράσινα χρηματοδοτικά κονδύλια», οι «πράσινες τράπεζες», οι «πράσινοι φόροι» κλπ., που υποτίθεται ότι θα έδιναν χρηματοδοτικά κίνητρα για «καθαρές επενδύσεις», είναι ουσιαστικά άχρηστα και δεν μπορούν επίσης να δώσουν λύση στο πρόβλημα.

Παράλληλα με τα παραπάνω, προωθείται η αντίληψη της «ατομικής ευθύνης» για την οικολογική κρίση, διαφημίζεται ότι «κάθε πολίτης μπορεί και πρέπει να κάνει κάτι για το κλίμα, για να σωθεί ο πλανήτης» κλπ., φτάνοντας σε «πρακτικές συμβουλές» στα όρια της γελοιότητας για τη ρύθμιση των ατομικών καθημερινών συνηθειών. Πρόκειται για έναν ακόμα μηχανισμό προπαγάνδας, που συμψηφίζει και συγκαλύπτει τις ευθύνες ανάμεσα στις επιχειρήσεις, το καπιταλιστικό σύστημα, την αστική τάξη και τους υπηρέτες της από τη μια (με τον πολυτελή, σπάταλο και οπωσδήποτε καθόλου «πράσινο» τρόπο ζωής τους) και τους εργαζόμενους και τα λαϊκά στρώματά από την άλλη, που μέσα στην αλλοτριωμένη καθημερινότητα που τους επιβάλλει το ίδιο το σύστημα, ιδιαίτερα με την κρίση, την ανεργία, την φτώχεια κλπ, το λιγότερο που μπορούν να κάνουν είναι να λεπτολογούν γύρω από έναν «πράσινο» τρόπο ζωής. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι πχ.: α) Η υποκρισία

για την ανάγκη χρήσης των μέσων μαζικής μεταφοράς, την στιγμή που αυτά όχι μόνο είναι πλήρως ανεπαρκή για τις ανάγκες των λαϊκών στρωμάτων (για πολλές μετακινήσεις μέσα στα αστικά κέντρα το ΙΧ είναι η μόνη ρεαλιστική λύση) αλλά και που διαρκώς ιδιωτικοποιούνται, αυξάνουν οι τιμές των εισιτηρίων κλπ. Ή ακόμα η διαφήμιση «οικολογικά ευαίσθητων» αυτοκινήτων, την ίδια στιγμή που μεγάλο μέρος των αυτοκινητοβιομηχανιών έχει στραφεί στην προώθηση των πολυτελών και ενεργοβόρων μοντέλων. β) Η «σωτηρία των δασών» μέσω πρωτοβουλιών денτροφύτευσης ή ομάδων εθελοντών πολιτών, ενώ είναι σε πλήρη ισχύ οι νόμοι που εγγυώνται την παράδοση γης και εκτάσεων στις καπιταλιστικές επιχειρήσεις για την ανάπτυξη εμπορικών κέντρων, τουριστικών εγκαταστάσεων, οικοπεδικών και οικιστικών χρήσεων κλπ. Πρέπει επίσης να τονιστεί ότι μέσω της «ατομικής ευθύνης» επιχειρείται η ενοχοποίηση των εργαζομένων και των λαϊκών στρωμάτων για το βιοτικό επίπεδο που έχουν κατακτήσει και απολαμβάνουν (ό,τι βέβαια έχει απομείνει απ' αυτό, μετά από τα απανωτά κύματα των νεοφιλελεύθερων επιθέσεων), πράγμα που συνδυάζεται με την επίθεση της αστικής τάξης για μια ριζική αφαίρεση κατακτήσεων και μείωση του βιοτικού επιπέδου των εργαζομένων λόγω της οικονομικής κρίσης.

Ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες, με το πέρασμα της παγκόσμιας οικονομίας στο μακρύ κύμα κάμψης και την εξαπόλυση των νεοφιλελεύθερων επιθέσεων, της Νέας Τάξης Πραγμάτων κλπ.

(η οικολογική καταστροφή που προκαλούν οι ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και πόλεμοι είναι βαρύτερη, πχ. η χρήση βλημάτων απεμπλουτισμένου ουρανίου κατά τους βομβαρδισμούς του ΝΑΤΟ σε Σερβία και Κόσοβο), η οικολογική κρίση έχει παροξυνθεί και η αποτυχία του καπιταλιστικού συστήματος να δώσει λύση φαίνεται ακόμα πιο καθαρά. Αυτή η αποτυχία αποτυπώνεται και στην πορεία των διαφόρων διεθνών διασκέψεων για το κλίμα. Η μοναδική μέχρι σήμερα διεθνής περιοριστική συνθήκη, το Πρωτόκολλο του Κιότο (1997), όχι μόνο είναι ολοκληρωτικά ανεπαρκής, αλλά και καθιέρωσε την παγκόσμια αγορά ρύπων. Άλλωστε η μη επικύρωσή της από τις ΗΠΑ, τον μεγαλύτερο παγκόσμιο ρυπαντή, κάνει μη ρεαλιστικό κάθε στόχο για μείωση των εκπομπών ρύπων μέσω του Πρωτοκόλλου. Μόλις πρόσφατα, η σύνοδος για την κλιματική αλλαγή στην Κοπεγχάγη, που είχε χαρακτηριστεί ως η σημαντικότερη κλιματική διάσκεψη στην ιστορία, κατέληξε σε μια παταγώδη αποτυχία. Στο τέλος της δεν υπήρχε καμία ποσοτικοποίηση των στόχων

Η οικολογική κρίση και τα καθήκοντα των επαναστατών μαρξιστών 91

για τη μείωση των εκπομπών, κανένα έτος αναφοράς για τη μέτρησή τους, καμία προθεσμία, καμία ημερομηνία, καμία δέσμευση από κανένα.

Στην πραγματικότητα, οι καπιταλιστικές πολιτικές που αναπτύσσονται για την περίοδο 2012-2050 είναι ακόμα πιο φιλελεύθερες από του Κιότο και με βάση αυτές θα πρέπει να αναμένεται μια άνοδος στη μέση θερμοκρασία της επιφάνειας της γης ανάμεσα σε 2,8 και 4 βαθμούς Κελσίου, δηλαδή στη ζώνη των σαφώς επικίνδυνων προβλέψεων.

Η πάλη ενάντια στην οικολογική κρίση και τα καθήκοντά μας

Η οικολογική κρίση και οι επιπτώσεις της έχουν γίνει ένα σημαντικό πεδίο της ταξικής πάλης. Όχι μόνο αντικειμενικά, με την έννοια ότι η οικολογική κρίση, ως κομμάτι της κρίσης του καπιταλισμού, απειλεί το προλεταριάτο, τους λαούς, το μέλλον της ανθρωπότητας. Αλλά και υποκειμενικά, καθώς η διόγκωση του προβλήματος έχει δημιουργήσει κινήματα και μπορεί να δώσει έδαφος στην ανάπτυξη αγώνων, ακόμα και σε διεθνή κλίμακα. Όπως πχ. οι επιτυχημένες κινητοποιήσεις στην πρόσφατη σύνοδο της Κοπεγχάγης, που αποτελούν ένα σημαντικό σημείο αναφοράς (όχι το μόνο).

Για τους επαναστάτες μαρξιστές, η πάλη ενάντια στην κλιματική αλλαγή πρέπει να εντάσσεται μέσα στη συνολική τους πολιτική και πρακτική για την οργάνωση, πολιτικοποίηση και ριζοσπαστικοποίηση των εργαζομένων, των φτωχών λαϊκών στρωμάτων και της νεολαίας. Πρέπει να παλέψουμε για την οικοδόμηση ενός κινήματος ενάντια στην οικολογική κρίση «από τα κάτω», ανεξάρτητου από την κηδεμονία των ψευδεπίγραφων ΜΚΟ, των αστικών κυβερνήσεων, των διεθνών καπιταλιστικών/ιμπεριαλιστικών οργανισμών και των παρακλαδιών τους, προσωπικότητας ή οργανώσεων. Το κρίσιμο ζήτημα είναι η πάλη ενάντια στην κλιματική αλλαγή να «κατέβει» σ' αυτούς που πρωτίστως αφορά, στους εργαζόμενους, τα φτωχά λαϊκά στρώματα, τη νεολαία, να κατανοηθεί και να διατυπωθούν αιτήματα, να οργανωθούν κινητοποιήσεις κλπ.

Αυτό μπορεί να σημαίνει ακόμα και ένα είδος «λαϊκής αυτοοργάνωσης».

νωσης σε περίπτωση κλιματικών καταστροφών», με την οικοδόμηση επιτροπών δράσης για την ανακούφιση των πληγέντων μέχρι τη συγκέντρωση χρημάτων, έξω από τα κανάλια της επίσημης αστικής φιλανθρωπίας (που άλλωστε τα λυμαίνονται πολλοί και υψηλά ιστάμενοι επιτήδευοι).

Η πολιτική των επαναστατών μαρξιστών για την οικοδόμηση ενός τέτοιου κινήματος που θα παλεύει ενάντια στην οικολογική κρίση πρέπει βασίζεται στα εξής:

Α. Κριτική και αποδόμηση της αστικής προπαγάνδας για την οικολογική κρίση, των «λύσεων» που προτείνονται στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος, της ιδεολογίας της «ατομικής ευθύνης κάθε πολίτη». Ανάδειξη της υποκρισίας και των ευθυνών των αστικών κυβερνήσεων, ιδιαίτερα των ιμπεριαλιστικών χωρών, καθώς και του επείγοντος χαρακτήρα του προβλήματος.

Β. Ανάδειξη της σύνδεσης της οικολογικής κρίσης με την δομική κρίση του καπιταλιστικού συστήματος και ιδιαίτερα με τις πολιτικές του νεοφιλελευθερισμού και της «παγκοσμιοποίησης», των ιμπεριαλιστικών επεμβάσεων και πολέμων. Πολιτική αντιμετώπιση των εκβιασμών της μπουρζουαζίας του τύπου «προστασία του περιβάλλοντος ή θέσεις εργασίας;».

Γ. Προώθηση άμεσων «αιτημάτων σωτηρίας», που είναι απόλυτα αναγκαία για να αποφευχθούν τουλάχιστον οι πιο σημαντικές επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής: πχ. υιοθέτηση δεσμευτικών στόχων και πολιτικών για τη μείωση των εκπομπών ρύπων, ενίσχυση των δημόσιων μέσων μαζικής μεταφοράς ενάντια σε κάθε ιδιωτικοποίηση και υποβάθμισή τους, κατάργηση της αγοράς ρύπων, κατάργηση κάθε εμπορευματικής δραστηριότητας στους τομείς της διαχείρισης νερού, δημόσιο σύστημα ενέργειας και μεταφορών κλπ.

Δ. Προώθηση μιας μεταβατικής λογικής, συνδέοντας την απάντηση στην οικολογική κρίση με αντικαπιταλιστικά μέτρα που επιβάλλονται από μαζικές κινητοποιήσεις. Πχ. κρατικοποίηση χωρίς αποζημίωση των επιχειρήσεων που ρυπαίνουν πάνω από κάποιο όριο ή παραβιάζουν ακόμα και τις υπάρχουσες ανεπαρκείς περιβαλλοντικές ρυθμίσεις, εργατικός έλεγχος στην παραγωγή για την εφαρμογή των πιο κατάλληλων μεθόδων που περιορίζουν την ρύπανση.

Ε. Ανάδειξη της διεθνούς διάστασης της οικολογικής κρίσης, όχι μόνο από την πλευρά των επιπτώσεων, αλλά και από την άποψη της συντριπτικής ευθύνης των ιμπεριαλιστικών οικονομιών και κρατών για την οικολογική κρίση. Ιδιαίτερα πρέπει να αυξηθεί η μεταφορά πόρων προς τις χώρες του Τρίτου Κόσμου (από χρηματοδοτήσεις μέχρι «καθαρές τεχνολογίες») για την αντιμετώπιση των τεράστιων οικολογικών καταστροφών που πλήττουν τους πληθυσμούς τους, πράγμα που σημαίνει ρήξη με τη λογική και τους μηχανισμούς της ιμπεριαλιστικής κυριαρχίας.

ΣΤ. Οικοδόμηση του κινήματος σε διεθνή κλίμακα, που να ενώνει την πάλη των εργαζομένων και των φτωχών λαϊκών στρωμάτων στις ιμπεριαλιστικές χώρες, στις εξαρτημένες και τις χώρες του Τρίτου Κόσμου. Αυτό είναι απαραίτητο για την πολιτική ανεξαρτησία του κινήματος από τις εθνικές μπουρζουαζίες, ώστε αυτές να μην μπορούν να παρουσιάσουν «τις άλλες χώρες», δηλ. τις ανταγωνίστριες τους αστικές τάξεις ως υπεύθυνες, για να αποπροσανατολίσουν τους εργαζόμενους και τα λαϊκά στρώματα. Το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής είναι κατεξοχήν διεθνές και ένα σημαντικό πεδίο για την ανάπτυξη μιας διεθνιστικής συνείδησης στους εργαζόμενους και τη νεολαία.

Ορισμένα σημαντικά πολιτικά και ιδεολογικά θέματα

Α. Η προσέγγιση της οικολογικής κρίσης πρέπει να γίνει αποφεύγοντας δύο αντίθετα, αλλά εξίσου επικίνδυνα λάθη.

Πρώτο, να θεωρηθεί το πρόβλημα ως μια «λεπτομέρεια», μια «πολυτέλεια» ή ακόμα χειρότερα ως μια «αστική ή μικροαστική προπαγάνδα». Αυτή η πίεση είναι σημαντική και θα μεγαλώνει ακόμα περισσότερο στον βαθμό που η παγκόσμια οικονομική κρίση και οι επιθέσεις της αστικής τάξης φέρνουν καθημερινά όχι μόνο τους εργαζόμενους αλλά και τις οργανώσεις του εργατικού κινήματος (κοινωνικές και πολιτικές) αντιμέτωπες με αγωνιώδη προβλήματα, συχνά και άμεσης επιβίωσης.

Δεύτερο, να υιοθετηθούν «πλατιές» και σε τελευταία ανάλυση αταξικές πολιτικές λύσεις και πρακτικές. Με άλλα λόγια, να θεωρηθεί ότι η οικουμενικότητα και η καθολικότητα του προβλήματος αρκούν ώστε μέσα σ' ένα κίνημα ενάντια στην κλιματική αλλαγή να είμαστε απλά «όλοι μαζί» ή να αναλωθεί το κίνημα σε «εποικοδομητικές προτάσεις»

προς τις κυβερνήσεις και τους διεθνείς οργανισμούς. Η εμπειρία του αντιπαγκοσμιοποιητικού κινήματος μας υπενθυμίζει ότι μια σειρά από ρεφορμιστικές ή θολά «ριζοσπαστικές» ή «αντικαπιταλιστικές» δυνάμεις, από ΜΚΟ και άλλες «κοινωνικές οργανώσεις», είναι πάντα έτοιμες να συνδιαλλαγούν με το σύστημα και τους εκπροσώπους του, να αποκρύψουν τη ρίζα του προβλήματος, να βάλουν εμπόδια στη ριζοσπαστικοποίηση του αγώνα, με πρόσχημα τους «ρεαλιστικούς στόχους» κλπ. Σε τελευταία ανάλυση να υπονομεύσουν το κίνημα, υποτάσσοντάς το στις εκλογικές ή άλλες ρεφορμιστικές συμμαχίες και επιδιώξεις.

Αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να έχουμε μια υπεραριστερή πολιτική, ανάλογη μ' αυτή που πολλές οργανώσεις της Άκρας Αριστεράς είχαν απέναντι στο αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα. Αλλά ότι πρέπει πολύ πιο επίμονα να φροντίζουμε για την οικοδόμηση μιας αντικαπιταλιστικής τάσης του κινήματος για την οικολογική κρίση - διαφορετικά και οι μεγαλύτερες δυνατότητες μπορούν να χαθούν ή και να πισωγυρίσουν.

Β. Η οικολογική κρίση έχει αναμφίβολα πολλές «καθολικές» και «οικουμενικές» πλευρές. Ωστόσο, δεν πρέπει να υπάρχει καμία αυταπάτη ότι το πρόβλημα στο σύνολο του μπορεί να λυθεί χωρίς να κοπεί ο «γόρδιος δεσμός» της αστικής εξουσίας. Η εφαρμογή των πιο συνεπών και αποτελεσματικών λύσεων από την άποψη της ριζικής αντιμετώπισης της οικολογικής κρίσης, ιδιαίτερα το συστηματικό πέρασμα στις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, απαιτεί ένα βαθύ μετασχηματισμό, μια ολόκληρη μεταμόρφωση του παραγωγικού μηχανισμού όπως αυτός έχει διαμορφωθεί ιστορικά από το καπιταλιστικό σύστημα και τη συσσώρευση του κεφαλαίου διεθνώς. Με τη σειρά του όμως, ένας τέτοιος μετασχηματισμός είναι αδύνατος όσο διατηρούνται οι καπιταλιστικές σχέσεις εκμετάλλευσης, η εξουσία της αστικής τάξης πάνω στο προλεταριάτο, η ιμπεριαλιστική κυριαρχία. Η ίδια η ιστορία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής δείχνει ότι η οριστική εδραίωσή του και πολύ περισσότερο η μετέπειτα θριαμβευτική ανάπτυξή του έγινε εφικτή μόνο μετά από αποφασιστικές πολιτικές νίκες της αστικής τάξης, που την κατέστησαν κυρίαρχη κοινωνική δύναμη. Σε πλήρη αντιστοιχία, μπορούμε να πούμε ότι η ριζική αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης θα απαιτήσει μια σημαντική (τουλάχιστον) μεταβατική περίοδο, όπου ο ρυθμός μεταμόρφωσης του παραγωγικού μηχανισμού -παρά τις επιμέρους προόδους σε κάθε χώρα- θα εξαρτάται κατά κύριο λόγο από την διεθνή πρόοδο της σοσιαλιστικής επανάστασης, τουλάχιστον στις πιο αποφασιστικές χώ-

Η οικολογική κρίση και τα καθήκοντα των επαναστατών μαρξιστών 95

ρες. Με πιο απλά λόγια: θα ήταν εξαιρετικά αφελές ή οπορτουνιστικό να φαντάζεται κανείς πχ. την αποφασιστική εξάπλωση σε μια σειρά μικρότερων χωρών, ακόμα και μετά από επιτυχημένες σοσιαλιστικές επαναστάσεις σ' αυτές, μιας «οικολογικής τεχνολογίας και παραγωγής» ενώ οι μπουρζουαζίες στις ΗΠΑ, τη Γερμανία αλλά και την Κίνα (για να αναφέρουμε μόνο μερικές από τις πιο μεγάλες και ρυπαίνουσες οικονομίες) παραμένουν στην εξουσία.

Κάθε προσπάθεια να παρακαμφθεί το ζήτημα της ταξικής εξουσίας, της ανάγκης της δικτατορίας του προλεταριάτου και της διεθνής επέκτασης νικηφόρων σοσιαλιστικών επαναστάσεων, στο όνομα της αμεσότητας του προβλήματος θα οδηγή αναπόφευκτα σε ποικίλους ρεφορμισμούς.

Αυτό δεν σημαίνει βέβαια άρνηση της πάλης για την απόσπαση άμεσων κατακτήσεων από τις κυβερνήσεις και τους καπιταλιστές, αλλά απλά ότι κατανοούμε τον αναγκαστικά περιορισμένο και ασταθή χαρακτήρα που μπορεί να έχουν. Αυτό είναι ακόμα πιο αναγκαίο στην εποχή της δομικής κρίσης και της ιστορικής παρακμής του καπιταλισμού, όπου οι αντικειμενικές συνθήκες για το σοσιαλισμό όχι μόνο είναι υπερώριμες αλλά και έχουν αρχίσει να σαπίζουν (ιστορική καθυστέρηση της σοσιαλιστικής επανάστασης), πράγμα που σημαίνει ότι η «καταστροφική δυναμική» του συστήματος είναι πολύ πιο σοβαρή απ' ό,τι συνήθως κατηγορούνται πως την παρουσιάζουν οι επαναστάτες μαρξιστές. Πράγματι, η οικολογική κρίση δείχνει ότι τα όρια της περίφημης «προσαρμογής» του καπιταλιστικού συστήματος στενεύουν διαρκώς (σε ιστορική κλίμακα), απειλώντας το μέλλον του ανθρώπινου πολιτισμού και της ίδιας της επιβίωσης της ανθρωπότητας.

Γ. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ειδικά το μεταπολεμικό μακρύ κύμα ανάπτυξης της παγκόσμιας καπιταλιστικής οικονομίας στηρίχτηκε σ' ένα συγκεκριμένο καταναλωτικό μοντέλο, τουλάχιστον στις μπερλιαστικές χώρες (αλλά και σε αρκετές εξαρτημένες): «υπερκατανάλωση», «κοινωνία της αφθονίας» κλπ. Αυτό το σύστημα είναι εξαιρετικά επιβλαβές όχι μόνο για το περιβάλλον, αφού σημαίνει την παραγωγή και κατανάλωση πολλών άχρηστων ή και επιβλαβών προϊόντων, αυξημένες δαπάνες για διαφήμιση κλπ. αλλά και αυξανόμενη αλλοτρίωση του προλεταριάτου τόσο ως παραγωγού όσο και ως καταναλωτή. Αυτό το μοντέλο θα δεχτεί ένα αποφασιστικό πλήγμα με το πέρασμα σε μια δη-

μοκρατικά σχεδιασμένη σοσιαλιστική αυτοδιαχείριση, όπου θα επικρατήσει μια άλλη κλίμακα κοινωνικών αξιών παράλληλα με μια λειτουργία της οικονομίας που θα υπηρετεί τις ανθρώπινες ανάγκες.

Ωστόσο, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί γύρω από τα ζητήματα της «υπερκατανάλωσης» και του τρόπου που τα προβάλλει η αστική τάξη ή και πλευρές του εργατικού κινήματος. Καταρχάς, δεν πρέπει κάτω από την γενική έννοια της «υπερκατανάλωσης» να αποκρύπτεται το γεγονός ότι η κατανάλωση (αντιστοιχώντας στις εκμεταλλευτικές-ταξικές σχέσεις παραγωγής) είναι άνισα μοιρασμένη ανάμεσα στο προλεταριάτο και την αστική τάξη, σε όφελος φυσικά της πρώτης, που μάλιστα είναι η αποκλειστική καταναλώτρια των ειδών πολυτελείας. Πρέπει αντίθετα να τονίσουμε ότι μια σειρά από βασικές ανάγκες των εργαζομένων και των λαϊκών στρωμάτων είτε δεν ικανοποιούνται κάτω από την καπιταλιστική οικονομία είτε ακόμα επιχειρείται να πέσει το βιοτικό επίπεδο (δηλ. όλο και περισσότερες τέτοιες ανάγκες να μην ικανοποιούνται), για να επιτευχθεί μια ριζική μείωση της αξίας της εργατικής δύναμης, μια αποφασιστική άνοδος του ποσοστού της υπεραξίας και του κέρδους, ως αναγκαίας (όχι και ικανής) προϋπόθεσης για να βγει το καπιταλιστικό σύστημα από την κρίση.

Από την ίδια σκοπιά, πρέπει να είμαστε (τουλάχιστον) προσεκτικοί απέναντι στο συμπέρασμα ότι η αντιμετώπιση της οικολογικής κρίσης οπωσδήποτε απαιτεί όχι μόνο μια μείωση της κατανάλωσης αλλά και μια μείωση της συνολικής υλικής παραγωγής. Είναι τουλάχιστον επισφαλές να κάνει κανείς τέτοιες προβλέψεις, που μπορούν να οδηγήσουν και στο παράδοξο ή ρεβιζιονιστικό συμπέρασμα ότι δεν τίθεται πλέον θέμα μιας νέας ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων μετά τη νίκη της σοσιαλιστικής επανάστασης (ένα θεμελιώδες συμπέρασμα του ιστορικού υλισμού και του επαναστατικού μαρξισμού) τουλάχιστον στις πιο σημαντικές ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες.

Φυσικά, αυτό δεν σημαίνει μια ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων στα καπιταλιστικά πρότυπα, η οποία όντως θα ήταν ολοκληρωτικά καταστροφική για το περιβάλλον, αλλά μια ανάπτυξη που θα βασίζεται σε μια άλλη κλίμακα των κοινωνικών αξιών (προστασία του περιβάλλοντος, μείωση του χρόνου εργασίας, επέκταση της μη εμπορευματικής σφαίρας τουλάχιστον στα πιο βασικά κοινωνικά αγαθά και ανάγκες, ελεύθερος χρόνος, μόρφωση, κοινωνικές σχέσεις κλπ.). Στη διαδικασία οικοδόμησης μιας τέτοιες σοσιαλιστικής οικονομίας, έχουμε ως επανα-

στάτες μαρξιστές την ακλόνητη πεποίθηση ότι οι ίδιοι οι άνθρωποι θα καταφέρουν να εξορθολογίσουν τις ανάγκες τους, να οργανώσουν την ικανοποίηση τους λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος. Αυτό σημαίνει βέβαια απόρριψη πάρα πολλών πλευρών της σημερινής καπιταλιστικής παραγωγικής και αναπαραγωγικής διαδικασίας, των . Είναι όμως τουλάχιστον επισφαλές να κρίνει κανείς ότι μια τέτοια σοσιαλιστική οικονομία, δημοκρατικά σχεδιασμένη και αυτοδιαχειριζόμενη, θα έχει τελικά υλική παραγωγή μειωμένη σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα.

Μάλιστα, σε μια πρώτη περίοδο, η υπεράσπιση νικηφόρων σοσιαλιστικών επαναστάσεων από τον ιμπεριαλισμό και την αντεπανάσταση είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα σημαίνει την γρήγορη χρησιμοποίηση πολλών από τις καπιταλιστικές παραγωγικές τεχνικές (πχ. για τη δημιουργία στρατών και οπλικών συστημάτων). Να αρνηθούμε μια τέτοια ανάγκη επειδή είναι «παραγωγικίστικη» ή και οικολογικά επιβλαβής, θα ήταν ολοφάνερα αναθεώρηση του επαναστατικού μαρξισμού.

Δ. Για όλους τους παραπάνω λόγους, πρέπει επίσης να απορρίψουμε τον όρο του «οικοσοσιαλισμού», με τον οποίο (υποτίθεται ότι) επιχειρείται να δοθεί ένα νέο(;) περιεχόμενο στην έννοια του σοσιαλισμού.

Το εργατικό κίνημα σαν σύνολο για πολλές δεκαετίες δεν απασχολήθηκε με την οικολογική κρίση στον βαθμό που ήταν απαραίτητο. Ωστόσο, δεν υπάρχει σ' αυτό τίποτα αξιопερίεργο ούτε χρειάζεται ιδιαίτερα οι επαναστάτες μαρξιστές να διακατέχονται από κάποια «ενοχή» γι' αυτό. Καταρχάς, η ίδια η οικολογική κρίση δεν είχε ωριμάσει στο σημερινό βαθμό. Δεύτερο, οι παραδοσιακές ηγεσίες του εργατικού κινήματος (σοσιαλδημοκρατία, σταλινισμός), με τη διαρκή προσαρμογή τους στο καπιταλιστικό σύστημα ήταν επόμενο να υποτιμούν κάθε πάλη για δομικές μεταρρυθμίσεις που χτυπάνε στην καρδιά του καπιταλιστικού συστήματος, όπως απαιτεί κατεξοχήν η πάλη ενάντια στην οικολογική κρίση. Για τον ίδιο λόγο, υιοθέτησαν την «παραγωγικίστικη» λογική της καπιταλιστικής ανάπτυξης, στο όνομα της «εθνικής ανάπτυξης» κλπ. Στην καλύτερη περίπτωση έβλεπαν στο οικολογικό κίνημα (όπως και σε άλλα κοινωνικά κινήματα) την ευκαιρία για να αποπροσανατολίσουν την εργατική τάξη από τον κεντρικό στόχο της αντικαπιταλιστικής πάλης, της ανατροπής του καπιταλισμού.

Η οικολογική κρίση, παρόλο τον επείγοντα χαρακτήρα της, δεν παύει να είναι μια από τις πλευρές της κρίσης και ιστορικής παρακαμής του κα-

πιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Ακόμα κι αν είναι η πιο αποφασιστική (;), η επίλυσή της έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση την ανατροπή της εξουσίας της αστικής τάξης και την οικοδόμηση μιας διεθνούς αταξικής κοινωνίας. Αυτή παραμένει η κρίσιμη, η αποφασιστική πλευρά του ζητήματος. Αυτό το περιεχόμενο της πάλης για τον σοσιαλισμό είναι ιστορικά κατοχυρωμένο τόσο από τους κλασσικούς του μαρξισμού όσο και από τις επαναστάσεις του 21^{ου} αιώνα - και το ρεύμα της 4^{ης} Διεθνούς το υπερασπίστηκε ενάντια στα εγκλήματα και τις παραχαράξεις της σοσιαλδημοκρατίας και του σταλινισμού. Με την ίδια λογική, θα έπρεπε ίσως κανείς να μιλάει για έναν «οικο-μαρξισμό», ένα «οικο-μεταβατικό πρόγραμμα» κλπ., πράγμα που θα λειδορούσε την επαναστατική μαρξιστική παράδοση. Ο επαναστατικός μαρξισμός (όχι βέβαια οι ρεφορμιστικές καρικατούρες του) είναι ένα ζωντανό σύστημα, που μπορεί κάλλιστα να ενσωματώσει την αντιμετώπιση των προβλημάτων που θέτει η οικολογική κρίση (αυτό βέβαια σημαίνει μια μεγάλη θεωρητική, ιδεολογική και πολιτική επεξεργασία). Δεν έχει σε τίποτα να «ανανεωθεί», από τους νεολογισμούς του «οικοσοσιαλισμού» (που συνοδεύεται από την ανάγκη «εισαγωγής του σοσιαλισμού στην οικολογία», «πολιτιστικής επανάσταση στην σκέψη των επαναστατών μαρξιστών» κλπ.), παρά μόνο ίσως να θολώσει σε ρεφορμιστική κατεύθυνση.

Η 17η Συνδιάσκεψη της Ο.Κ.Δ.Ε. πραγματοποιήθηκε το διήμερο 13-14 Φεβρουαρίου του 2010 στην Αθήνα.

Εκδόσεις Εργατική Πάλη

Διεύθυνση: Αθήνα, Αγίου Κωνσταντίνου 57, τηλ. 210 5247227

Θεσσαλονίκη, Κλεισούρας 4, τηλ. (2310) 237938

Ιστοσελίδα: www.okde.gr

e-mail: ergatikipali@okde.gr

17^η Συνδιάσκεψη της Ο.Κ.Δ.Ε.

Αθήνα, 13-14 Φλεβάρη 2010

**ΝΑ ΤΣΑΚΙΣΟΥΜΕ
ΤΑ ΑΝΤΙ-ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ**

ΟΥΤΕ ΒΗΜΑ ΠΙΣΩ!

**Γενική Απεργία
Αγώνας Διάρκειας**

**ΕΝΟΤΗΤΑ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ**

- Κατάργηση όλων των αντι-ασφαλιστικών νόμων
- Δημόσια Κοινωνική Ασφάλιση για όλους
- Σύνταξη στα 60 οι άντρες και τα 55 οι γυναίκες, ίση με τον τελευταίο μισθό
- Να επιστραφούν όλα τα κλεμμένα στα ταμεία
- 1.400€ κατώτατος μισθός, 35ωρο-5ήμερο-7ωρο

Οργάνωση Κομμουνιστών Διεθνιστών Ελλάδας

**ΚΑΜΙΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΔΕΝ ΘΑ
ΜΑΣ ΒΓΑΛΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ**

**ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΝΤΕΠΙΘΕΣΗ
ΝΑ ΣΩΘΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ**

Ενόπια - Κλιμάκωση με Απεργίες και Καταλήψεις
Οι αγώνες στα χέρια των εργαζομένων
Απαγόρευση Απολύσεων - Εργατικός Έλεγχος στην οικονομία

**ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ
ΔΙΕΞΟΔΟ**

Ο.Κ.Δ.Ε.
Οργάνωση Κομμουνιστών Διεθνιστών Ελλάδας www.okde.gr

**ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ
ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΝΑ ΠΛΗΡΩΣΕΙ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ**

**ΟΛΟΙ ΣΤΗ
ΔΙΑΔΗΛΩΣΗ**

Κυριακή 6 Δεκέμβρη

**1:30
μμ Προπούλεια**

- ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΤΟΥ ΑΛΕΞΗ
- ΝΑ ΑΦΟΠΙΣΤΕΙ Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
- ΝΑ ΔΙΑΛΥΘΟΥΝ ΟΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ (ΜΑΤ-Δ)

Ο.Κ.Δ.Ε.
Οργάνωση Κομμουνιστών Διεθνιστών Ελλάδας www.okde.gr

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

**70 χρόνια από την ίδρυση της
4ης Διεθνούς από τον Λέον Τρότσκι**

*συνεχίζουμε στον δρόμο της πάλης για την
σοσιαλιστική επανάσταση*

- ΑΘΗΝΑ 12/3 6:30μμ πολυτεχνείο πατησών, κτήριο Γκίνη
- ΙΩΑΝΝΙΝΑ 13/3 7μμ εργατικό κέντρο
- ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 14/3 6:30μμ εργατικό κέντρο

Ο.Κ.Δ.Ε.
Οργάνωση Κομμουνιστών Διεθνιστών Ελλάδας www.okde.gr

Οργάνωση Κομμουνιστών Διεθνιστών Ελλάδας

Εκδόσεις ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΑΛΗ

